Το Μανιφέστο για την Κατάργηση της Δουλείας του Τόκου των Χρημάτων

Το Μανιφέστο για την Κατάργηση της Δουλείας του Τόκου των Χρημάτων

Με επεξηγηματικά σχόλια

από τον

Διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό

Γκότφριντ Φέντερ

2 0 1 7

Τίτλος πρωτοτύπου:
Das Manifest zur Brechung der Zinsknechtschaft des Geldes

Το συγκεκριμένο έργο του Γκότφριντ Φέντερ, ενός από τους βασικούς πρωτεργάτες του DAP, του μετέπειτα NSDAP, συγκαταλέγεται στα θεμελιώδη κείμενα που αφορούν τη θέση του Εθνικοσοσιαλισμού σχετικά με το ζήτημα των οικονομικών και της τοκογλυφίας. Εκδόθηκε για πρώτη φορά στο Μόναχο από τον εκδοτικό οίκο Jos. C. Huber, το 1919, την ίδια χρονιά που ο Αδόλφος Χίτλερ έγινε μέλος του Κόμματος. Σκοπός αυτού του εγχειρήματος είναι η κάλυψη του βιβλιογραφικού και ιστορικού κενού της Εθνικοσοσιαλιστικής Γερμανίας (1933-1945).

Μετάφραση – Επιμέλεια:
Βασίλειος Τραγάρας

Περιεχόμενα

Από το

«Ο ΑΓΩΝ ΜΟΥ»

Για την ολοκληρωμένη μετάφραση του συγκεκριμένου χωρίου, χρησιμοποιήθηκε η έκδοση στα Γερμανικά (σελ. 229 στο πρωτότυπο), του έτους 1936.

*

Για πρώτη φορά στη ζωή μου, είχα μόλις ακούσει μια συζήτηση που σχετιζόταν με τις αρχές του διεθνούς χρηματιστηριακού και δανειακού κεφαλαίου.

Μόλις άκουσα την πρώτη ομιλία που δόθηκε από τον Φέντερ, μου ήρθε αμέσως η σκέψη ότι είχα πλέον βρει τον τρόπο να εδραιώσω μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις ίδρυσης ενός νέου κόμματος.

*

Στα μάτια μου, το πλεονέκτημα του Φέντερ ήταν ότι προσδιόριζε με αδυσώπητη ωμότητα τον κερδοσκοπικό, όσο και τον οικονομικό, χαρακτήρα του χρηματιστηριακού και του δανειακού κεφαλαίου, αποκαλύπτοντας ότι αυτού του είδους τα κεφάλαια είχαν πάντοτε ως προϋπόθεση τον τόκο. Ήταν τόσο ορθές οι παρατηρήσεις του σε όλα τα θεμελιώδη ζητήματα, που, από την αρχή κιόλας, οι ίδιοι οι επικριτές του καταπιάνονταν κυρίως με την αμφισβήτηση της πρακτικής δυνατότητας της εφαρμογής της ιδέας, και λιγότερο με την αντίκρουση της θεωρητικής ορθότητάς της. Μα αυτά που τα μάτια των άλλων εκλάμβαναν ως την αδυναμία των δηλώσεων του Φέντερ, στα δικά μου, σχημάτιζαν τη δύναμή τους.

ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

Αντί Προλόγου

Παρατίθενται ορισμένα αποσπάσματα από τον πρόλογο της ισπανικής μετάφρασης του συγκεκριμένου έργου του Φέντερ, μια μετάφραση την οποία επιμελήθηκε κι εξέδωσε ο Μιγκέλ Σερράνο (1917 – 2009), για πρώτη φορά, πριν από ακριβώς τριάντα χρόνια.[1] *Χωρίς καμία απολύτως αμφιβολία, ο συγγραφέας, διανοούμενος και διπλωμάτης από τον Νότο του Κόσμου, διακρίνεται ως ένας από τους πιο σημαντικούς και πιο πιστούς υπερασπιστές της Εθνικοσοσιαλιστικής Κοσμοθεωρίας.*

* * * * *

«Δεν θα κουραστούμε ποτέ να επιμένουμε και να δίνουμε έμφαση σε αυτό το μοναδικό και καθοριστικό σημείο, στο έρεισμα, στον θεμέλιο λίθο του συστήματος και της διεθνούς, καθολικής ιδέας του Εθνικοσοσιαλισμού:

Σε όλη τη γνωστή ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού, μόνο η Άρια, Εθνικοσοσιαλιστική και Χιτλερική Γερμανία εγέρθηκε, ως έθνος, ενάντια στην τοκογλυφία και στη δουλεία του τόκου των χρημάτων, ενάντια στην ντροπή της ανθρωπότητας και στην εκμετάλλευση του ανθρώπου από μια εγκληματική μειοψηφία, η οποία ελέγχει το σύστημα, η οποία ελέγχει τον καπιταλισμό και τον μαρξισμό· τα δύο άκρα στα οποία έχει χωριστεί ο κόσμος. Αμφότερα, θεωρούν τον τόκο του κεφαλαίου ως κάτι ιερό. Αμφότερα, ελέγχονται από τα ίδια, κρυφά, χέρια και βασίζονται σε κάτι τεχνοκρατικό, ιμπεριαλιστικό και αυταρχικό: στον μεσσιανικό ιμπεριαλισμό της Σιών, μιας παρασιτικής *αντι-φυλής* που, ως μεσάζων, χάρη στη διαβολική επινόηση του τόκου των χρημάτων, θρέφεται, αναπτύσσεται και ζει χωρίς να εργάζεται ή να παράγει.»

* * * * *

«Ένα ολόκληρο σχέδιο χιλιάδων ετών θα καταστρεφόταν για πάντα, διότι ο Χίτλερ αρνήθηκε να πληρώσει τον τοκογλυφικό τόκο των επιβεβλημένων χρεών, κι επειδή ο Γκότφριντ Φέντερ υπέδειξε τον τερματισμό

---

[1] Gottfried Feder y Miguel Serrano, *Contra la Usura*. Santiago. 1987. (2η έκδοση: Solar. Bogotá, 2004).

των πληρωμών του ανατοκισμού ενός χρέους δίχως τέλος, όπου το αρχικό δανεισθέν κεφάλαιο δεν θα διαγραφόταν ποτέ. Πρότεινε, λοιπόν, τον «γόρδιο δεσμό»: την κήρυξη πτώχευσης του κράτους· διότι η πτώχευση δεν είναι κάτι αρνητικό για ένα έθνος που βρίσκεται στο χείλος του γκρεμού, διότι ένα κράτος ή μια χώρα δεν δύναται να οδηγηθεί στη φυλακή, όπως θα γινόταν με έναν άνθρωπο, και διότι ο Χίτλερ επέστρεψε στην πηγή των Άριων οικονομικών, ανθρώπινων και θεϊκών (ακόμη και οι Θεοί έκαναν ανάλογο εμπόριο), με την τοκογλυφία απούσα. Έτσι λοιπόν, το χρήμα θα μπορούσε να επιστρέψει σε αυτό που ήταν κάποτε: μια απόδειξη ανταλλαγής και εργασίας, που αντιπροσωπεύει την παραγωγή και την προσπάθεια του ανθρώπου. Ο χρυσός αντικαθίσταται από την εργασία, επιστρέφοντας κατ’ αυτόν τον τρόπο στην ανταλλαγή των αγαθών, όπου το χρήμα μονάχα διευκολύνει την ανταλλαγή, εκτιμώντας την προσφορά της εργασίας. Ο τοκογλυφικός τόκος καταργείται.

Αυτό ήταν κάτι τόσο σπουδαίο, αν και τόσο απλό, τόσο, που η ζωή θα οδηγούνταν σε μια υπερβατική αντιστροφή. Σε μια μεταμόρφωση όλων των αξιών. Και η Εθνικοσοσιαλιστική Γερμανία, σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα (αχ, τόσο σύντομο!), κατάφερε να μοιάζει, για τους ανθρώπους αυτού του κόσμου και αυτών των καιρών, όμοια με τον Παράδεισο. Έχω ήδη δηλώσει στον Πρόλογό μου για το *«Ο Αγών Μου»*[2]: *«Μόνον τότε μου δόθηκε η μοναδική (αν και τόσο σύντομη!) ευκαιρία να ζήσω στο παρόν, διότι πριν και μετά, απλά ονειρευόμουν ένα μέλλον και νοσταλγούσα ένα παρελθόν…»*[3]

* * * * *

«Για να καταλάβουμε την έκταση και το βάθος των όσων κατάφερε να πετύχει το κοινωνικό-οικονομικό σύστημα του Εθνικοσοσιαλισμού και η μεταμόρφωση της Άριο-γερμανικής τραπεζικής κατάστασης, αρκεί να ρίξουμε ένα βλέμμα στα όσα δημοσίευσε το 1936, στο Βερολίνο, η «Deutsche Ueberseeische Bank»[4], που κυκλοφόρησαν κι εδώ, στο Βαλπαραΐσο και στο

---

[2] Adolf Hitler, *Mi Lucha (Primera Edición Completa en Castellano)*. Santiago, 1994. Traducción de Adolf Hitler, *Mein Kampf*.

[3] Σ.τ.Μτφ.: Κατά τη διάρκεια του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, σε νεαρή ηλικία, ο Μιγκέλ Σερράνο αγωνίστηκε απροκάλυπτα και με αυταπάρνηση υπέρ του Αδόλφου Χίτλερ και του Εθνικοσοσιαλισμού. Κάτι τέτοιο του κόστισε αναρίθμητες διώξεις και την είσοδό του στη (χιλιανή) «Μαύρη Λίστα» των Συμμάχων. Έμεινε πιστός μέχρι το τέλος.

[4] Σ.τ.Μτφ.: *γερμ.* «Γερμανική Υπερπόντια Τράπεζα».

Σαντιάγο. Το αποτέλεσμα; Τράπεζες χωρίς τοκογλυφία, χωρίς το αμετάβλητο νομισματικό σύστημα του δολαρίου, τράπεζες που υπήρχαν για να υπηρετούν τον παραγωγό, τον εργάτη – ούτως ώστε να μπορούν να φροντίζουν τον εαυτό τους, μόνοι τους, από την ίδια τους την εργασία – και την εργασία των εργαζομένων, των υπαλλήλων και των διευθυντών.»

* * * * *

«Συνεπώς, λέμε ότι ο Χίτλερ κέρδισε τον πόλεμο χάνοντάς τον, διότι ο κόσμος γνωρίζει όλα όσα έκανε. Τα γνωρίζουν ακόμη και οι νέες γενιές, παρά τα όσα γίνονται για να τους κρατούν σε άγνοια.»

* * * * *

«Ήταν ο λαός, οι εργάτες της Γερμανίας, που ήταν στο πλευρό του Χίτλερ μέχρι το τέλος, χωρίς να λιποτακτήσουν, χωρίς να προδώσουν, εργαζόμενοι ανά βάρδιες στα εργοστάσια, τη στιγμή που πολεμούσαν, διαδοχικά, και στο μέτωπο.»

* * * * *

«Συνεχίζω να υποστηρίζω και να επιμένω στο γεγονός ότι μόνο ο Εθνικοσοσιαλισμός και η κοινωνική-οικονομική του ιδεολογία μπορούν να βγάλουν τη Χιλή και την ήπειρο της Νότιας Αμερικής έξω από την άβυσσο στην οποία έχουν πεταχτεί. Όπως και ότι η λύση του Γκότφριντ Φέντερ, όπως εφαρμόστηκε από τον Χίτλερ, είναι η μοναδική λύση που θα μας επιτρέψει να απελευθερωθούμε από τη δουλεία του τόκου του τεράστιου εξωτερικού χρέους. Η λύση αυτή δεν είναι παρά η μη-πληρωμή του χρέους και η κήρυξη πτώχευσης των κρατών.»

* * * * *

«Υπάρχει ένα γεγονός που, σε γενικές γραμμές, δεν είναι πολύ γνωστό. Η αποκάλυψή του θα πρέπει να μας δώσει περισσότερη πίστη, από τη στιγμή που μας δείχνει την εσωτερική διάσταση των πραγμάτων, τις μυστικές πνευματικές δυνάμεις που μας βοηθούν και που μας επιβεβαιώνουν στη μοναξιά μας· είναι αόρατες και ανίκητες δυνάμεις, με ακλόνητη αφοσίωση και φανατισμό στα ιδανικά μας, είναι δυνάμεις με *Τιμή και Πίστη.*

Ο Γκότφριντ Φέντερ, εκείνος που με το *«Μανιφέστο για την Κατάργηση της Δουλείας του Τόκου των Χρημάτων»* του διέδωσε τις οικονομικές ιδέες που παρουσιάζονται εδώ, και ο οποίος ενέπνευσε τον Χίτλερ να δημιουργήσει το Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα, ήταν μόνιμο μέλος ενός Άριο-γερμανικού εσωτερικού τάγματος, της *Thule-Gesellschaft*, της Εταιρείας της Θούλης. Ένα άλλο μόνιμο μέλος της ήταν ο Ρούντολφ Ές (ο λόγος για τον οποίο έμεινε φυλακισμένος, για πάνω από σαράντα χρόνια), ενώ επισκεπτόμενα μέλη ήταν ο Ντίτριχ Έκαρτ, ο Άλφρεντ Ρόζενμπεργκ και ο ίδιος ο Αδόλφος Χίτλερ.

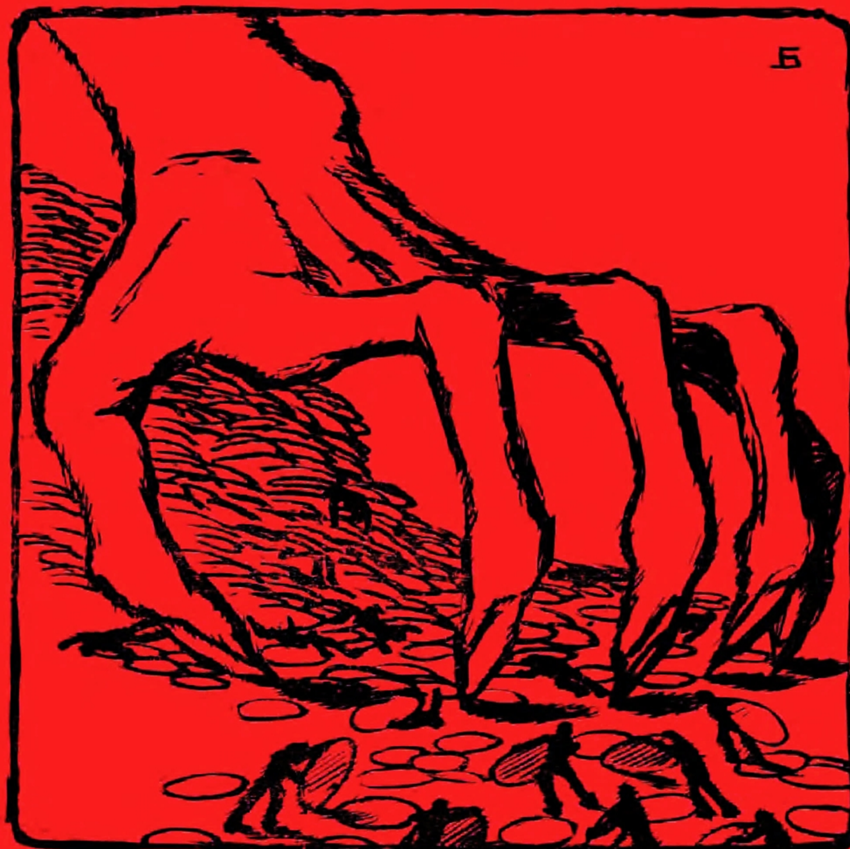
Αυτό σημαίνει ότι η οικονομική λύση που βρέθηκε για να «καταστραφεί η δουλεία του τόκου των χρημάτων», και η οποία σηματοδότησε την απίστευτη επιτυχία της Εθνικοσοσιαλιστικής Κυβέρνησης, δηλαδή του Αδόλφου Χίτλερ, ήταν μια μαγική επιχείρηση που προετοιμάστηκε από ένα Άριο εσωτερικό τάγμα.»

* * * * *

«Κι ακόμη, λόγω του ότι ο Εθνικοσοσιαλισμός είχε ήδη επιβληθεί στη Γερμανία, πρακτικά, η Εταιρεία της Θούλης εξαφανίστηκε, δίνοντας τη θέση της στο Μαύρο Τάγμα (Μαύρος Ήλιος) των ϟϟ, που όχι μόνο υιοθέτησε τα ίδια σύμβολα, την Αριστερόστροφη Σβάστικα και το τελετουργικό ξιφίδιο με το έμβλημα «Τιμή μου η Πίστη», μα, κι εκείνο, επίσης, κατευθυνόταν από μυστικούς και άγνωστους καθοδηγητές, που είναι βέβαιο ότι είχαν την ίδια έμπνευση και τις ίδιες ισχυρές πνευματικές και μαγικές δυνάμεις με εκείνους που συνεχίζουν να δρουν με έναν μοιραίο τρόπο, με εκείνους που θα μας δώσουν την τελική νίκη. Με την επιστροφή της *Βίλντες Χέερ*, της Μαινόμενης Ορδής, της Τελευταίας Στρατιάς του Φύρερ!»

ΜΙΓΚΕΛ ΣΕΡΡΑΝΟ

1 · 9 · 1 · 9
Thule=Gesellschaft

Το εξώφυλλο της έκδοσης του 1919.

Το Μανιφέστο για την Κατάργηση της Δουλείας του Τόκου των Χρημάτων

Ο *Μαμωνισμός* είναι μια ασθένεια βαριάς μορφής, η οποία καταλαμβάνει και σαρώνει τα πάντα και από την οποία σήμερα υποφέρει ο πολιτισμένος κόσμος, ολόκληρη η ανθρωπότητα. Είναι σαν μια καταστροφική μάστιγα, σαν ένα καρκίνωμα, σαν ένα δηλητήριο που έχει κατακυριεύσει τους λαούς του κόσμου.

Ο όρος «Μαμωνισμός» δηλώνει:

Από τη μία μεριά, τις διεθνείς υπερδυνάμεις της πλουτοκρατίας, τις υπερκυβερνητικές χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας που έχουν εκθρονίσει κάθε δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών, το μεγάλο διεθνές κεφάλαιο, τον, αποκλειστικά διεθνή, χρυσό· από την άλλη, δηλώνει μια νοοτροπία που έχει κυριεύσει τη μεγαλύτερη πλειοψηφία του λαού· την ακόρεστη δίψα για κέρδη, την καθαρά φθαρτή-γήινη αντίληψη της ζωής, που έχει ήδη οδηγήσει σε μια τρομακτική παρακμή όλων των ηθικών εννοιών και που θα οδηγήσει, μόνο, σε μεγαλύτερη.

Αυτή η νοοτροπία ενσαρκώνεται, και οδηγείται στην ακμή της, μέσω της διεθνούς πλουτοκρατίας.

Η κύρια πηγή ισχύος του Μαμωνισμού είναι η ακούραστη και ατέρμονη εισροή του πλούτου που δημιουργείται μέσω του τόκου.

Ο διεθνής χρυσός γεννήθηκε από αυτήν την, πέρα για πέρα ανήθικη, ιδέα του τόκου των δανείων. Η πνευματική και ηθική ιδιοσυστασία που εγέρθηκαν από την ακόρεστη δίψα για τόκο και κερδοσκοπία, κάθε είδους, έχουν οδηγήσει ένα μέρος της αστικής τάξης στον τρομακτικό βούρκο.

Η ιδέα του τόκου των δανείων είναι μια διαβολική επινόηση του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου. Αυτή η ιδέα, από μόνη της, καθιστά εφικτή την τεμπέλικη ζωή των κηφήνων, της μειοψηφίας των μεγιστάνων, εις βάρος των παραγωγικών ανθρώπων και του εργατικού δυναμικού· αυτή, από μόνη της, έχει οδηγήσει σε βαθιές, ασυμβίβαστες αντιπαλότητες, στο μίσος των τάξεων, από το οποίο έχει γεννηθεί ο εμφύλιος πόλεμος, ο πόλεμος ανάμεσα σε αδελφούς.

Η μοναδική γιατρειά, το μοναδικό *δραστικό μέσο* για την εξυγίανση της βασανισμένης ανθρωπότητας, είναι:

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου των χρημάτων.

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου των χρημάτων σηματοδοτεί τη μοναδική εφικτή και οριστική απελευθέρωση της παραγωγικής εργασίας από τις κρυφές, επιβεβλημένες, χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας.

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου σηματοδοτεί την αποκατάσταση της ελεύθερης προσωπικότητας, τη λύτρωση του ανθρώπου από τη σκλαβιά, από το ξόρκι με το οποίο ο Μαμωνισμός έχει δεσμεύσει την ψυχή του. Όποιος επιθυμεί να πολεμήσει τον καπιταλισμό, θα πρέπει πρώτα να καταργήσει τη δουλεία του τόκου.

Πού θα πρέπει να εφαρμοστεί πρώτα η κατάργηση της δουλείας του τόκου; *Στο δανειακό κεφάλαιο*!

Γιατί;

Γιατί το δανειακό κεφάλαιο είναι τόσο ισχυρό, εν συγκρίσει με κάθε άλλο μεγάλο βιομηχανικό κεφάλαιο, που μόνο μέσω της κατάργησης της δουλείας του τόκου του δανειακού κεφαλαίου, θα καταστεί εφικτό οι μεγάλες χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας να καταπολεμηθούν με αποτελεσματικό τρόπο. **20:1**, είναι η αναλογία του δανειακού κεφαλαίου ως προς το μεγάλο βιομηχανικό κεφάλαιο. Ετησίως, ο γερμανικός λαός θα πρέπει να συγκεντρώνει περισσότερα από **12** δισεκατομμύρια για τους τόκους του δανειακού κεφαλαίου, με τη μορφή των άμεσων και έμμεσων φόρων, του ενοικίου και του αυξανόμενου κόστους διαβίωσης, τη στιγμή που ακόμη και κατά τη διάρκεια της ραγδαίας ανόδου των τιμών στα έτη του πολέμου, το συνολικό ποσό όλων των μετοχικών μερισμάτων που κατένειμαν οι γερμανικές ανώνυμες εταιρείες, ανερχόταν σε 1 μόλις δισεκατομμύριο.

Η, *σαν χιονοστιβάδα, αύξηση* του δανειακού κεφαλαίου, μέσω της διηνεκούς, ατελείωτης και ακούραστης εισροής πλούτου από τον τόκο και από τον ανατοκισμό, ξεπερνά κάθε ανθρώπινη υπολογιστική ικανότητα.

Τι δώρο θα προσφέρει η κατάργηση της δουλείας του τόκου στον εργατικό λαό της Γερμανίας, στους προλετάριους όλων των χωρών του κόσμου;

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα μας δώσει *τη δυνατότητα να επιδιώξουμε την κατάργηση όλων των άμεσων και έμμεσων φόρων.* Ακούστε το αυτό, σεις, άνθρωποι άξιοι παραγωγής, σε όλες τις χώρες, κράτη και ηπείρους: όλα τα κρατικά έσοδα που πηγάζουν από άμεσες και

έμμεσες πηγές, χύνονται, συνεχώς, μέσα στις τσέπες του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου.

Τα έσοδα των κρατικών επιχειρήσεων, που περιλαμβάνουν αυτά των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεγραφικών, των τηλεφωνικών, των σιδηροδρομικών, των ορυχείων, των δασαρχείων, κ.ά., επαρκούν εξ ολοκλήρου για τη χρηματοδότηση των ουσιωδών κρατικών δαπανών, των σχολείων, των πανεπιστημίων, των δικαστικών υπηρεσιών και της κοινωνικής πρόνοιας.

Κατά συνέπεια, κανένας αληθινός σοσιαλισμός δεν θα φέρει κανένα δώρο στην ανθρωπότητα, όσο συνεχίζουν τα έσοδα των κρατικών επιχειρήσεων να παραμένουν φόροι υποτελείας στο μεγάλο δανειακό κεφάλαιο.

Έτσι, απαιτούμε ως θεμελιώδη νόμο του κράτους, πρώτα για τους γερμανικούς λαούς, κι έπειτα, ως θεμελιώδη νόμο για όλους εκείνους τους αδελφούς λαούς που επιθυμούν να εισέλθουν μαζί μας σε μια πολιτισμική ένωση μιας κοινότητας των εθνών, τα εξής:

§ 1. Τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων, μαζί με όλους τους άλλους χρεωστικούς τίτλους του Γερμανικού Ράιχ, όπως και μαζί με όλους τους άλλους χρεωστικούς τίτλους των ομοσπονδιακών κρατιδίων της Γερμανίας, και ειδικά των σιδηροδρομικών ομολόγων, όπως και τα ομόλογα όλων των τοπικών αυτοδιοικήσεων, μετατρέπονται, μετά την κατάργηση της υποχρέωσης του τόκου, από ονομαστική αξία, σε ρευστό.

§ 2. Εις ό,τι αφορά τα υπόλοιπα χρεόγραφα σταθερού επιτοκίου, τις ομολογίες ενεχύρων, τις βιομηχανικές ομολογίες, τις υποθήκες, κτλ., η υποχρέωση του τόκου αντικαθίσταται από την υποχρέωση της αποπληρωμής· κατά συνέπεια, μετά από 20 ή 25 χρόνια, ανάλογα με το ύψος του τόκου, το δανειζόμενο κεφάλαιο αποπληρώνεται και το χρέος εξοφλείται.

§ 3. Όλα τα χρέη των ακίνητων περιουσιών, οι υποθήκες, κτλ., επρόκειτο να εξοφληθούν σύμφωνα με τις ισχύουσες, καταχωρημένες στο κτηματολόγιο, δόσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ακίνητη περιουσία σε κατοικίες και εκτάσεις γης, έχοντας απελευθερωθεί από το χρέος, θα ανήκει μερικώς στην ιδιοκτησία του κράτους ή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έτσι, το κράτος θα μπορεί να καθορίζει και να μειώνει τα ενοίκια.

§ 4. Το νομισματικό σύστημα, στο σύνολό του, θα πρέπει να βρίσκεται κάτω από την εποπτεία της κεντρικής τράπεζας του κράτους. Όπως και όλες οι ιδιωτικές τράπεζες, τα ταχυδρομικά ταμιευτήρια, τα ταμιευτήρια και

οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί: θα προσαρτηθούν στην κεντρική τράπεζα, ως υποκαταστήματά.

§ 5. Κάθε πίστωση για ακίνητη περιουσία θα χορηγείται μόνο μέσω της κρατικής τράπεζας. Η προσωπική και καταναλωτική πίστωση θα παραχωρηθεί στην αρμοδιότητα ιδιωτικών τραπεζιτών, με τη μορφή ειδικής άδειας από το κράτος. Αυτή η ειδική άδεια θα χορηγείται εκτιμώντας την αναγκαιότητά της, ενώ δύναται να απαγορευθεί, σε ορισμένες περιφέρειες, η εδραίωση υποκαταστημάτων. Η εφαρμογή των τελών θα καθορίζεται από το κράτος.

§ 6. Τα μετοχικά μερίσματα ομολόγων θα εξοφλούνται όπως ακριβώς τα χρεόγραφα σταθερού επιτοκίου, με ετήσιο ποσοστό 5 τοις εκατό. Τα υπερβάλλοντα κέρδη θα ξεπληρώνονται, μερικώς, στους κατόχους μετοχών, ως αποζημίωση για το κεφάλαιο «υψηλού κινδύνου» (σε αντίθεση με τα χρεόγραφα σταθερού επιτοκίου και τα χρεόγραφα εξασφαλισμένου κέρδους), ενώ τα επιπλέον υπερβάλλοντα κέρδη, μέσω του αυτόνομου δικαιώματος της εργατιάς, είτε θα μοιράζονται κοινωνικά, είτε θα εφαρμόζονται για να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων.

§ 7. Όλα εκείνα τα άτομα που για φυσικούς λόγους (προχωρημένη ηλικία, ασθένεια, φυσική ή νοητική εργατική ανικανότητα, ηλικιακή νεότητα) δεν είναι σε θέση να βγάλουν τα προς το ζην τους, είναι εφικτό οι εισπράξεις από τον τόκο των επενδύσεων κεφαλαίου, ακόμη και σε αυξημένα επίπεδα, να συνεχίζουν να πληρώνουν την ισόβια πρόσοδό τους, ενάντια στη χορήγηση χρεογράφων.

§ 8. Προς όφελος της μείωσης της υποτίμησης των μέσων πληρωμής λόγω του υπάρχοντος πληθωρισμού, θα θεσπιστεί μια καθολική, ισχυρή κλιμακωτή δήμευση των περιουσιών που αποκτήθηκαν με τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων και με τους λοιπούς χρεωστικούς τίτλους του Ράιχ και των κρατιδίων του. Αυτά τα χαρτιά θα πολτοποιηθούν.

§ 9. Μέσω της εντατικής διαφώτισης του λαού, θα πρέπει να γίνει ξεκάθαρο στους ανθρώπους ότι τα χρήματα είναι, και δεν θα πρέπει να είναι τίποτε παραπάνω από, μια *απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας τους·* ότι ενώ κάθε ανεπτυγμένη οικονομία έχει, βεβαίως, την ανάγκη των χρημάτων ως μέσο συναλλαγής, η λειτουργία των χρημάτων τελειώνει ακριβώς εκεί. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει τα χρήματα να δανείζονται σε μια απόκοσμη δύναμη, ώστε αυτή, μέσω του τόκου, να αναπτυχθεί, εις βάρος της παραγωγικής εργασίας.

Γιατί δεν τα έχουμε ήδη κατορθώσει όλα αυτά, που είναι τόσο αυτονόητα, που σώνει και καλά χαρακτηρίζονται, σε σχέση με το κοινωνικό ζήτημα, ως «το αυγό του Κολόμβου»;

Διότι μέσα στη μαμωνιστική μας τύφλωση, έχουμε ξεμάθει πώς να διακρίνουμε με καθαρή διαύγεια το γεγονός ότι το δόγμα της αγιότητας του τόκου είναι μια τερατώδης αυταπάτη, ότι το ευαγγέλιο του «μακάριου» τόκου των δανείων έχει, από μόνο του, μπλέξει όλη μας τη σκέψη στον χρυσό ιστό της διεθνούς πλουτοκρατίας. Διότι έχουμε ξεχάσει. Βρισκόμαστε εσκεμμένα σε σύγχυση από τις παντοδύναμες χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας, οι οποίες κρύβουν σε όλους – εκτός από λίγους, πλούσιους – το γεγονός ότι ο τόκος, που υποτίθεται ότι είναι τόσο όμορφος και που τον αγαπούν τόσο πολύ οι απερίσκεπτοι, καταβροχθίζεται, ολοσχερώς, από τους φόρους. Η φορολογική μας νομοθεσία, στο σύνολό της, είναι, και παραμένει, όσο δεν απελευθερωνόμαστε από τη δουλεία του τόκου, απλά ένας υποχρεωτικός φόρος υποτελείας στο μεγάλο κεφάλαιο, και όχι, όπως φανταζόμαστε, μια εθελοντική θυσία για την εκπλήρωση της εργασίας της κοινότητας.

Επομένως, η απελευθέρωση από τη δουλεία του τόκου των χρημάτων είναι το ξεκάθαρο σύνθημα για παγκόσμια επανάσταση, για την απελευθέρωση της παραγωγικής εργασίας από τα δεσμά των υπερκυβερνητικών χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας.

Εφαρμογή και Αιτιολόγηση

Τα επιτεύγματα της επανάστασης δεν έχουν υλοποιηθεί.

Βρισκόμαστε στο επίκεντρο μιας κρίσης, μίας εκ των σοβαρότερων κρίσεων στη θλιβερή ιστορία του φτωχού λαού μας, μια κρίση την οποία θα πρέπει να ξεπεράσει. Βαριά άρρωστος είναι ο λαός μας· βαριά άρρωστος είναι ολόκληρος ο κόσμος. Αβοήθητοι, οι λαοί τραυλίζουν· μια παθιασμένη λαχτάρα, μια κραυγή για λύτρωση περνάει μέσα από τις ζοφερές μάζες. Με γέλια και χορούς, με τον κινηματογράφο και με πορείες, ο λαός ψάχνει τρόπους να ξεχάσει την ίδια του τη θλιβερή μοίρα. Να ξεχάσει τις απατηλές ελπίδες του, τον βαθύ, εσωτερικό του πόνο, την τρομερή απογοήτευση όλων όσων, με χαρά, κάποιος θα αποκαλούσε «επιτεύγματα της επανάστασης». Πόσο διαφορετικά τα είχε φανταστεί όλα, πόσο διαφορετικές έδειχναν οι όμορφες υποσχέσεις; Γυαλιστερό χρυσό, ήταν όλα όσα ήλπιζε κάποιος να αποκτήσει στο σκοτάδι της νύχτας, στο σκοτάδι της στρατιωτικής μας αποτυχίας, μα τώρα, που η γκρίζα μέρα φωτίζει το εύρημα, αυτό δεν είναι παρά μικρά, σάπια, κομμάτια ξύλου. Πλέον, στεκόμαστε αμήχανοι. Για αυτά, ακριβώς, τα μικρά, σάπια, κομμάτια ξύλου, που έλαμπαν τόσο όμορφα στο σκοτάδι της νύχτας, έχουμε πετάξει όλα όσα μας ήταν μέχρι τώρα αγαπητά και πολύτιμα, γεμίζοντας τις τσέπες μας με αυτό το θλιβερό εύρημα. Δεν θα πρέπει να αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η μανία της απελπισίας κατακυριεύει τους φτωχότερους των φτωχών, καθώς και το ότι οι τελευταίοι μαίνονται με παράλογη οργή εναντίον των ίδιων τους των αδελφών. Μέσα στη βαθιά λαχτάρα τους για λύτρωση, ψάχνουν να καταστρέψουν οτιδήποτε βρίσκεται στον δρόμο τους. Αυτή η κατάσταση οδηγεί στην απόλυτη τρέλα. Τότε είναι που η ασυνειδησία και η μωρία ξεσηκώνουν, όλο και περισσότερο, τον λαό, οδηγώντας τον σε αυτήν την προαναφερθείσα τρέλα, κάτι που είδαμε άλλωστε στην μπολσεβικική Ρωσία. Η «εθνικοποίηση», όπως συνηθίζεται να ονομάζεται στη Ρωσία ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός, αποδείχθηκε αποτυχημένη, δηλώνει ο ατάραχος Λένιν. Εκεί, η οικονομία έχει καταστραφεί, η αγοραστική αξία του χρήματος είναι μηδενική, η διανόηση έχει δολοφονηθεί, ο εργάτης έχει μείνει χωρίς ψωμί. Ο λαός έχει κυριευθεί από την απόγνωση· μόνον οι Κινέζοι και

οι Λετονοί μισθοφόροι μπορούν να προστατεύσουν τους κόκκινους δικτάτορες από την εκδίκηση του προδομένου λαού.

Μα και η δική μας εξέλιξη θα ακολουθήσει αυτήν την πορεία, αν συνεχιστεί να καθίσταται επιτρεπτή η στελέχωση της κυβέρνησης από διεθνείς κερδοσκόπους, από τους ξεροκέφαλους φανατικούς των κομμάτων, από αντιπροσώπους της πιο βαριά χρεωμένης τάξης, της αστικής, και από τα μέλη μιας φυλής βαθιά ξένης, συγκριτικά με τη φύση του γερμανικού λαού. Ποια ήταν εκείνα τα όμορφα πράγματα, όλες εκείνες οι όμορφες λέξεις που συνήθιζαν να ψιθυρίζουν, συνέχεια, στο αυτί μας; «Διαπραγμάτευση ειρήνης», «Κοινωνία των Εθνών», «κοινοβουλευτισμός», «λαϊκή κυριαρχία», «δημοκρατία», «δικτατορία του προλεταριάτου», «σοσιαλισμός», «καταστροφή του καπιταλισμού», «απελευθέρωση από τον μιλιταρισμό», και άλλα τέτοια όμορφα συνθήματα. Υποτίθεται ότι θα εγειρόταν ένας νέος, ελεύθερος λαός, που θα καθόριζε την ίδια του τη μοίρα. Τίποτα από όλα αυτά δεν έχει υλοποιηθεί, τίποτα από όλα αυτά δεν θα μπορούσε ποτέ να υλοποιηθεί. Και δεν θα μπορέσουν ποτέ να υλοποιηθούν, εάν δεν μελετήσουμε πρώτα όλες αυτές τις ξαφνικές εμφανίσεις, όλα αυτά τα συνθήματα, με την ανώτερη ηθική σοβαρότητα. Εάν δεν εξετάσουμε πρώτα, με προσεκτικό τρόπο, τα συμπτώματα της ασθένειας. Με τον τρόπο που θα το έκανε αυτό ένας ευφυής γιατρός, ο οποίος θα νοιαστεί, ο οποίος θα προβεί σε μια προσεκτική διάγνωση της κατάστασης του ασθενούς ατόμου, χωρίς να αποφύγει τον κόπο να διαπιστώσει την προέλευση αυτής της σοβαρής, και πολύ κρίσιμης, ασθένειας.

Ο Μαμωνισμός είναι η ασθένεια της εποχής μας.

Τι είναι ο Μαμωνισμός;

Ο Μαμωνισμός είναι μια οικονομική και ηθική αρρώστια.

Ο Μαμωνισμός είναι η απόκοσμη, αόρατη, μυστηριώδης κυριαρχία των μεγάλων, διεθνών, χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας. Ωστόσο, ο Μαμωνισμός είναι επίσης μια νοητική κατάσταση· είναι η λατρεία αυτών των χρηματοοικονομικών δυνάμεων από όλους όσους έχουν μολυνθεί από το μαμωνιστικό δηλητήριο. Ο Μαμωνισμός είναι η τεράστια υπερβολή της, εκ φύσεως υγιεινής, ανθρώπινης παρόρμησης για απόκτηση. Ο Μαμωνισμός είναι η αυξανόμενη φιλοχρηματία, που δεν έχει κανέναν μεγαλύτερο στόχο από τη διαρκή συσσώρευση χρήματος· είναι εκείνος που επιζητά, με απαράμιλλη ωμότητα, να υποχρεώσει όλες τις δυνάμεις

του κόσμου να βρίσκονται κάτω από τη δούλεψή του. Επίσης, είναι η τρέλα που επιθυμεί να οδηγήσει στην οικονομική σκλαβιά, στην εκμετάλλευση του εργατικού δυναμικού όλων των λαών του κόσμου. Ο Μαμωνισμός είναι η νοητική κατάσταση που έχει παρακμάσει όλες τις ηθικές έννοιες. Επιπλέον, ο Μαμωνισμός θεωρείται ένα παγκόσμιο φαινόμενο, που εξισώνεται με τον κτηνώδη, άσπλαχνο εγωισμό του ανθρώπου. Ο Μαμωνισμός είναι το πνεύμα της απληστίας, της απέραντης φιλαρχίας, η ψυχική τάση που είναι εξ ολοκλήρου επικεντρωμένη στην υφαρπαγή των αγαθών και των θησαυρών του κόσμου· με τη βαθύτερη έννοια: είναι η θρησκεία εκείνων των ανθρώπων που πιστεύουν στο καθαρά φθαρτό-γήινο. Ο Μαμωνισμός είναι το ακριβώς αντίθετο του σοσιαλισμού. Ο σοσιαλισμός, που γίνεται αντιληπτός ως η ανώτερη ηθική ιδέα, είναι η αντίληψη ότι ο άνθρωπος δεν βρίσκεται στον κόσμο μονάχα για τον εαυτό του, ότι κάθε ένας έχει καθήκοντα προς την κοινότητα, προς όλην την ανθρωπότητα, ότι δεν είναι υπεύθυνος απλά για την άμεση ευημερία της οικογενείας του, για τα μέλη της φυλής του, του λαού του, και τέλος, ότι έχει ακλόνητη ηθική υποχρέωση για το μέλλον των παιδιών του, του λαού του.

Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να κατανοήσουμε τον Μαμωνισμό ως τη συνειδητή συνωμοσία των, πεινασμένων για εξουσία, μεγάλων καπιταλιστών, όλων των λαών. Η μεταμφιεσμένη εμφάνιση του Μαμωνισμού, είναι πάντοτε κάτι το αξιοσημείωτο.

Πράγματι, οι μεγιστάνες παραμονεύουν ως η τελευταία κινητήρια δύναμη πίσω από τον αγγλο-αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, ο οποίος επεκτείνεται σε όλον τον κόσμο· δεν έχουν κανέναν άλλον ρόλο. Όντως, είναι οι μεγάλες χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας αυτές που χρηματοδότησαν τις τρομερές σφαγές του Παγκοσμίου Πολέμου. Και πράγματι, είναι οι μεγάλες χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας, που, ως ιδιοκτήτες όλων των μεγάλων εφημερίδων, έχουν παγιδεύσει τον κόσμο μέσα σε έναν ιστό από ψέματα. Διεγείρουν, με ευχαρίστηση, τα κατώτερα πάθη· έχουν, με επιμέλεια, καλλιεργήσει την ανάπτυξη των σημερινών τάσεων· έχουν, μέσω της πονηρής προπαγάνδας των Μ.Μ.Ε., φέρει τον γαλλικό ρεβανσισμό σε σημείο βρασμού· έχουν, με προσοχή, καλλιεργήσει την ιδέα του πανσλαβισμού, τη σερβική έπαρση περί «μεγάλης δύναμης» και την ανάγκη αυτών των κρατών για χρήματα, ακόμη κι αν

χρειαστεί να ανάψει μια φωτιά παγκόσμιας κλίμακας. Ακόμη και ανάμεσά μας, εδώ, στη Γερμανία, το πνεύμα του Μαμωνισμού, που θέλει μονάχα να βλέπει περισσότερες εξαγωγές, τον εθνικό μας πλούτο, την αύξηση των κερδών, τα έργα μεγάλων τραπεζών και τις διεθνείς χρηματοδοτήσεις, έχει οδηγήσει σε μια ήττα του δημοσίου ήθους, σε μια παρακμή των κυβερνητικών μας κύκλων, στον υλισμό και τη φιληδονία, σε μια ισοπέδωση της ζωής του λαού μας· όλοι αυτοί είναι παράγοντες που μοιράζονται την ευθύνη της τρομακτικής μας κατάρρευσης.

Έκπληκτοι, θα πρέπει να αναρωτηθούμε από πού προέρχεται ο Μαμωνισμός, από πού πηγάζει η ακαταμάχητη δύναμη του μεγάλου διεθνούς κεφαλαίου.

Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η διεθνής συνεργασία των μεγάλων χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας αντιπροσωπεύει ένα εντελώς νέο φαινόμενο. Δεν έχει υπάρξει ποτέ κάτι παρόμοιο στην ιστορία. Οι διεθνείς υποχρεώσεις νομισματικής φύσεως, μας είναι, πρακτικά, άγνωστες. Μόνο χάρη στην άνοδο της διεθνούς οικονομίας, του γενικού, διεθνούς εμπορίου, κατάφερε να εδραιωθεί η ιδέα της οικονομικής πολιτικής των τόκων. Κι εδώ, ακριβώς, αγγίζουμε τη βαθύτερη ρίζα, χτυπώντας την εσώτατη πηγή από την οποία ο διεθνής χρυσός απομυζά την ακαταμάχητη δύναμή του.

Ο τόκος είναι η πηγή ισχύος του μεγάλου κεφαλαίου.

Είναι **ο τόκος**, η ακούραστη και ατέρμονη εισροή του πλούτου που βασίζεται στην απλή κυριότητα του χρηματικού ποσού, χωρίς καμία προσθήκη εργασίας, αυτός που έχει επιτρέψει την άνοδο των μεγάλων χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας. Ο τόκος των δανείων είναι η διαβολική αρχή από την οποία γεννήθηκε ο διεθνής χρυσός. Το *δανειακό κεφάλαιο* έχει επεκταθεί, πραγματικά, παντού. Όπως ακριβώς λειτουργεί και η θαλάσσια ανεμώνη με τα πλοκάμια της, έτσι και το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο έχει παγιδεύσει στον ιστό του όλα τα κράτη, όλους τους λαούς του κόσμου.

Τα κρατικά ομόλογα, τα κρατικά δάνεια, τα σιδηροδρομικά ομόλογα, τα πολεμικά ομόλογα, οι υποθήκες, οι υποχρεωτικές ομολογίες ενεχύρων, οι, εν ολίγοις, τίτλοι ομολόγων όλων των ειδών, έχουν κατά κάποιον τρόπο παγιδεύσει ολόκληρη την οικονομική μας ζωή, τόσο, που όλοι οι λαοί του κόσμου σπαρταρούν αβοήθητοι· είναι παγιδευμένοι σε χρυσούς ιστούς. Για χάρη της αρχής του τόκου, για

χάρη μιας βαθιά εσφαλμένης κρατικής αντίληψης, κατά την οποία κάθε μορφή ιδιοκτησίας έχει δικαίωμα στα κέρδη, έχουμε παραδοθεί στη *δουλεία του τόκου των χρημάτων.* Γιατί να πρέπει η απλή κατοχή χρημάτων να ισοδυναμεί με δικαίωμα στα συνεχή κέρδη των τόκων; Δεν υπάρχει ούτε ένας αληθινός ή έγκυρος λόγος για να συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Ο τόκος είναι ανήθικος.

Αυτή η εσωτερική αντίσταση απέναντι στον τόκο και στο μη δεδουλευμένο εισόδημα, κάθε είδους, που εισπράττεται χωρίς παραγωγική εργασία, προέρχεται από την ψυχή όλων των λαών και εποχών. Μα αυτή η αντίσταση απέναντι στη δύναμη του χρήματος δεν έχει υπάρξει τόσο συνειδητή για τους λαούς, όσο στην παρούσα εποχή. Ο Μαμωνισμός δεν έχει ποτέ ξανά προετοιμαστεί με έναν τέτοιον τρόπο, που να επεκτείνεται σε όλον τον κόσμο, ώστε να ξεκινήσει μια παγκόσμια επικυριαρχία. Ποτέ ξανά μέχρι τώρα δεν έχει θέσει στην υπηρεσία του κάθε είδους κακοβουλία (κάθε βούληση για τις κατώτερες ιδιότητες του ανθρώπου), την αρχομανία, τη μνησικακία, την απληστία, τον φθόνο και το ψέμα, με έναν τόσο πονηρά καμουφλαρισμένο, αν και ωμά πιεστικό, τρόπο. Ο Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν, με τη βαθύτερη έννοια, μία από τις μεγαλύτερες αποφάσεις στην εξελικτική πορεία της ανθρωπότητας στην πάλη της να διαλέξει αν το μέλλον και η μοίρα του κόσμου θα κριθούν από τη μαμωνιστική-υλιστική ή από τη σοσιαλιστική-αριστοκρατική κοσμοθεωρία.

Επιφανειακά, ο μαμωνιστικός αγγλο-αμερικάνικος συνασπισμός έχει, χωρίς αμφιβολία, καταστεί νικηφόρος. Ως αντίδραση σε αυτόν, εγέρθηκε στην Ανατολή ο μπολσεβικισμός, και αν κάποιος επιθυμεί να δει κάτι καλό στον μπολσεβικισμό, αυτό είναι αναμφίβολα η εκ διαμέτρου αντίθετη θέση που έχει απέναντι στη μαμωνιστική κοσμοθεωρία. Ωστόσο, οι μέθοδοι που αναζητά να εφαρμόσει ο μπολσεβικισμός, είναι γιατρειές σαν κι αυτές του διαβόητου Δρ. Άισενμπαρτ. Με ένα νυστέρι, προσπαθεί να βοηθήσει έναν ασθενή που υποφέρει από εσωτερική δηλητηρίαση, ακρωτηριάζοντας το κεφάλι του, τα χέρια του και τα πόδια του.

Ο μπολσεβικισμός είναι η λάθος γιατρειά για μια αντιμαμωνιστική αντίδραση.

Ενάντια σε αυτήν την καταστροφική μανία του μπολσεβικισμού, ενάντια σε αυτό το άσκοπο αναποδογύρισμα, θα πρέπει να αντιταχθούμε με μια νέα, καλά οργανωμένη ιδέα, η οποία, ως

ενοποιός δύναμη, θα ενώσει όλες τις εργατικές τάξεις και θα αποβάλλει την τοξική ουσία που έχει αρρωστήσει τον κόσμο.

Αυτή τη γιατρειά, τη βλέπω στο φως της κατάργησης της δουλείας του τόκου των χρημάτων.

Τρεις είναι οι παράγοντες οι οποίοι καθιστούν τον τόκο του δανειακού κεφαλαίου ως την αυθεντική, την αληθινή αιτία της οικονομικής μας μιζέριας.

Ο *πρώτος*, είναι η τεράστια δυσαναλογία του δανειακού κεφαλαίου με σταθερό επιτόκιο, και κατά συνέπεια, του κεφαλαίου που αναπτύσσεται από μόνο του, διηνεκώς, χωρίς την προσθήκη παραγωγικής εργασίας. Ανάμεσά μας, εδώ, στη Γερμανία, αυτό το δανειακό κεφάλαιο έχει ήδη αγγίξει ένα επίπεδο της τάξεως των 250 δισεκατομμυρίων, το οποίο δεν θεωρούμε ότι είναι υψηλό. Σε αντίθεση με αυτό το πελώριο ποσό, το βιομηχανικό κεφάλαιο κίνησης ολόκληρης της γερμανικής μας βιομηχανίας, αγγίζει μονάχα τα 11,8 δις. Επιπροσθέτως, υπάρχει το κεφάλαιο ύψους 3,5 δις, των 16.000 βιομηχανικών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης. Αυτό μας δίνει συνολικά, περίπου 15 μόνο δισεκατομμύρια, ως βιομηχανικό κεφάλαιο. *20:1, είναι η πρώτη, βασική εκτίμηση της δυσαναλογίας.* – Αυτή η εκτίμηση δείχνει ότι στα μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα, εκείνα υψίστης σημασίας, όλα τα μέτρα αναφορικά με το δανειακό κεφάλαιο θα πρέπει να αποδειχθούν είκοσι φορές περισσότερο αποτελεσματικά από τα μέτρα που αφορούν το μεγάλο βιομηχανικό κεφάλαιο.

Στη Γερμανία, έχουμε δανειακό κεφάλαιο 250 δισεκατομμυρίων.

Ο *δεύτερος*: ο τόκος του προαναφερθέντος δανειακού κεφαλαίου, που υπολογίζεται σε 250 δισεκατομμύρια, αγγίζει, συνολικά, περίπου τα 12,5 δις ετησίως. Κατ' αντίθεση, σε μάρκα του έτους 1915, το συνολικό ποσό όλων των βιομηχανικών μετοχικών μερισμάτων που κατανεμήθηκαν το έτος 1916, άγγιζε, περίπου, το 1 δισεκατομμύριο. Τις προηγούμενες δεκαετίες, αυτός ο αριθμός κυμαινόταν, κατά μέσο όρο, στα 600, περίπου, δισεκατομμύρια. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών του πολέμου, είναι πιθανό ο αριθμός να έχει αυξηθεί σημαντικά. Το τρέχον έτος, όμως, η οικονομική κατάρρευση αναμένεται πολύ μεγαλύτερη.

Η Γερμανία πληρώνει ετησίως 12,5 δις τόκο σε δάνεια.

Η μέση αποδοτικότητα όλων των γερμανικών ανωνύμων εταιρειών ανερχόταν σε μόλις 8,21 τοις εκατό· δηλαδή, ήταν μονάχα

3,5 τοις εκατό μεγαλύτερη από τα, κατά μέσο όρο, κέρδη των ομολόγων με σταθερό επιτόκιο.

Συνοψίζοντας, επιθυμώ να αναφέρω ότι στο μέλλον, ο γερμανικός λαός θα υποχρεωθεί να πληρώσει περίπου 12,5 δις για τους διάφορους, διηνεκείς τόκους του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου, τη στιγμή που τα κέρδη του βιομηχανικού κεφαλαίου, κατά το έτος της μεγαλύτερης οικονομικής του άνθησης, ανέρχονταν σε μόλις 1 δισεκατομμύριο, ενώ σε καιρούς αδιατάρακτης ευημερίας, σε μόλις 0,6 δις. Κατά συνέπεια, βλέπουμε ξανά εδώ μια αναλογία της τάξεως του 20:1, έως και 12:1.

Το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο αυξάνεται αδιάκοπα, σαν χιονοστιβάδα.

Ο *τρίτος*, και πιο επικίνδυνος, παράγοντας, είναι η *τεράστια αύξηση του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου*, μέσω του τόκου και του ανατοκισμού, που υπερβαίνει τα όρια. Θα πρέπει εδώ να απομακρυνθώ για λίγο από το θέμα, ελπίζοντας να καταφέρω να εξηγήσω το πρόβλημα μέσα από ένα μικρό ταξίδι στο πεδίο των ανώτερων μαθηματικών. Πρώτα, όμως, θα παραθέσω κάποια παραδείγματα.

Είναι γνωστή η χαριτωμένη ιστορία της εφεύρεσης του παιχνιδιού του σκακιού. Κάποτε, ο πλούσιος Ινδός βασιλιάς Σιχράμ, προσέφερε στον εφευρέτη του βασιλικού παιχνιδιού, ώστε να τον ευχαριστήσει, την εκπλήρωση μιας επιθυμίας. Η ευχή του σοφού ανδρός ήταν ο βασιλιάς να του δώσει έναν σπόρο σιταριού στο πρώτο τετράγωνο της σκακιέρας, δύο στο δεύτερο, τέσσερις σπόρους στο τρίτο, διπλασιάζοντας τον αριθμό των σπόρων με τον αριθμό του μόλις προηγούμενου τετραγώνου. Ο βασιλιάς γέλασε με αυτήν την, φαινομενικά ταπεινή, επιθυμία του σοφού ανδρός και διέταξε να φέρουν έναν σάκο με σιτάρι, ούτως ώστε οι συγκεκριμένοι σπόροι να τοποθετηθούν σε κάθε τετράγωνο. Όπως όλοι γνωρίζουμε, η εκπλήρωση αυτής της επιθυμίας ήταν αδύνατη, ακόμη και για τον πλουσιότερο πρίγκιπα του κόσμου. Όλη η συγκομιδή του κόσμου, για χίλια συναπτά έτη, δεν θα επαρκούσε για να γεμίσει τα 64 τετράγωνα της σκακιέρας.

Ένα ακόμη παράδειγμα: πολλοί θα θυμούνται από τη σχολική τους ηλικία το μαρτύριο του υπολογισμού του ανατοκισμού· το πώς πολλαπλασιάζεται με τον ανατοκισμό το πφένιχ, η δεκάρα που επενδύεται κατά την εποχή της γέννησης του Χριστού, με αποτέλεσμα το ποσό να διπλασιάζεται κάθε 15 χρόνια. Το έτος 15 μετά τη γέννηση

του Χριστού, λοιπόν, το ένα πφένιχ έχει γίνει δύο πφένιχ, το έτος 30 μ.Χ. τέσσερα, το έτος 45 μ.Χ. οχτώ, κ.ο.κ. Ελάχιστοι θυμούνται την αξία που θα είχε αυτό το πφένιχ σήμερα: ολόκληρη η Γη μας, φτιαγμένη από αγνό χρυσό, ο Ήλιος μας, που είναι 1.297.000 φορές μεγαλύτερος από την υδρόγειό μας, όλοι οι πλανήτες μας, πυροκόκκινοι με χρυσό, δεν θα αρκούσαν για να συμβολίσουν την αξία του πφένιχ που έχει, υποθετικά, υποστεί ανατοκισμό.

Ένα τρίτο παράδειγμα: η περιουσία του Οίκου των Ρότσιλντ, της παλαιότερης διεθνούς πλουτοκρατίας, εκτιμάται σήμερα σε περίπου *40 δισεκατομμύρια*. Είναι πολύ γνωστό ότι στην Φρανκφούρτη, κατά το 1800, ο Μάγερ Άμσελ Ρότσιλντ ο πρεσβύτερος, χωρίς να έχει ο ίδιος αξιοσημείωτο πλούτο, έθεσε τα θεμέλια για τη γιγαντιαία περιουσία του Οίκου του. Αυτό το κατάφερε μέσω της εκ νέου μεταβίβασης των εκατομμυρίων που του είχε εμπιστευθεί, για τη φύλαξή τους, ο λανδγράβος Βίλχελμ Α’ της Έσσης.

Αν η αύξηση της περιουσίας των Ρότσιλντ, που συνέβη χάρη στον τόκο και στον ανατοκισμό, συντελούνταν με κανονικό ρυθμό, όπως στο παράδειγμα του πφένιχ, η καμπύλη δεν θα ήταν τόσο απότομη. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο συνολικός πλούτος των Ρότσιλντ αυξανόταν με τον ρυθμό των πφένιχ, η περιουσία των Ρότσιλντ το έτος 1935 θα ήταν 80 δισεκατομμύρια, το 1950 θα ήταν 160 δισεκατομμύρια, το 1965 θα ήταν 320 δισεκατομμύρια και με αυτό το ποσό θα είχαν ήδη υπερβεί, κατά πολύ, τον συνολικό εθνικό πλούτο της Γερμανίας.

Από αυτά τα τρία παραδείγματα, δύναται να εξαχθεί ένας μαθηματικός νόμος. Η καμπύλη που αντιπροσωπεύει την αύξηση της περιουσίας των Ρότσιλντ, η καμπύλη του αριθμού των σπόρων σιταριού επάνω στη σκακιέρα και ο αριθμός του πολλαπλασιασμού των πφένιχ μετά τον ανατοκισμό, είναι απλές μαθηματικές καμπύλες. Όλες αυτές οι καμπύλες έχουν τον ίδιο χαρακτήρα. Μετά την, αρχικά, ταπεινή και αργή αύξηση, η καμπύλη γίνεται ολοένα και πιο απότομη. Σύντομα, τη βρίσκουμε να εφάπτεται, πρακτικά, με το άπειρο.

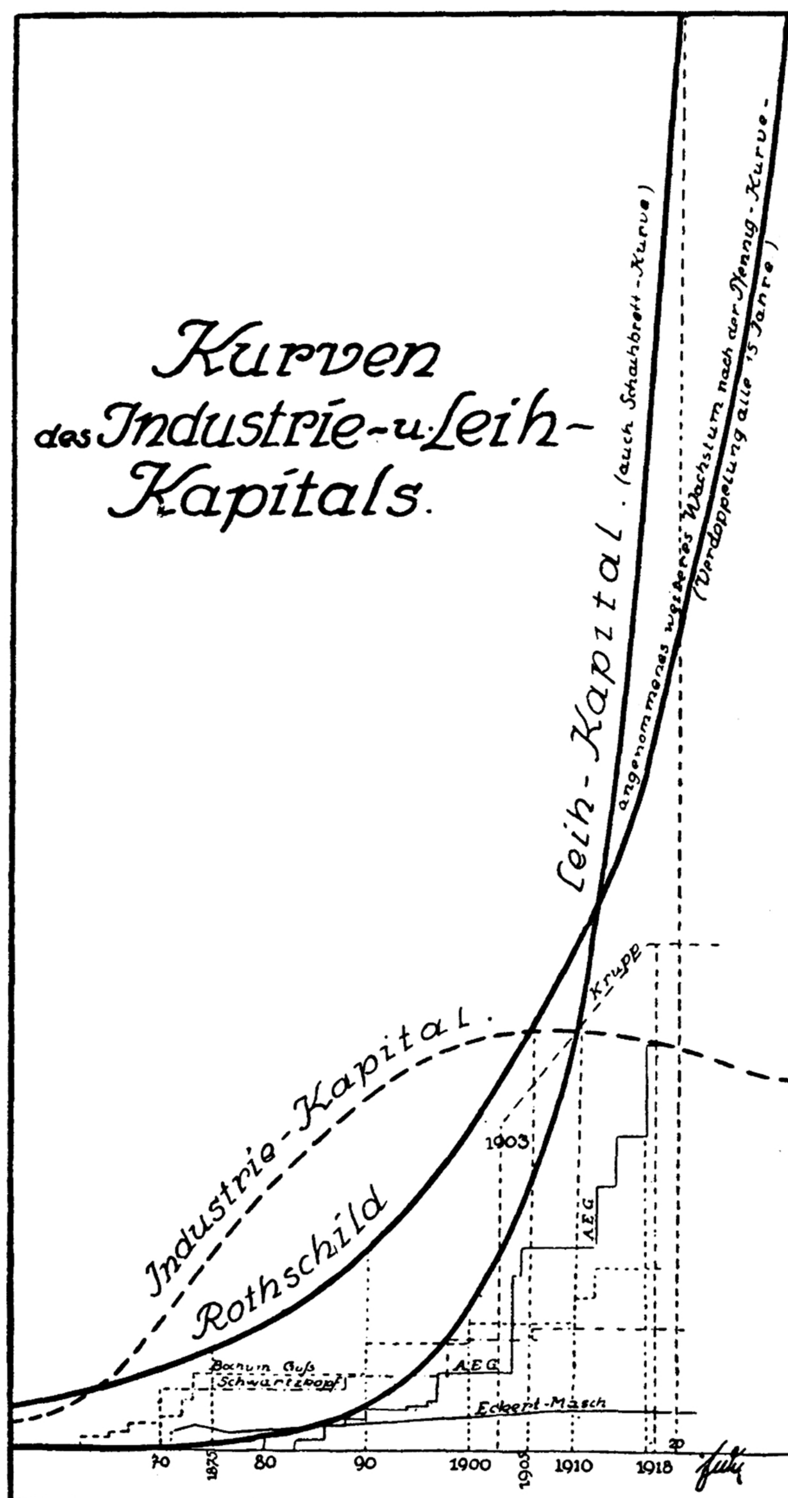
Η αύξηση του βιομηχανικού κεφαλαίου παραμένει πεπερασμένη.

Από την άλλη, ωστόσο, η καμπύλη του βιομηχανικού κεφαλαίου είναι αρκετά διαφορετική. Ακόμη και με μικρά ξεκινήματα, σύντομα κάνει την εμφάνισή της μια ισχυρή άνοδος των αντίστοιχων καμπυλών, μέχρις ότου τελικά προσεγγίζεται ένα βέβαιο σημείο κορεσμού. Τότε, οι καμπύλες σταθεροποιούνται, ενώ στην περίπτωση

ορισμένων βιομηχανιών, ίσως και να φθίνουν ελάχιστα, εάν νέες εφευρέσεις οδηγήσουν στην υποτίμηση των υφισταμένων εργοστασίων, μηχανημάτων, κτλ. Σε αυτό το σημείο, επιθυμώ να αναφέρω μονάχα ένα παράδειγμα: την ανάπτυξη του έργου των Κρούπ. Το 1826, ο γηραιός άνδρας Κρούπ πέθανε σχεδόν χωρίς περιουσία. Το 1855, ο Άλφρεντ Κρούπ έλαβε την πρώτη του παραγγελία για 36 κανόνια, για λογαριασμό της αιγυπτιακής κυβέρνησης. Το 1873, ο Κρούπ ήδη απασχολούσε 12.000 εργαζόμενους. Το 1903, η κα. Μπέρτα Κρούπ πούλησε το σύνολο του έργου και της περιουσίας της στην Ανώνυμη Εταιρεία Άλφρεντ Κρούπ, για 160 εκατομμύρια. Σήμερα, η συνολική αξία του μετοχικού κεφαλαίου αγγίζει τα 250 εκατομμύρια. Τι σημαίνει το όνομα Κρούπ για εμάς τους Γερμανούς; Την ακμή της βιομηχανικής μας ανάπτυξης. Τον πρώτο δημιουργό ατσάλινων κανονιών στον κόσμο. Ένα τεράστιο άθροισμα της πιο ανθεκτικής, δυναμικής και εντατικής παραγωγικότητας. Για εκατοντάδες χιλιάδες μέλη του λαού μας, η επιχείρηση των Κρούπ σημαίνει ψωμί και εργασία. Είναι τα όπλα και η άμυνα του έθνους μας – κι όμως, είναι ένας νάνος συγκριτικά με τα δισεκατομμύρια των Ρότσιλντ. Τι σημασία έχει η αύξηση της περιουσίας των Κρούπ, σε μόλις έναν αιώνα, συγκριτικά με την αύξηση της περιουσίας των Ρότσιλντ μέσω της ακούραστης και ατέρμονης συσσώρευσης πλούτου από τον τόκο και τον ανατοκισμό;

Τίποτα δεν μας δείχνει με πιο ξεκάθαρο τρόπο τη βαθιά, ουσιαστική διαφορά μεταξύ του δανειακού κεφαλαίου και του βιομηχανικού κεφαλαίου. Τίποτα δεν μπορεί να καταστήσει πιο φανερή αυτή τη διαφορά, εκτός από την αντιπαραβολή των καταστροφικών συνεπειών του δανειακού κεφαλαίου, από τη μία, και του οργανικού κέρδους (των μετοχικών μερισμάτων) των μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων, του επενδυμένου κεφαλαίου κίνησης υψηλού κινδύνου, από την άλλη.

Δεν μπορεί να δοθεί περισσότερη έμφαση στην αναγνωρισμένη παραδοχή ότι οι μαθηματικοί νόμοι, που ακολουθούνται από το δανειακό κεφάλαιο και το βιομηχανικό κεφάλαιο, από μόνοι τους, μας δείχνουν τον ξεκάθαρο τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εφαρμοστεί η πίεση για τη ριζική αλλαγή της ρημαγμένης δημοσιονομίας μας.

Οι καμπύλες του βιομηχανικού και του δανειακού κεφαλαίου.

Υποσημειώσεις του άνωθεν διαγράμματος:

Οι δύο καμπύλες που είναι ζωγραφισμένες με έντονες γραμμές, αντιπροσωπεύουν το δανειακό κεφάλαιο, και πράγματι, η επάνω καμπύλη δείχνει την αύξηση της περιουσίας των Ρότσιλντ, ενώ η κάτω, που αρχικά είναι επίπεδη και που στη συνέχεια ανεβαίνει με ταχύ ρυθμό, δείχνει με πολύ γενικό τρόπο τη χαρακτηριστική αύξηση όλων των καμπυλών όμοιων με την προαναφερθείσα, και στην οποία είναι ευδιάκριτη μια μικρή προώθηση στον οριζόντιο άξονα, η οποία μπορεί να παράγει έναν διπλασιασμό στην αξία του κάθετου άξονα. Η διακεκομμένη γραμμή δείχνει την αύξηση-καμπύλη της συνολικής μας βιομηχανίας κατά τη διάρκεια των τελευταίων 40-50 ετών. Οι διαφορετικές, ευθείες, διακεκομμένες γραμμές, δείχνουν την αύξηση ορισμένων τυχαίων μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων, από το σύνολο των οποίων εξάγεται ο γενικός χαρακτήρας της διακεκομμένης καμπύλης του βιομηχανικού κεφαλαίου.

Θα πρέπει να αναφερθεί, με ρητό τρόπο, ότι οι καμπύλες του δανειακού κεφαλαίου εμφανίζονται ισχυρά συμπιεσμένες. Έτσι, για παράδειγμα, η καμπύλη της περιουσίας των Ρότσιλντ θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 80 φορές μεγαλύτερη από την καμπύλη των Κρούπ. Ο λόγος της εμφάνισης των καμπυλών, βεβαίως, γίνεται μονάχα για να παρουσιάσει τον ουσιωδώς διαφορετικό χαρακτήρα των δύο ειδών κεφαλαίου. Οι καμπύλες του δανειακού κεφαλαίου δείχνουν, αρχικά, μια αρκετά σταδιακή, αν και ανοδική, ανάπτυξη· έπειτα, η ανάπτυξη συνεχίζεται ραγδαία, αχαλίνωτα, παρασέρνοντας τα πάντα μαζί της, ξεπερνώντας τις ανθρώπινες αντιλήψεις, έχοντας ως προορισμό το άπειρο.

Η καμπύλη του βιομηχανικού κεφαλαίου, εν αντιθέσει, παραμένει στο πεπερασμένο! Όσο ισχυρές και αν δείχνουν οι λεπτομερείς αποκλίσεις μιας πορείας, συνολικά, ο ουσιώδης χαρακτήρας της βιομηχανικής ανάπτυξης θα είναι πάντοτε τέτοιος που μετά από μια ισχυρή, αρχική ανάπτυξη και μια ορισμένη περίοδο ωριμότητας, κορεσμού, αργά ή γρήγορα, θα ακολουθήσει η φθίση.

Ξεκάθαρα, αναγνωρίζουμε το γεγονός ότι δεν είναι η καπιταλιστική οικονομική τάξη πραγμάτων, ότι δεν είναι το κεφάλαιο από μόνο του, κατ' εξοχήν ως τέτοιο, η μάστιγα της ανθρωπότητας. *Η κατάρα όλης της εργαζόμενης ανθρωπότητας, είναι η ακόρεστη δίψα που έχει το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο για τόκους!*

Το κεφάλαιο θα πρέπει να υπάρχει! – Η εργασία θα πρέπει να υπάρχει! Η εργασία από μόνη της μπορεί να καταφέρει λίγα. – Το κεφάλαιο από μόνο του δεν μπορεί να καταφέρει τίποτα!

Το κεφάλαιο, δίχως εργασία, είναι απλά άκαρπο! Συνεπώς, η πιο σημαντική απαίτηση, η πιο ευγενική αποστολή της επανάστασης, το πιο συνετό νόημα μιας παγκόσμιας επανάστασης, είναι η *κατάργηση της δουλείας του τόκου των χρημάτων.*

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου είναι το επιτεύξιμο και συνετό νόημα μιας παγκόσμιας επανάστασης.

Σήμερα, ο Οίκος των Ρότσιλντ εκτιμάται στα 40 δισεκατομμύρια. Η συνολική περιουσία των δισεκατομμυριούχων των αμερικανικών ανώτερων οικονομικών, δηλαδή των κ. Καν, Λεμπ, Σιφ, Σπάγιερ, Μόργκαν, Βάντερμπιλτ και Άστορ, εκτιμάται τουλάχιστον στα 60-70 δισεκατομμύρια. Με έναν τόκο ύψους μόλις 5 τοις εκατό, αυτό σημαίνει ότι αυτές οι οχτώ οικογένειες δέχονται ένα εισόδημα της τάξεως των 5-6 δισεκατομμυρίων, που, σύμφωνα με τις έρευνες του Καρλ Χέλφεριχ, ισοδυναμεί, κατά προσέγγιση, με το 75 τοις εκατό του ετησίου εισοδήματος όλων των φορολογούμενων πολιτών στην Πρωσία, για το έτος 1912. (Τότε, υπήρχαν περίπου 21.000.000 φορολογούμενοι πολίτες. Το 75 τοις εκατό αυτών, μας δίνει περίπου 15.000.000. Κάθε φορολογούμενος πολίτης επηρεάζει, κατά μέσο όρο, 1,56 συγγενείς· έτσι λοιπόν, 23 εκατομμύρια, μαζί με τους συγγενείς.)

Οχτώ δισεκατ/ούχοι έχουν εισόδημα όσο 38 εκατομμύρια Γερμανοί, μαζί.

Συνεπώς, περίπου 38.000.000 Γερμανοί θα πρέπει να επιβιώσουν με όσα αυτοί οι δισεκατομμυριούχοι παίρνουν ως ετήσιο εισόδημα. – Αναμφίβολα, οι Αμερικάνοι δισεκατομμυριούχοι δεν είναι απλά δανειακοί καπιταλιστές, με την έννοια του Οίκου των Ρότσιλντ, κ.ά., και δεν με απασχολεί αν οι Αμερικάνοι δισεκατομμυριούχοι είναι στην πραγματικότητα «εκατομμυριούχοι 100 εκατομμυρίων δολαρίων» ή «δισεκατομμυριούχοι 1.000 εκατομμυρίων μάρκων»· στην τελευταία περίπτωση, θα έπρεπε απλά να συμπεριλάβουμε μία ή δύο, ακόμη, ντουζίνες «Κροίσων». Ή, πολύ απλά, μπορούμε να δεχθούμε τον αριθμό του Ράτεναου: «300»· τότε, η ομάδα θα ήταν σίγουρα πλήρης. Εδώ, δεν έχει και τόση μεγάλη σημασία να δώσουμε έναν ακριβή αριθμό. Σημασία έχει, με την αναγνωρισμένη αναλογία των 300 προς

38.000.000, να ανοίξουν τα μάτια μας σχετικά με την τυραννία του διεθνούς δανειακού κεφαλαίου.

Με μία μας κίνηση λοιπόν, ας απελευθερωθούμε από αυτές τις φοβερές αλυσίδες που πνίγουν κάθε εργαζόμενο, κάθε εργασία· ας απομακρύνουμε τη δυνατότητα του χρήματος να γεννά τον τόκο και να συνεχίζει να γεννά τον τόκο, μέχρις ότου η ανθρωπότητα, στο σύνολό της, φτάσει στο σημείο να μην τηρεί την υποχρέωση του τόκου του διεθνούς δανειακού κεφαλαίου.

Με αυτά τα τρία σημεία λοιπόν, καθίσταται σε μας σαφές, για πρώτη φορά, με ποιον ακριβώς τρόπο θα πρέπει να εφαρμοστεί η πίεση υπέρ της ανακούφισης του εσωτερικού, οικονομικού μας δεινοπαθήματος. Από την άλλη, θεωρούμε ότι η επίθεση του συνολικού σοσιαλιστικού κόσμου ιδεών απέναντι στο βιομηχανικό κεφάλαιο είναι απολύτως άστοχη, διότι ακόμη και μια επιδιωκόμενη, απόλυτη ρύθμιση ή ένας σοσιαλιστικός μετασχηματισμός όλων των επιχειρηματικών κερδών – αν υποτεθεί ότι υπάρχει δυνατή οικονομία – θα απέδιδε ένα αστείο, πενιχρό ποσό, συγκριτικά με τα τεράστια οικονομικά βάρη των προϋπολογισμών του Ράιχ και του κράτους μας.

Μέσω της *κατάργησης της δουλείας του τόκου των χρημάτων*, η οικονομική μιζέρια θα εξολοθρευτεί με ένα, μόνο, χτύπημα. Μεμιάς, θα νιώσουμε ξανά στέρεο έδαφος κάτω από τα πόδια μας· μεμιάς, θα πρέπει, και θα γίνει, ξεκάθαρο σε μας, ότι με αυτήν την κακότυχη οικονομία βασισμένη στα ομόλογα, έχουμε εξαπατήσει μονάχα τους εαυτούς μας, και μάλιστα, με τον πιο γκροτέσκο τρόπο. –

Τα πολεμικά ομόλογα είναι μια μαμωνιστική απάτη.

Διότι τι άλλο είναι το δανειακό κεφάλαιο, εκτός από χρέη; *Το δανειακό κεφάλαιο είναι χρέη!* – Ένας οφείλει να το επαναλαμβάνει αυτό συνεχώς. Τι είδους τρέλα είναι αυτή, όταν ο γερμανικός λαός, στο σύνολό του, έχει δανειστεί 150 δισεκατομμύρια για τον πόλεμό του; Όταν έχει επίσης χρεωθεί στον εαυτό του, γι' αυτόν τον πόλεμο, ένα ποσό της τάξεως των 7,5 δις σε πληρωμές τόκων, οδηγούμενος τώρα σε μια δυσάρεστη κατάσταση, η οποία ήταν αναπόφευκτη από την αρχή: στην προσπάθεια εξεύρεσης αυτών των 7,5 δις από τον εαυτό του, με τη μορφή ανέφικτων φορολογήσεων. Εν τω μεταξύ, το τραγικό αυτής της αυταπάτης δεν είναι τόσο η ανοησία αυτής της οικονομίας βασισμένης σε πολεμικά ομόλογα, χρησιμοποιώντας τα, βέβαια, με καλύτερο τρόπο από τον υπόλοιπο κόσμο, μα το γεγονός

ότι ένας σχετικά μικρός αριθμός μεγάλων καπιταλιστών αποκομίζει τεράστια κέρδη από αυτά, τη στιγμή που ολόκληρος ο εργαζόμενος λαός, συμπεριλαμβανομένων των μεσαίων και μικρών καπιταλιστών, όσο και οι επιχειρήσεις, το εμπόριο και η βιομηχανία, θα πρέπει να πληρώσουν, όλοι μαζί, τον τόκο. Κι έτσι, έρχεται στο φως η πολιτική διάσταση της όλης ιδέας. Σε αυτήν, ένας μπορεί να αναγνωρίσει το γεγονός ότι το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο, από μόνο του, είναι η κατάρα όλης της εργαζόμενης ανθρωπότητας. Ένας δύναται να περιστρέψει και να στριφογυρίσει τα πράγματα κατά το δοκούν, μα είναι πάντοτε το σκληρά εργαζόμενο πλήθος που στο τέλος θα πρέπει να υποστεί το κόστος των τόκων του δανειακού κεφαλαίου. – Οι μικροί και μεσαίοι καπιταλιστές δεν έχουν τίποτα να δώσουν για τους αγαπημένους τους τόκους, και ούτε θα έχουν, από τη στιγμή που τα ποσά του τόκου θα πρέπει, αμέσως, να φορολογηθούν. Ακόμη κι αν οι τόκοι λάβουν τη μορφή άμεσων ή έμμεσων φόρων, σφραγίδων, εισφορών ή άλλων επιβαρύνσεων, ο σκληρά εργαζόμενος λαός είναι πάντοτε ο *εξαπατημένος*, και το *μεγάλο κεφάλαιο* ο ωφελημένος.

Η αγιότητα του τόκου είναι η δεισιδαιμονία του Μαμωνισμού.

Είναι εξαιρετικά εκπληκτικό να δούμε τώρα με ποιον τρόπο η σοσιαλιστική κοσμοαντίληψη του Μαρξ και του Ένγκελς – από το *«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»* μέχρι το Πρόγραμμα της Ερφούρτης (και ειδικότερα μέχρι τον Κάουτσκι), κι ακόμη, μέχρι τους σημερινούς σοσιαλιστές αρχηγούς – κάνει τα στραβά μάτια στα συμφέροντα του δανειακού κεφαλαίου, λες και υπακούει εντολές. Η αγιότητα του τόκου είναι ταμπού· ο τόκος είναι το πιο ιερό πράγμα· κανείς μέχρι τώρα δεν έχει τολμήσει να τον αμφισβητήσει. Όσο η ιδιοκτησία, η ευγένεια, η ασφάλεια του ατόμου και των περιουσιών του, το Δίκαιο του Στέμματος, τα προνόμια και η θρησκευτική πεποίθηση, η τιμή των αξιωματούχων, η Πατρίδα και η ελευθερία τίθενται, περισσότερο ή λιγότερο, υπό διωγμό, ο τόκος παραμένει ιερός και απαραβίαστος. Η δήμευση της περιουσίας και ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός, αυτές οι ωραιοποιημένες, από τους ίδιους, απερίφραστες παραβιάσεις του νόμου, που γίνονται – φαινομενικά μόνο – στο όνομα του συνόλου των ατόμων, είναι πράγματα επιτρεπτά στην καθημερινή τους ατζέντα. Γι’ αυτούς, όλα αυτά επιτρέπονται· μα ο τόκος, ο τόκος είναι το *noli me tangere*, είναι το «μη μου άπτου». Ο τόκος του χρέους του Ράιχ είναι το Α και το Ω του κρατικού προϋπολογισμού. Το γιγαντιαίο βάρος του σέρνει το πλοίο του κράτους προς την άβυσσο, παρόλο

που όλα είναι μια μεγάλη απάτη, μια τερατώδης αυταπάτη, που καλλιεργείται απλά και μόνο για το συμφέρον των μεγάλων χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας.

Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να ψηλαφίσω, για λίγο, τις ενστάσεις αναφορικά με τους μικροσυνταξιούχους, οι οποίες θα αναφερθούν στη συνέχεια, ούτως ώστε να μην κολλήσει κάποιος σε αυτές, σκεπτόμενός τες. Ωστόσο, αυτές δεν υπολογίζονται στα έκτακτα ζητήματα. Εξυπακούεται, όμως, ότι αυτές οι αποζημιώσεις θα χορηγηθούν μέσω της διευρυμένης επέκτασης της κοινωνικής πρόνοιας.

Είπα ότι είναι μια απάτη… Στην πραγματικότητα, είναι μια απάτη του τόκου! Και αυτή είναι μια βαριά λέξη. Μα αν η λέξη απάτη χρησιμοποιείται με κάθε δικαίωμα, μια λέξη που κατά τη διάρκεια του πολέμου ήταν η περισσότερο διαδεδομένη στο μέτωπο, όσο και στην πατρίδα, τότε αυτό το δικαίωμα αφορά περισσότερο το ζήτημα της απάτης του τόκου.

Και τι συνέβη με τα πολεμικά ομόλογα; Εις ό,τι αφορά τα πρώτα 5 δισεκατομμύρια, το Ράιχ πήρε απευθείας από τις τσέπες του λαού τις πραγματικές, υπαρκτές, οικονομίες του. Το χρήμα άρχισε να ρέει ξανά. Και τότε, ήλθε ένα νέο δάνειο για να ρουφήξει ξανά το χρήμα, και μαζί με αυτό, το τελευταίο υπόλοιπο των οικονομιών. Και η αντλία ήλθε ξανά και ρούφηξε τα δισεκατομμύρια, υποχωρώντας ξανά προς τα πίσω. Αυτό το παιχνίδι επαναλήφθηκε εννιά φορές, με το Ράιχ να έχει επιβαρυνθεί 100 δισεκατομμύρια σε χρέος.

Σε αντάλλαγμα, βέβαια, οι άνθρωποι κρατούσαν στα χέρια τους 100 δισεκατομμύρια σε εκλεκτό, τυπωμένο χαρτί. – Στην αρχή, φανταστήκαμε ότι γίναμε πολύ πλουσιότεροι, μα τότε, εμφανίστηκε το κράτος και μας είπε ότι βρισκόμαστε στο χείλος της πτώχευσης.

Ναι, αλλά γιατί; Ακόμη κι εγώ ο ίδιος δεν πτωχεύω όταν, συνεχώς, παίρνω ένα χαρτονόμισμα των εκατό μάρκων από τη δεξιά τσέπη του παντελονιού και το βάζω στην αριστερή. Σίγουρα θα διαπράτταμε τη μεγαλύτερη ανοησία απ’ όλες, εάν, με την κήρυξη πτώχευσης, συνεχίζαμε την ανοησία της οικονομικής πολιτικής των πολεμικών ομολόγων μας.

Η κατάργηση της πληρωμής του τόκου δεν είναι μια μεταμφιεσμένη κρατική πτώχευση.

Ας καταργήσουμε τη δουλεία του τόκου των χρημάτων! Δηλώνουμε ότι τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων, μετά την κατάργηση του τόκου, θα μετατραπούν σε νόμιμο χρήμα και ο

εφιάλτης της κρατικής πτώχευσης θα μας εγκαταλείψει, όπως ακριβώς κάτω από τον ήλιο, το χιόνι του Μαρτίου.

Κάποιοι μου λένε ότι η κατάργηση της πληρωμής των τόκων δεν είναι παρά μια μεταμφιεσμένη κρατική πτώχευση. Όχι, κάτι τέτοιο δεν ισχύει! – Στην πραγματικότητα, το φάντασμα της πτώχευσης του κράτους είναι ένας μπαμπούλας που ταράσσει το παιδί και την τροφό, ένας μπαμπούλας που επινοήθηκε από τις μαμωνιστικές δυνάμεις.

Το βιβλίο του Φρ. Ρερ *«Τι οφείλουν να γνωρίζουν όλοι σχετικά με την Κρατική Πτώχευση»*, είναι απολύτως προσκολλημένο στους μαμωνιστικούς τρόπους σκέψης, παρόλο που ο συγγραφέας, σε γενικές γραμμές, αναγνωρίζει, με αρκετά σαφή τρόπο, τις οικονομικές βλάβες που μπορούν να προκληθούν από έναν σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, και παρόλο που συμβουλεύει, εμφατικά και ορθά, ότι στο τέλος μόνο μια ανοικοδόμηση της οικονομίας θα μπορέσει να μας σώσει. Δεν μπορεί, όμως, να απελευθερωθεί από τη δεισιδαιμονική πίστη στην αγιότητα του τόκου και, κατά συνέπεια, παρουσιάζει την κρατική πτώχευση σαν μια απόλυτα τρομακτική καταστροφή – μια καταστροφή για το συμφέρον του Μαμωνισμού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Ρερ, παρά τις καλύτερες ιστορικές του γνώσεις, δεν μπορεί να απελευθερωθεί από αυτήν την πίστη, σημειώνοντας μάλιστα στον επίλογό του: «Εάν δεν αποσοβηθεί η ολέθρια οικονομική καταστροφή, κανείς δεν θα γλιτώσει από αυτήν». Στη σελ. 81, παραδέχεται ότι οι επιπτώσεις της κακής κρατικής οικονομικής διαχείρισης έχουν, μερικώς, αντιστραφεί πολύ γρήγορα, ενώ στη σελ. 68, λέει ότι, σε κάθε περίπτωση, η Ρωσία (τον προηγούμενο αιώνα) ξεπέρασε αυτές τις νομισματικές κρίσεις, χωρίς μόνιμα προβλήματα.

Στη σελ. 76, κι ενώ εξετάζει τις επιπτώσεις των κρατικών πτωχεύσεων, λέει το εξής: παρόλο που, σε γενική βάση, προκλήθηκαν σημαντικά οικονομικά προβλήματα, δεν προκλήθηκε, ωστόσο, η καταστροφή του κράτους, ούτε και των οικονομικών του δυνάμεων. *Από την άλλη, παρατηρείται, συχνά, μια ταχεία αναζωογόνηση της εθνικής οικονομίας και μια ανάκαμψη της κρατικής δημοσιονομίας.* – Στη συνέχεια, ο συγγραφέας ξοδεύει τρεις σειρές λέγοντας ότι η κρατική πτώχευση ισοδυναμεί με την ολοκληρωτική οικονομική

Η κρατική πτώχευση είναι η σωτηρία της εθνικής οικονομίας.

καταστροφή και την πρόκληση μιας ατελείωτης μιζέριας· λυπάμαι, μα δεν μπορώ να ακολουθήσω τον ειρμό του.

Ας επιστρέψουμε όμως στο ειδικό ζήτημά μας! Τι θα ήταν περισσότερο ειλικρινές; Να μιλάμε φαρισαϊκά για την ακεραιότητα των πολεμικών ομολόγων, ενώ ταυτόχρονα να καταπιέζουμε τον λαό με ένα ανήκουστο φορολογικό βάρος; Ή ένας υπουργός Οικονομικών να βρει το κουράγιο να προσεγγίσει τον λαό ανοιχτά και να δηλώσει: «Δεν μπορώ να πληρώσω τον τόκο για τα πολεμικά ομόλογα· θα μπορέσω μόνο εάν συγκεντρώσω το – ακριβώς ίδιο – ποσό, από σας, μέσω φόρων…

…Μα τότε, κατά τη διάρκεια του πολέμου, χρειαζόμουν πάση θυσία χρήματα· τίποτα πιο έξυπνο (δες Αγγλία) δεν μου ήρθε κατά νου, κι έτσι, διέπραξα αυτήν την απάτη των πολεμικών ομολόγων με υψηλά επιτόκια. Αγαπητέ μου λαέ, συγχωρεσέ με· εν τέλει, όλα έγιναν για σας. Μα αν θέλουμε να πάψουμε να παίζουμε κρυφτό, – εγώ, το κράτος, δεν θα πληρώσω ξανά τόκο, κι εσύ, φορολογούμενε πολίτη, δεν θα χρειαστεί να πληρώσεις φόρους για να καλύψεις αυτά τα ποσά που αφορούν τόκους. – Κάτι τέτοιο θα απλοποιήσει σε σημαντικό βαθμό τις συναλλαγές μας, θα αποφύγουμε την τεράστια γραφειοκρατία των φορολογικών μηχανισμών, όπως επίσης και την τεράστια γραφειοκρατία των υπηρεσιών του τόκου, εξοικονομώντας ένα μεγάλο ποσό χρήματος κι εργατικού δυναμικού.»

Έχω γι’ αρκετή ώρα αναλωθεί στο ξεσκέπασμα αυτής της απάτης, μα το θεωρώ απολύτως ουσιώδες να επισημανθεί εδώ ότι δεν θα πρέπει με κανέναν τρόπο να στρέψουμε τα μάτια μας μακριά από την ευρύτερη εικόνα του ζητήματος, ούτε για μια στιγμή.

Σύμφωνα με τις φορολογικές δηλώσεις της Βαυαρίας (Bayr. St.-Z. 1913), η ομάδα των ανθρώπων που θα πληγούν από κάτι τέτοιο – δηλαδή εκείνοι που σύμφωνα με τις φορολογικές τους δηλώσεις (κι έχοντας εισόδημα 1.500 μάρκα) έλαβαν περισσότερα από 30.000 μάρκα ως εισόδημα από προσόδους κεφαλαίου – είναι μονάχα 822 άνθρωποι, το 0,4 τοις εκατό, δηλαδή, των φορολογούμενων πολιτών. Κατ’ επέκταση, σε όλη τη Γερμανία είναι περίπου 10.000 (οι «ανώτεροι» 10.000!).

Σε αυτό το σημείο, ας διευκρινίσουμε, πολύ σύντομα, τις πιο σημαντικές διαστάσεις αυτής της επαναστατικής απαίτησης και ας εξετάσουμε τα ζητήματα, πρωτίστως, από την εθνική μας σκοπιά.

Για να γίνει αυτό, είναι αναγκαίο να δούμε πρώτα, με καθαρή ματιά, τη σημερινή μας κατάσταση. Ο υφυπουργός Σίφερ, στη μεγάλη ομιλία του στο Εμπορικό Επιμελητήριο του Βερολίνου, δήλωσε ότι αυτή η κατάσταση είναι «αδύνατο να αγνοηθεί». Ωστόσο, κάτι τέτοιο είναι μονάχα εν μέρει ορθό. Αυτά που δύνανται να αγνοηθούν, είναι τα πελώρια χρέη της εθνικής μας οικονομίας και η πρωτοφανής υποτίμηση της νομισματικής αξίας μας· εν ολίγοις, το γεγονός ότι μέσα σε μια νύχτα, γίναμε ένας *φτωχός λαός*.

Έχουμε γίνει ένας φτωχός λαός.

Τα βάρη που έχουν επιβληθεί σε μας λόγω της συνθήκης ειρήνης, ωστόσο, δεν γίνεται να αγνοηθούν. Τα σημερινά ομόλογα, όπως έχουμε δει, αγγίζουν συνολικά τα 250 δισεκατομμύρια. Ας υποθέσουμε ότι η Αντάντ μας επιβάλλει κατά κάποιον τρόπο 50 επιπλέον δισεκατομμύρια για πολεμικές αποζημιώσεις: αυτό μας δίνει το συνολικό ποσό ενός χρέους 300 δισεκατομμυρίων.

Όσο δύσκολο κι αν είναι να διευρυνθεί το στενό πλαίσιο αυτής της πραγματείας, θα πρέπει να πούμε, σε αυτό το σημείο, λίγα λόγια για τη σπουδαιότητα του γερμανικού εθνικού πλούτου. Η έρευνα των Χέλφεριχ και Στάινμαν-Μπούχερ υπολογίζει τον εθνικό πλούτο της Γερμανίας σε περίπου 350 δισεκατομμύρια. Ένας οφείλει να δώσει περιορισμένη αξία σε τέτοιου είδους διαπιστώσεις, όσο προσεκτικές και αν είναι. Ισχύουν μονάχα για καιρούς οικονομικά ατάραχους. Μα είναι επίσης αρκετά αποπροσανατολιστικές, από τη στιγμή που μέρος του πλούτου είναι επίσης οι κρατικές και δημοτικές ιδιοκτησίες, όπως για παράδειγμα τα οδικά δίκτυα, η αποκατάσταση των ποταμών, κτλ. Είναι ξεκάθαρο ότι παρά το τεράστιο κόστος για την εκτέλεση τέτοιων έργων, αυτά, εντούτοις, δεν έχουν καμία εγγενή αξία. Ένα καλύτερο κριτήριο εκτίμησης του εθνικού πλούτου είναι ο επονομαζόμενος «φορολογήσιμος πλούτος», όπως αυτός αναδύθηκε από τις φορολογικές δηλώσεις για την αμυντική συνεισφορά ή για τον φόρο περιουσίας κατά τη διάρκεια του πολέμου. Το συνολικό ποσό αυτού είναι 192 δισεκατομμύρια, ένας αριθμός πολύ μικρότερος από εκείνον του Χέλφεριχ. Σε αυτό το ποσό, ενδέχεται να προστεθεί κι ένα επιπρόσθετο ποσό, της τάξεως του 10, περίπου, τοις εκατό, που αφορά τις νόμιμες αφορολόγητες μικρές περιουσίες, κι ένα σχεδόν ίδιο ποσό, που αφορά τα «κρυφά αποθεματικά».

Σε κάθε περίπτωση, μου φαίνεται ουτοπικό το να δηλώσω ότι ο εθνικός μας πλούτος ξεπερνά τα 250 δισεκατομμύρια. Μα ακόμη και

αυτός ο αριθμός, αυτό το συγκεκριμένο ποσό, έχει μια πολύ περιορισμένη αξία. Το πιο σωστό θα ήταν να καταργήσουμε εντελώς την ιδέα του εθνικού πλούτου, καθώς και ότι δύναται να υπολογιστεί με αριθμητικό τρόπο, και να αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι ο εθνικός πλούτος εκφράζεται αποκλειστικά με το πνευματικό και σωματικό εργατικό δυναμικό ολόκληρου του έθνους, ότι ανήκει, δηλαδή, στο σπουδαίο εκείνο επίπεδο, που δεν έχει καμία σχέση με τη στενή, περιορισμένη αντίληψη του κεφαλαίου. Πράγματι, θα πρέπει να συμπεριλάβουμε μία ακόμη πηγή εθνικού πλούτου: την ύπαρξη των πηγών ορυκτού πλούτου, τον πλούτο των δασών και του γόνιμου εδάφους. Μα αυτά επίσης δεν μπορούν να υπολογιστούν με αριθμητικό τρόπο, από τη στιγμή που η αξία τους κυμαίνεται μεταξύ του μηδέν και του απείρου, ενώ ο υπολογισμός τους βασίζεται στο εάν αυτές οι πηγές ορυκτού πλούτου παραμένουν ανεκμετάλλευτες ή αν μπορούν, με βάση τις γεωλογικές αναφορές, να ληφθούν λ.χ. ως πηγή πολλών τόνων γαιάνθρακα, κτλ.

Ας μην ξεχνάμε ότι στην πραγματικότητα, η Γερμανία είναι μια φτωχή χώρα. Δεν κατέχει σχεδόν κανένα μονοπώλιο. Εις ό,τι αφορά τις πηγές ορυκτού πλούτου, εκείνη βρίσκεται πολύ πίσω συγκριτικά με τις περισσότερες γειτονικές της χώρες, για να μην αναφέρουμε τις ασύγκριτες πηγές ορυκτού πλούτου των αυτοκρατοριών της Κίνας, της Ινδίας και της Αμερικής. Εις ό,τι αφορά τη γονιμότητα του εδάφους, εκείνη – πάλι – βρίσκεται πολύ πίσω συγκριτικά με τις ευλογημένες εκτάσεις της μαύρης γης της Ρωσίας και συγκριτικά με τις εύκολα παραγωγικές εκτάσεις γης των τροπικών και υποτροπικών επικρατειών. Κατά συνέπεια, στο τέλος, μένουμε μονάχα με τις δυνατότητες και τη θέληση του λαού μας για εργασία, όπως επίσης και με την επάρκεια διαθέσιμης εργασίας. Θα πρέπει λοιπόν να κατανοήσουμε, με σαφήνεια, ότι σε αυτήν την κατάσταση πραγμάτων δεν δύναται να υπάρξει κανένας λόγος περί εμπράγματης ασφάλειας των ομολόγων μας.

Είτε μιλάμε για πολεμικά ομόλογα, είτε για άτοκα χαρτονομίσματα του Ράιχ, από πίσω τους βρίσκεται μονάχα η φορολογική ισχύς ενός ολόκληρου λαού – και αυτή η φορολογική ισχύς δεν είναι παρά μια λειτουργία της απόδοσης εργασίας του συνολικού εργαζόμενου πληθυσμού.

Θα πρέπει τώρα, εν συντομία, να καταστήσουμε ξεκάθαρο, σε εμάς τους ίδιους, ένα ακόμη ζήτημα που έχει εγερθεί, και πιο συγκεκριμένα, εκείνο που αφορά τις κύριες πηγές των κρατικών εσόδων και δαπανών μας. Υπάρχει μια παράξενη αντίθεση μεταξύ της έκτασης που καταλαμβάνει το ζήτημα της εξεύρεσης χρημάτων στην προσωπική μας ζωή και του ενδιαφέροντος που δείχνουμε στα σημαντικά ζητήματα της δημοσιονομικής διαχείρισης του κράτους μας. Ωστόσο, δεν υπάρχει καμία ουσιαστική διαφορά μεταξύ των ατομικών οικονομικών υποθέσεων και της εθνικής μας οικονομίας.

Οι κύριες πηγές των κρατικών εσόδων είναι: πρώτον, τα καθαρά έσοδα από τα ταχυδρομεία και τους σιδηρόδρομους· δεύτερον, εκείνα από τα ορυχεία, τα δασαρχεία και από τους υπόλοιπους κρατικούς φορείς· τρίτον, τα έσοδα από τους δασμούς και τους έμμεσους φόρους, και τέταρτον, οι άμεσοι φόροι.

Ποια είναι η κατάσταση στη Βαυαρία;

Λόγω του ότι δεν επιθυμώ να καλλιεργήσω θεωρητικές συζητήσεις σε τέτοια ζητήματα, κατ' εξοχήν πρακτικά, θέλω, σε αυτό το σημείο, με βάση τον κρατικό προϋπολογισμό[5] της Βαυαρίας του έτους 1911, να παραθέσω τις ξεχωριστές πηγές σύμφωνα με το μέγεθός τους. – Τα ταχυδρομεία, τα τηλεγραφεία και οι σιδηρόδρομοι[6], απέφεραν 120 εκατομμύρια· τα δάση, τα ορυχεία, κτλ., περίπου 40 εκατομμύρια· οι έμμεσοι φόροι, 53 εκατομμύρια, οι άμεσοι φόροι, 60 εκατομμύρια. Ένας πρόσθετος αριθμός 67 εκατομμυρίων προήλθε από τα τέλη

[5] Οι ακόλουθες αναφορές σχετικά με τον κρατικό προϋπολογισμό της Βαυαρίας γίνονται με στρογγυλεμένους αριθμούς, παρμένους από την Επετηρίδα του Βαυαρικού Κράτους του έτους 1913. Αυτή είναι η τελευταία στατιστική επετηρίδα που εμφανίστηκε πριν τον πόλεμο, η οποία δίνει διεξοδική αναφορά σχετικά με τη βαυαρική οικονομία. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, δεν εμφανίστηκαν νεότερες αναφορές. –

[6] Η ακατάπαυστη αύξηση της κλίμακας αποδοχών και του κόστους των υλικών έχει οδηγήσει σε μία μείωση των καθαρών εσόδων των Κρατικών Βαυαρικών Σιδηροδρόμων, τα οποία το έτος 1918 μειώθηκαν σε 3 εκατομμύρια μάρκα, συγκριτικά με τα 80 εκατομμύρια, κατά μέσο όρο, των προηγούμενων ετών. Στην Πρωσία, σύμφωνα με τις αναφορές του υπουργού Οικονομικών Σίμον, το προηγούμενο, συνηθισμένο, κέρδος των, κατά μέσο όρο, 700 εκατομμυρίων μάρκων, έχει αντικατασταθεί από ένα έλλειμα 1.300.000.000 μάρκων. Συνεπώς, μπορούμε να αναλογιστούμε τους, συνεχώς αυξανόμενους, έμμεσους και άμεσους φόρους, με πολύ λιγότερη ευκολία· θα πρέπει να αναλογιστούμε τώρα, περισσότερο από ποτέ, την άμεση μείωση των νέων χρεών που έχουν αναπτυχθεί λόγω της καταστροφικής δημοσιονομίας, μέσω μιας πολύ ισχυρής επίταξης του πλούτου, και ειδικότερα, των ασύμβατων και πολύ ισχυρών περιουσιών.

χαρτοσήμου, διάφορα τέλη, φόρους κληρονομιάς, φόρους ακινήτων, εμβάσματα εκ μέρους του Ράιχ, κτλ.

Τι συμβαίνει με τις δαπάνες; Βρίσκουμε εδώ, στην πρώτη θέση, τα έξοδα για τον τόκο του δημοσίου χρέους, συμπεριλαμβανομένων και των σιδηροδρομικών ομολόγων, που αγγίζουν τα 85 εκατομμύρια. Τα έξοδα για τον τόκο της Βασιλικής Οικίας είναι 5 εκατομμύρια, της διοίκησης της Δικαιοσύνης, 27 εκατομμύρια· της εσωτερικής διοίκησης, 40 εκατομμύρια· των εκκλησιών και των σχολείων, 51 εκατομμύρια· της οικονομικής μας διοίκησης, 13 εκατομμύρια· τα έξοδα για τον τόκο των ζητημάτων του Ράιχ, 50 εκατομμύρια· των συντάξεων, 36 εκατομμύρια, και των διαφόρων δαπανών, 5 εκατομμύρια. Τότε, στον ετήσιο προϋπολογισμό εκείνης της καλότυχης χρονιάς για τη βαυαρική οικονομία, το πλεόνασμα εσόδων ανερχόταν σε 27 εκατομμύρια.

Μέσα στο πλαίσιο της σκέψης μας, ωστόσο, μας ενδιαφέρουν μονάχα οι δαπάνες τις οποίες μπορούμε να ξεφορτωθούμε μέσω της κατάργησης της δουλείας του τόκου. Όπως είδαμε, και όπως είναι φυσικό, ο τόκος του δημοσίου χρέους βρίσκεται στην πρώτη θέση, αγγίζοντας τα **85** εκατομμύρια μάρκα· σε αυτόν τον αριθμό, θα πρέπει να προστεθεί το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών που αφορούν την οικονομική μας διαχείριση, δηλαδή, 10 περίπου εκατομμύρια· όπως επίσης, κι ένα μεγάλο μέρος των εξόδων για τα ζητήματα του Ράιχ, από τα οποία ας προσθέσουμε το μισό, μόνο, ποσό, δηλαδή, 25 εκατομμύρια. Τέλος, ας προστεθούν και τα 5 εκατομμύρια των εξόδων για τη Βασιλική Οικία. Συνολικά, οι δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 125 εκατομμυρίων.

Ακόμη και πριν τον πόλεμο, για να υπάρξει οικονομική τάξη, δεν μπορούσαμε παρά να βασιστούμε στους άμεσους και έμμεσους φόρους.

Η διακοπή λειτουργίας αυτών των πηγών ισοδυναμεί με το ενδεχόμενο να εγκαταλειφθεί η είσπραξη *όλων των άμεσων και έμμεσων φόρων* που, όπως είδαμε, αποφέρουν 53 εκατομμύρια και 60 εκατομμύρια μάρκα αντίστοιχα, ένα συνολικό ποσό 113 εκατομμυρίων μάρκων!

Εμείς, δεν είμαστε, με κανέναν απολύτως τρόπο, υπέρ της άποψης ότι οι άμεσοι και οι έμμεσοι φόροι θα πρέπει, εξ ολοκλήρου, να καταργηθούν· μέσα σε λογικά πλαίσια, από τη μία έχουν έναν αναμφισβήτητα επιδραστικό ρόλο, και από την άλλη, έναν ρυθμιστικό. Φυσικά, δεν είναι καθόλου ορθό και δίκαιο τα έσοδα από τις καλά-εδραιωμένες περιουσίες να υπόκεινται σε έναν μέτριο,

ελαστικό φόρο, από τη στιγμή, βέβαια, που το κράτος θα πρέπει να διατηρεί την αταραξία των περιουσιών μέσω των εξουσιαστικών της οργάνων. Κρίνεται ενδεδειγμένο το γεγονός ότι το εμπόριο και η βιομηχανία θα πρέπει να παρέχουν υποχρεωτικές φορολογικές εισφορές, που να συμφωνούν, βέβαια, με τα οργανικά τους κέρδη, από τη στιγμή που το κράτος μεριμνά για τη συντήρηση και την ανάπτυξη των δημοσίων οδών εμπορίου. Ένας ανάλογος, ελάχιστος κατά κεφαλήν φόρος για κάθε πολίτη που έχει δικαίωμα ψήφου είναι, παρομοίως, μια δίκαιη απαίτηση, από τη στιγμή που απαιτείται από το κράτος να παρέχει την ασφάλεια του ατόμου και της ιδιοκτησίας του.

Στον τομέα της έμμεσης φορολογίας, μια ισχυρή επέκταση στους ξεκάθαρους φόρους πολυτελείας θα έχει μια εξαιρετικά σημαντική ρυθμιστική επίδραση, τη στιγμή που όλα τα απλά τρόφιμα που χρειάζεται ο λαός, όπως και όλα τα αναγκαία είδη του, θα πρέπει να είναι αφορολόγητα!

Το αποτέλεσμα μιας τέτοιας φορολογικής πολιτικής θα είχε μικρή επίπτωση στα ανώτερα οικονομικά – κάτι τέτοιο δεν αποτελεί ζήτημα, διότι για τη μεγαλύτερη πλειοψηφία του πληθυσμού, η φορολογία δεν αποτελεί πραγματικό βάρος· εντούτοις, θα πρέπει να είναι η υπενθύμιση ότι το άτομο δεν είναι μια ατομική, μονάχα, ύπαρξη, μα κι ένας πολίτης του κράτους. Εκτός από τα δικαιώματά του, λοιπόν, έχει και υποχρεώσεις. Τα κέρδη από τη φορολογία δεν θα πρέπει να κρίνονται αναγκαία για την αποπληρωμή των χρεών των κρατικών επιχειρήσεων, των οποίων τα καθαρά έσοδα επαρκούν, όπως έχουμε δει, για να καλυφθεί η χρηματοδότηση των τακτικών κρατικών δαπανών, των σχολείων, των πανεπιστημίων, των δικαστικών υπηρεσιών, της εσωτερικής διοίκησης, κ.ά. Αυτά τα κέρδη θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την προώθηση ειδικών, κοινωνικών, κρατικών έργων, για τα οποία προηγουμένως, μέσα στα πλαίσια του κρατικού προϋπολογισμού, διαθέσιμοι πόροι δεν υπήρξαν ποτέ και με κανέναν τρόπο. Αναφέρομαι, κατά κύριο λόγο, στη θεμελίωση βρεφοκομείων, ιδρυμάτων για ανάπηρους, για τυφλούς και για τη μητρική προστασία, στην ίδρυση παιδικών σταθμών, στον αγώνα κατά της φυματίωσης, κατά του αλκοόλ και κατά των αφροδίσιων νοσημάτων, και τέλος, στην επένδυση σε κηπουπόλεις και οικισμούς

αποκλειστικούς για τη στέγαση και την ανθρωπιστική φροντίδα των αναπήρων πολέμου.

Το οπτικό μας πεδίο διευρύνεται. Βλέπουμε μια νέα γη. Θα μπορούσε η κατάργηση της δουλείας του τόκου να ισοδυναμεί με την κατάργηση όλων των φόρων; Ναι, μα μόνο εάν βγαίναμε νικητές από αυτήν την τεράστια μάχη. Ωστόσο, τα βάρη που έχουν επιβληθεί σε μας από τους εχθρούς μας θα σιγουρέψουν να μην συμβεί κάτι τέτοιο, οπότε, ας μην πανηγυρίζουμε πρόωρα. – Σε κάθε περίπτωση, βλέπουμε μια νέα γη, έχοντας ως δεδομένο την προαναφερθείσα εξέταση, αν και αρκετά σύντομη, του κρατικού προϋπολογισμού της Βαυαρίας.

Γενικότερα, συναντάμε αρκετά όμοιες καταστάσεις και στα υπόλοιπα ομοσπονδιακά κρατίδια της Γερμανίας. Δεν κρίνεται υπερβολική η δήλωση ότι από τα πλεονάσματα των κρατικών επιχειρήσεων, δηλαδή από τους σιδηρόδρομους, τα ταχυδρομεία, τα τηλεγραφεία, τα δάση, τα ορυχεία, κτλ., θα μπορούσαν να καλυφθούν, χωρίς δυσκολία, όλες οι κρατικές δαπάνες για το σύνολο των δικαστικών υπηρεσιών και της εσωτερικής διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των κρατικών κτιριακών υποδομών, όλες οι δαπάνες για την παιδεία και τα πανεπιστήμια, όπως και για διάφορα πολιτιστικά έργα. Αυτή, μάλιστα, θα ήταν μια ιδανική κατάσταση!

Ο τόκος έχει ακριβύνει τα πάντα.

Μα γιατί δεν έχουν έτσι τα πράγματα; Διότι έχει παρεισφρήσει ο τόκος. Διότι εξαιτίας της πληρωμής του τόκου, τα είδη τροφίμων του πληθυσμού έχουν ακριβύνει· διότι εξαιτίας του τόκου, η ζάχαρη και το αλάτι, ο ζύθος και ο οίνος, τα σπίρτα, τα καπνά και αμέτρητες άλλες καθημερινές ανάγκες έχουν καταληφθεί από έμμεσους φόρους. Εξαιτίας του τόκου, οι άμεσοι φόροι θα πρέπει να αυξηθούν. Ταξινομούνται, κατά συνέπεια, σε έγγειους φόρους, οι οποίοι οδηγούν σε άνοδο τις τιμές των σιτηρών· σε φόρους κατοικίας, οι οποίοι οδηγούν σε άνοδο τις τιμές των ενοικίων· σε φόρους επιτηδεύματος, οι οποίοι επιβαρύνουν την παραγωγική εργασία· σε φόρους εισοδήματος, οι οποίοι, αναπόφευκτα, πιέζουν προς τα κάτω το βιοτικό επίπεδο των δημοσίων υπαλλήλων. Στο τέλος, ακόμη και το δανειακό κεφάλαιο – που δίνει λίγα, αν και, με απληστία, παίρνει πολλά – πληρώνει φόρους κεφαλαιουχικών κερδών. Στη Βαυαρία, σύμφωνα με τις φορολογικές δηλώσεις του έτους 1911, από τα 253

εκατομμύρια μάρκα των κεφαλαιουχικών κερδών, ένα ποσό των 8,1 εκατομμυρίων καταβλήθηκε σε κρατικούς φόρους.

Έχουμε δει ότι το σύνολο των κεφαλαιουχικών κερδών, το σύνολο των τόκων κεφαλαίου, θα πρέπει να το συγκεντρώσει, στο τέλος, η εργασία ενός ολόκληρου λαού. Έχουμε δει ότι η πληρωμή των τόκων του δημοσίου χρέους ξοδεύει το μεγαλύτερο ποσό του κρατικού μας προϋπολογισμού, κι έχουμε δει ότι εκείνοι που είναι υποχρεωμένοι να πληρώσουν φόρους κεφαλαιουχικών κερδών, συνεισφέρουν πολύ λίγα στα κρατικά έσοδα.

Κατ' αναλογία, το 1911, στη Βαυαρία, ο καπιταλιστής πλήρωσε σε άμεσους φόρους μόνο 8 από τα 60 εκατομμύρια, που είναι μονάχα το ένα όγδοο, έως και το ένα έκτο, του συνολικού ποσού. Από την άλλη, οι άμεσοι φόροι, ωστόσο, συγκεντρώνουν μονάχα το ένα πέμπτο του συνόλου των κρατικών εσόδων. Κατά συνέπεια, το δανειακό κεφάλαιο συνεισφέρει μονάχα, περίπου, με το ένα τριακοστό, έως και το ένα τεσσαρακοστό όγδοο του συνόλου των κρατικών αναγκών.

Δεν θα πρέπει να διαψευστεί ότι η πρόσφατη φορολογική νομοθεσία, ειδικά κατά τα τελευταία χρόνια του πολέμου, κατέφυγε σε μια ισχυρότερη φορολογία των κεφαλαιουχικών κερδών. Η ισχυρότερη έμμεση φορολογία, εντούτοις, έχει συγχρονίσει τον βηματισμό της με την προαναφερθείσα, τόσο, που η αναλογία δεν έχει αλλάξει δραματικά.

Ο προϋπολογισμός του Ράιχ συνθλίβεται από τους τόκους.

Αρκεί να αναλογιστούμε τον προϋπολογισμό του Ράιχ μας, για να γίνει η εικόνα τρομακτική. Εδώ, οι αναλογίες είναι πολύ πιο δυσάρεστες. Το Ράιχ δεν έχει τις ίδιες πηγές εσόδων από φόρους με αυτές των ξεχωριστών ομοσπονδιακών κρατιδίων. Οι άμεσοι φόροι ανήκουν αποκλειστικά στα ομοσπονδιακά κρατίδια· οι κρατικές επιχειρήσεις του Ράιχ περιορίζονται στο Ταχυδρομείο και στον Σιδηρόδρομο του Ράιχ (επίσης, να σημειωθεί ότι η τελευταία δεν περιλαμβάνει τους κρατικούς σιδηρόδρομους της Πρωσίας). Συνεπώς, απομένουν μονάχα οι δασμοί και οι έμμεσοι φόροι.

Το 1915, το συνολικό ποσό των πηγών εσόδων του Ράιχ (δες την Στατιστική Επετηρίδα του Γερμανικού Ράιχ για τα έτη 1917 και 1918) ήταν: 1 δισεκατομμύριο από το Ταχυδρομείο και τον Σιδηρόδρομο του Ράιχ, 0,7 δις από τους δασμούς, 1 δισεκατομμύριο από άμεσους φόρους, 0,8 δις από ειδικά έσοδα (αμυντική συνεισφορά, συνεισφορές στα κρατίδια εκ μέρους του Ράιχ), κτλ. Βλέπουμε, ξανά,

την ίδια εικόνα. Ένα ποσό ανώτερο από το ένα τρίτο, 1,3 δις για να είμαστε ακριβείς, καταβροχθίστηκε το έτος 1915 για να πληρώσει τον τόκο του δανείου του Ράιχ. Και σε αυτήν την περίπτωση, το δανειακό κεφάλαιο παρείσφρησε ξανά. Και σε αυτήν την περίπτωση, απαίτησε όλους τους άμεσους φόρους για να ικανοποιηθεί. Η ζάχαρη κόστισε 163 εκατομμύρια, το αλάτι 61 εκατομμύρια, ο ζύθος 128 εκατομμύρια, ενώ χρειάστηκαν να φορολογηθούν τα καπνά, το μπράντι, ο αφρώδης οίνος, το πετρέλαιο για τις λάμπες, τα σπίρτα, τα τραπουλόχαρτα, και αναρίθμητα άλλα είδη, έτσι ώστε να μαζευτεί από παντού ένα δισεκατομμύριο, και αυτό το ποσό να οδηγηθεί, εξ ολοκλήρου, στις τσέπες των καπιταλιστών.

Σήμερα, είναι γρίφος ο τρόπος με τον οποίο θα πληρωθούν οι τόκοι του χρέους του Ράιχ. Οι τόκοι, μόνο, καταβροχθίζουν 8 από τα 100 δισεκατομμύρια των πολεμικών μας ομολόγων, ενώ τα υπόλοιπα, οι πολεμικές πιστώσεις. Τα έσοδα από το Ταχυδρομείο και τον Σιδηρόδρομο δύσκολα θα μπορέσουν να αυξηθούν, όπως με δυσκολία θα γίνει αποδεκτή μία επιπλέον αύξηση στους δασμούς. Έτσι, μένει μονάχα η πιθανότητα μιας πενταπλάσιας ή δεκαπλάσιας αύξησης των υπόλοιπων έμμεσων φόρων – κάτι το απίθανο! – ή η σαφής κατανόηση ότι μόνο η κατάργηση της δουλείας του τόκου των χρημάτων, από μόνη της, θα μας φέρει τη σωτηρία. Το σύνολο της οικονομικής πολιτικής των πολεμικών ομολόγων δεν ήταν παρά μια τεράστια αυταπάτη. Γι’ αυτόν τον πόλεμο, ο γερμανικός λαός δανείστηκε από τον εαυτό του 100 δισεκατομμύρια, υποσχόμενος να πληρώσει 5 δισεκατομμύρια σε τόκο· επομένως, θα πρέπει να πληρώσει 5 δισεκατομμύρια σε φόρους. Αυτός που επωφελείται είναι μονάχα ο μεγάλος καπιταλιστής, ο οποίος λαμβάνει τόσα πολλά κεφαλαιουχικά κέρδη, που του είναι αδύνατο να τα χρησιμοποιήσει όλα. Ωστόσο, όπως έχουμε δει, το ποσοστό του καταβλητέου φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, είναι πολύ ταπεινό.

Ας μην συννεφιάσει τον μεγάλο στόχο ο μικροπρεπής εγωισμός.

Ευελπιστώ ότι πλέον, μέσω των βασικών γραμμών της επιχειρηματολογίας μου, έχω ήδη διαλύσει τον – ανθρωπίνως κατανοητό – φόβο από τον οποίο κυριεύονται πολλοί αναγνώστες: τον φόβο της πιθανής απώλειας των – βασισμένων στους τόκους – εισοδημάτων τους, από τα ελκυστικά, σε αυτούς, χρεόγραφα. Σε αυτό το σημείο, θα παρουσιαστεί, εν συντομία, ένα παράδειγμα που αποδεικνύει ότι ολόκληρη η οικονομική πολιτική των τόκων είναι μια

τεράστια αυταπάτη. Μαζί με αυτό, πράγματι, θα ριχτεί μια ματιά και στο ανώτατο όριο του δείκτη κατανομής εισοδήματος της μεσοαστικής τάξης.

Εάν υποθέσουμε ότι το εργατικό εισόδημα της κεφαλής της οικογένειας είναι 10.000 μάρκα, συν 5.000 μάρκα από κεφαλαιουχικά κέρδη, τότε, θα πρέπει να καταβληθούν περίπου 1.500 μάρκα σε άμεσους φόρους και 1.000-1.200 μάρκα, ώστε να πληρωθούν, με τη μορφή ακριβών ενοικίων, οι παρακρατήσεις για το «αιώνιο νοίκι» – συν τοις άλλοις, για μια εξαμελή οικογένεια, είναι πολύ πιθανό να καταβληθούν, με τη μορφή έμμεσων φόρων, 1.000 επιπλέον μάρκα. Ως εκ τούτου, είναι οφθαλμοφανές ότι παρά τους θαυμάσιους φορολογικούς συντελεστές των προηγούμενων ετών, τελικά, δεν περισσεύουν και πολλά από τα «όμορφα» κεφαλαιουχικά κέρδη των μικρών και μεσαίων καπιταλιστών. Και πράγματι, δεν μπορεί κανείς να μιλήσει σήμερα για «περίσσευμα»· αντιθέτως, αν κάποιος μελετήσει τα σημερινά, ανέφικτα, φορολογικά σχέδια, θα αντιληφθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό των εργατικών εισοδημάτων θα πρέπει να καταβληθεί σε φόρους.

Αυτός που επωφελείται είναι μονάχα ο μεγάλος καπιταλιστής.

Βέβαια, η κατάσταση δείχνει αρκετά διαφορετική για τους μεγάλους καπιταλιστές, οι οποίοι, οφείλουμε να αναφέρουμε, λαμβάνουν «μόνο» 1 εκατομμύριο σε κεφαλαιουχικά κέρδη. (Σήμερα, υπάρχουν πολλοί τέτοιοι άνθρωποι στη Γερμανία.) Εις ό,τι αφορά τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών, αυτοί οι «τυχεροί» πληρώνουν το πολύ-πολύ 50-60.000 μάρκα. Εις ό,τι αφορά τους έμμεσους φόρους, εκείνοι δεν πληρώνουν περισσότερα από τον πατέρα της οικογένειας του προηγούμενου παραδείγματος. Με τον προϋπολογισμό τους, αυτοί μπορούν να ζήσουν πολύ άνετα τους τωρινούς καιρούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από ακρίβεια, ακόμη κι αν χρειαστεί να πληρώσουν 40-50.000 μάρκα. Τους μένει ένα αρκετά μεγάλο ποσό, των 900.000, περίπου, μάρκων, ενώ τον επόμενο χρόνο, με έναν τόκο της τάξεως του 5 τοις εκατό, θα λάβουν 45.000 μάρκα, νομίμως, και εις βάρος, πάντα, του εργαζόμενου πληθυσμού.

Οι μικροσυνταξιούχοι παραμένουν αλώβητοι.

Αναμφισβήτητα, ο μικροσυνταξιούχος που ζει μονάχα από τους τόκους του, θα ζημιωνόταν. Εάν εκείνος δύναται να δουλέψει, τότε, όπως είναι φυσικό, θα πρέπει να αποκτήσει ένα εισόδημα από την εργασία του. Με αυτό, ο ίδιος θα έβλεπε τον εαυτό του σε πολύ καλύτερη μοίρα από τα υπόλοιπα, εκατομμύρια, μέλη του λαού του,

οι οποίοι δεν έχουν τίποτε άλλο εκτός από τη σωματική ή πνευματική εργατική τους δύναμη. Εάν δεν το επιθυμεί αυτό, τότε θα αναγκαστεί να καταναλώσει την ίδια του την περιουσία. Εάν καταναλώσει την ετήσια παροχή που λαμβάνει με τόκο 5 τοις εκατό, θα αναγκαστεί να τσιμπολογάει την περιουσία του για 20 χρόνια, ξανά και ξανά. Προφανώς, για τα άτομα εκείνα που δεν είναι σε θέση να εργαστούν, ή που έχουν εξασθενήσει λόγω ασθένειας ή γήρατος, θα πρέπει να εξασφαλιστούν, αναλόγως, τα προς το ζην, μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής πρόνοιας για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες.

Οραματίζομαι την κοινωνική πρόνοια ως εξής:

Ας υποθέσουμε ότι μια γηραιά κυρία, μια χήρα, που μέχρι τώρα ζούσε με τους τόκους μιας επένδυσης ενός κεφαλαίου 60.000 μάρκων στερείται την πηγή εισοδήματός της εξαιτίας της δεδηλωμένης, νόμιμης, κατάργησης της δουλείας του τόκου. Εδώ, σε αυτήν την περίπτωση, μέσω της ευρύτατης ανάπτυξης του συστήματος της ισόβιας προσόδου, το προαναφερθέν άτομο θα έχει την ευκαιρία να λάβει μια ισόβια πρόσοδο που να αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο κεφάλαιο. Συγκριτικά με τις προηγούμενες εισπράξεις από τον τόκο, η ετήσια, ισόβια σύνταξη θα μπορούσε να αυξηθεί, ούτως ώστε να δοθεί σε αυτήν την ομάδα ανθρώπων μια ορισμένη αποζημίωση για την υποτίμηση της νομισματικής αξίας. Έτσι, για παράδειγμα, τα 60.000 μάρκα, τα οποία θα μεταφέρονταν σε χρεωστικούς τίτλους του Ράιχ, των κρατιδίων ή σε ομολογίες ενεχύρων, θα ανταλλάσσονταν με μια ετήσια, ισόβια σύνταξη των 4.000 μάρκων. Αν η χήρα έχει παιδιά, κι επιθυμεί να κληροδοτήσει ένα μέρος της περιουσίας της σε αυτά, τότε, θα επιτραπεί σε εκείνη να λάβει 40.000 μάρκα για την ισόβια πρόσοδό της και τα υπόλοιπα 20.000 να δοθούν στα παιδιά. Άρα, από αυτά τα 40.000 μάρκα, ανάλογα και με την ηλικία του ατόμου που αιτείται ισόβια πρόσοδο, δύναται να δοθεί ετησίως μέχρι και το ένα δωδέκατο του εισαχθέντος κεφαλαίου. Σε αυτό το σημείο, επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι με την κατάργηση της δουλείας του τόκου, το κόστος διαβίωσης της χήρας, μετά την κατάργηση των αποπνικτικών φόρων, επρόκειτο να μειωθεί σημαντικά.

Η λεπτομερής εξέταση των προσωπικών συμφερόντων κάθε πληθυσμιακού στρώματος, θα υπερέβαινε το καθορισμένο πλαίσιο αυτής της πραγματείας. Μία τόσο επαναστατική απαίτηση, δεν δύναται να αφορά προσωπικά συμφέροντα· εντούτοις, με την

υλοποίηση της ιδέας, ένας θα ανακαλύψει ότι, στο τέλος, τα εξυγιαντικά αποτελέσματα θα ωφελήσουν κάθε άτομο ξεχωριστά.

Μέσω του ζητήματος που απομόνωσα προηγουμένως, τον τρόπο, δηλαδή, με τον οποίο θα επιτευχθεί η λύτρωση από τον τόκο των πολεμικών ομολόγων, έχω προσπαθήσει να καταστήσω ξεκάθαρο το γεγονός ότι οι μικροί καπιταλιστές – κι εννοώ τους εκατοντάδες χιλιάδες που ωθήθηκαν, έχοντας παρακινηθεί από την, κάτι περισσότερο από αμερικανική, διαφημιστική δραστηριότητα, να προσφέρουν τις οικονομίες τους υπέρ της συνεισφοράς κατά την έκδοση των πολεμικών ομολόγων – όχι μόνο δεν κερδίζουν κάτι από τον τόκο, από τη στιγμή που φυσικά τον πληρώνουν οι ίδιοι μέσω των φόρων, μέσω μιας φορολογικής νομοθεσίας που είναι κομμένη και ραμμένη για την προστασία του μεγάλου κεφαλαίου, μα, συνάμα, υποστηρίζουν και τους τόκους εκατομμυρίων συνεισφορών. Πιστεύω ότι εκτός από αυτές τις, πραγματικά σοβαρές, παρατηρήσεις, θα πρέπει να γίνει μια έκκληση σε όλους τους ανήσυχους κατόχους ομολόγων που ενδιαφέρονται για την ευημερία των παιδιών τους, να δεχτούν ως κάτι το απόλυτα φυσικό την κατάργηση του διηνεκούς τόκου από τα ομόλογα του Ράιχ. Σε αυτήν την περίπτωση, τι χάνει πραγματικά ο πατριώτης ο οποίος έδωσε 10.000 μάρκα στην πατρίδα του την ώρα της εσχάτης ανάγκης; Μονάχα το τοκογλυφικό δικαίωμα της λήψης, μέσα σε εκατό χρόνια, 50.000 μάρκων από τόκο, χωρίς το ίδιο το κεφάλαιο να φθαρεί, ούτε στο ελάχιστο. Για να ληφθούν όμως, πρώτα απ’ όλα, αυτοί οι τόκοι, τα παιδιά και τα εγγόνια του θα πρέπει να εργαστούν αδιάκοπα.

Ο τόκος επιβαρύνει τα παιδιά μας.

Το ζήτημα της εξόφλησης των δανειζόμενων ποσών μπορεί να λυθεί ποικιλοτρόπως. Στη σύντομη αναφορά της κατευθυντήριας ιδέας μου επάνω στο υπάρχον πρόβλημα, την οποία παρέδωσα στην κυβέρνηση του Λαϊκού Κράτους της Βαυαρίας πέρυσι, στις 20 Νοεμβρίου, έκανα την απλή πρόταση να πάρει η εξόφληση τη θέση της πληρωμής των τόκων, για 20 χρόνια, με ένα ετήσιο ποσοστό της τάξεως του 5 τοις εκατό. Πιστεύω ότι στις γραμμές που ακολουθούν, δύναται να γίνει μια καλύτερη πρόταση, η οποία λόγω της απλότητάς της, αναμφίβολα, κρίνεται προτιμότερη: *Μετά την κατάργηση του τόκου, τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων θα μετατραπούν σε νόμιμο χρήμα.* Αυτό είναι «το αυγό του Κολόμβου». Εν πρώτοις, το

πλεονέκτημα αυτού του μέτρου είναι ότι, στην πραγματικότητα, κανείς δεν θα αντιληφθεί τη διαφορά. Τα μερίδια των ομολόγων θα εξακολουθούν να παραμένουν μέσα στα θησαυροφυλάκιά μας, απαρασάλευτα, ωστόσο, δεν τα αγγίζουν οι νέοι μας, κανένας τους, όπως θα άγγιζαν ένα βιβλίο, ένα ερμάριο ή οποιοδήποτε άλλο αναλώσιμο αντικείμενο που κάποιος θα δάνειζε στον φίλο του.

Η διαγραφή του τόκου των ομολόγων σταθερού επιτοκίου, αντιστοιχεί με την εξυγίανση της σχέσης οικονομίας-κοινωνίας.

Αν κάποιος έχει την ανάγκη χρημάτων, αρκεί απλά να πάρει έναν πιστωτικό τίτλο πολεμικού ομολόγου και να πληρώσει με αυτό. Εξάλλου, οι πιστωτικοί τίτλοι πολεμικών ομολόγων έχουν τόση ομορφιά και αξία σε χαρτί, όση και τα υπόλοιπα χαρτονομίσματα των 10, 20, 100 και 1.000 μάρκων. Κατά την ομαλή μετάβαση από την οικονομική πολιτική των τόκων, στην, ελεύθερη από τόκους, εθνική οικονομία, δεν τίθεται κανένα ζήτημα περί πλημμύρας των αγορών με ρευστό. Πράγματι, τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων, στο σύνολό τους, παραμένουν καλά προστατευμένα και φυλαγμένα σε θησαυροφυλάκια και σε άλλα μέρη, κρυφά, απρόσιτα από τον λαό και τους επίδοξους ληστές, όπως ακριβώς μια μάλλινη κάλτσα ή ένας σωρός κοπριάς. Είναι αναντίρρητο το γεγονός ότι δεν έχουν τεθεί σε κυκλοφορία τα μέσα πληρωμής που έχουν ήδη εκδοθεί σε χαρτί και που αντιστοιχούν, παρεμπιπτόντως, σε περίπου 40 δισεκατομμύρια. Βρίσκονται, κατά το πλείστο, αποθησαυρισμένα, με τον τρόπο που αναφέρθηκε μόλις προηγουμένως. Επιπλέον, η ανάγκη μας για μέσα πληρωμής κατά την αποκορύφωση της περιόδου πριν την έναρξη του πολέμου ήταν μονάχα, περίπου, 4 με 6 δισεκατομμύρια. Ως εκ τούτου, δεν έχει βάσιμη ουσία ο ισχυρισμός ότι σήμερα χρειαζόμαστε κάτι περισσότερο από το διπλάσιο ποσό που μόλις αναφέρθηκε, ειδικά από τη στιγμή που καθιερώνονται, όλο και περισσότερο, οι πληρωμές άνευ μετρητού χρήματος.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, φυσικά, θα πραγματοποιηθεί και η διαγραφή του τόκου όλων των ομολόγων σταθερού επιτοκίου. Γι' αυτά τα ομόλογα, για τα μετοχικά μερίσματα ομολόγων και, ειδικότερα, για το ζήτημα των υποθηκών, προτείνεται η προαναφερθείσα «εξόφληση» μέσω ετησίων καταβολών, για 20 ή 25 χρόνια. Η κατάργηση της δουλείας του τόκου των υποθηκών υποδηλώνει, χωρίς καμία αμφιβολία, την επίλυση του στεγαστικού προβλήματος και την απελευθέρωση από τις εξωφρενικές τιμές των ενοικίων. Δεν είναι καθόλου ξεκάθαρο το γιατί ο ενυπόθηκος

δανειστής οφείλει να έχει διηνεκές κέρδος από τον τόκο ενός ποσού που δανείστηκε μία, μόνο, φορά, το γιατί θα πρέπει να του χορηγείται μια ακούραστη και ατέρμονη εισροή πλούτου, το γιατί η μεγαλύτερη πλειοψηφία του λαού θα πρέπει να πληρώνει ακριβά ενοίκια, χρόνο με το χρόνο, προς όφελος, και μόνο, αυτής της ανθυγιεινής αρχής του τόκου. Σε αυτό το σημείο, ας επισημανθεί, εν τάχει, πως είναι αυτονόητο ότι δεν δύναται να υπάρξει λόγος περί απόλυτης κατάργησης των ενοικίων, από τη στιγμή που η διαχείριση και η συντήρηση των κατοικιών απαιτεί συνεχή εργασία και χρήμα. Συνεπώς, σε αυτό το σημείο, είναι αυτονόητο ότι μια μείωση στα ενοίκια θα συντελεστεί τη στιγμή που προκύψει η εξόφληση των υποθηκών.

Πρέπει να δοθεί έντονη έμφαση σε ένα μόνο πράγμα: στο γεγονός ότι η κατάργηση της δουλείας του τόκου δεν επηρεάζει, σε κανέναν απολύτως βαθμό, τη συνολική παραγωγική αξία της εργασίας· δεν δημιουργείται κανένα εμπόδιο, με κανέναν τρόπο, στο επιχειρηματικό πνεύμα, στην παραγωγική εργασία, στην παραγωγή των αγαθών, στην απόκτηση πλούτου. Αντιθέτως, όπως έχουμε δει, το σύνολο του εργαζόμενου λαού απελευθερώνεται από μια ασφυκτική, ανεξήγητη και βαριά καταπίεση. Η ψυχή μας εξαγνίζεται από ένα μεθυστικό δηλητήριο.

Το πόσο ορθά έχει αναγνωριστεί η εξάπλωση του προβλήματος του τόκου κατά τον ρου της ιστορίας, το εντοπίζουμε σε όλες τις εποχές και σε όλους τους λαούς που ασχολήθηκαν με αυτό το πρόβλημα: τον τόκο.

Ο αγώνας ενάντια στον τόκο δεν είναι κάτι καινούριο στην ιστορία των λαών.

Σε ορισμένα χωρία της Παλαιάς Διαθήκης, όπως στο Λευιτικόν (Κεφ. 25) και στο Δευτερονόμιον (Κεφ. 15), βλέπουμε ρυθμιστικούς κανόνες υπέρ της απαλλαγής από τον τόκο, με το έβδομο έτος, το ιωβηλαίο, να είναι εκείνο κατά τη διάρκεια του οποίου τα μέλη του λαού απαλλάσσονται από όλα τους τα χρέη.

Μέσω νομοθετικής ρύθμισης, το έτος 594 π.Χ., ο Σόλων κατήργησε την υποδούλωση λόγω χρεών. Αυτό το νομοθέτημα ονομάστηκε *Σεισάχθεια*. («Αποτίναξη των βαρών»).

Στην αρχαία Ρώμη, το *lex Gemicia* του έτους 332 π.Χ. απαγόρευσε στους Ρωμαίους πολίτες, στο άψε σβήσε, να χρεώνουν τόκους.

Με τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό, θεσπίστηκε η απαγόρευση του ανατοκισμού, με τη ρύθμιση να μην απαιτούνται καθόλου τόκοι, όταν

οι εκκρεμείς τόκοι συγκέντρωναν το συνολικό ύψος του αρχικού, δανεισθέντος ποσού.

Το 443, ο Πάπας Λέων Α' ο Μέγας θέσπισε μια γενική απαγόρευση της χρέωσης τόκων· μέχρι τότε, η αξίωση τόκων από ένα δάνειο απαγορευόταν μονάχα στους κληρικούς. Η απαγόρευση των τόκων έγινε, πια, μέρος του Κανονικού Δικαίου, όσο κι ένας υποχρεωτικός κανόνας που δέσμευε τους κοσμικούς. Σταδιακά, η κοσμική νομοθεσία ακολούθησε τις κανονικές αντιλήψεις, τόσο, που όποιος χρέωνε τόκους, απειλούνταν με τιμωρία. Αυτό αναφέρεται στις αστυνομικές διατάξεις του Ράιχ των ετών 1500, 1530 και 1577.

Ωστόσο, τέτοιοι νόμοι καταπολεμήθηκαν και παρακάμφθηκαν ποικιλοτρόπως. Σε αυτήν την αρκετά σύντομη ιστορική ανασκόπηση, αρκεί να αναφερθεί το εκπληκτικό ιστορικό γεγονός ότι παρά τον κανονικό νόμο του 11ου αιώνα, που διήρκεσε μέχρι και τον 17ο αιώνα, απαγορευόταν στους Χριστιανούς η χρέωση του τόκου· ήταν όμως επιτρεπτή στους Ιουδαίους.

Θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να ερευνήσουμε, στην κάθε περίπτωση ξεχωριστά, ποια ήταν εκείνα τα οικονομικά φαινόμενα-εξαμβλώματα που οδήγησαν στη δραστική αποτίναξη των βαρών. Ειδικότερα, θα ήταν πολύτιμο να δούμε ποιες είναι εκείνες οι δυνάμεις που παραβιάζουν, ξανά και ξανά, τις απαγορεύσεις της χρέωσης τόκου.

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, χωρίς αμφιβολία, οι τοκογλύφοι αντιμετωπίζονταν με συνοπτικές διαδικασίες· οι αγρότες και οι λεηλατημένοι πολίτες ένωναν τις δυνάμεις τους για να εξοντώσουν, μέχρι θανάτου, τους τοκογλύφους. Σήμερα, βαδίζουμε σε εντελώς διαφορετικά μονοπάτια αντιμετώπισης του προβλήματος του τόκου. Τέτοιου είδους πογκρόμ αποδοκιμάζονται με έντονο τρόπο. Πλέον, αυτό το ζήτημα δεν αφορά, μονάχα, τα ξεχωριστά, τοπικά και περιορισμένα συμπτώματα μιας ασθένειας που θα μπορούσε να καταπολεμηθεί με την αποκοπή του αποστήματος· πλέον, αυτό που διαδραματίζεται είναι μια βαριά ασθένεια, η οποία έχει επηρεάσει ολόκληρη την ανθρωπότητα. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι είναι η σύγχρονη κουλτούρα μας και ο διεθνής χαρακτήρας των οικονομικών σχέσεων που καθιστούν την αρχή του τόκου τόσο εξοντωτική. Επίσης, η προαναφερθείσα ιστορική ανασκόπηση δεν θα

πρέπει να αποτελέσει μια αναλογία για τη σημερινή κατάσταση. Όταν οι Βαβυλώνιοι νίκησαν τους Ασσύριους, οι Ρωμαίοι τους Καρχηδόνιους και οι Γερμανοί τους Ρωμαίους, δεν υπήρξε συνέχιση της δουλείας του τόκου, διότι δεν υπήρχαν παγκόσμιες οικονομικές υπερδυνάμεις. Οι πόλεμοι δεν χρηματοδοτούνταν μέσω των δανείων, μα μέσω των θησαυρών που συσσωρεύονταν κατά τη διάρκεια της ειρήνης. Μια πολύ καλή θεώρηση περί αυτού δίνει ο Ντέιβιντ Χιούμ στο έργο του *«Δοκίμιο επάνω στη Δημόσια Πίστωση»*. Είναι στη σύγχρονη εποχή, με τη συνέχιση της ιδιοκτησίας και με το διεθνές δίκαιο, που είναι επιτρεπτό στα δανειακά κεφάλαια να αυξάνονται χωρίς μέτρο. Το πφένιχ, που έγινε όργανο του τόκου κατά την περίοδο της γέννησης του Χριστού, δεν υπάρχει πια, από τη στιγμή που τα δικαιώματα ιδιοκτησίας αναγκάστηκαν, επανειλημμένα, να δώσουν τη θέση τους στη βία· από την άλλη, υπάρχει ακόμη το πφένιχ που επένδυσε με τόκο ο Ρότσιλντ ο πρεσβύτερος, και θα συνεχίσει να υπάρχει, αιωνίως, όσο υπάρχει το διεθνές δίκαιο. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν το γεγονός ότι είναι στη σύγχρονη εποχή που οι απέραντες εκτάσεις της Γης έχουν γεφυρωθεί, περνώντας από τη φυσική οικονομία στην οικονομία του χρήματος. Αναφορικά με αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επισημανθεί ότι η κατάργηση όλων των περιορισμών σχετικά με τη χρέωση τόκου και, επακολούθως, όλων των απαγορεύσεων αναφορικά με τον τόκο, έλαβαν χώρα μόλις κατά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Αυτό συνέβη στην Αγγλία το έτος 1854, στη Δανία το 1856, στο Βέλγιο το 1865 και στην Αυστρία το 1868.

Βλέπουμε λοιπόν ότι η σημερινή έννοια του τόκου, ως κάτι αχώριστο από την κατοχή χρημάτων, δεν είναι και πολύ παλαιότερη του μισού αιώνα. Μα είναι αυτή ακριβώς η έννοια του τόκου, εκείνη η οποία έχει μετατρέψει το χρήμα σε μια δαιμονική δύναμη, καθολικής ισχύος· στη δύναμη την οποία βλέπουμε ότι έχει σήμερα το χρήμα. Τα πρώτα, και ολοένα αυξανόμενα, χρέη των κρατών προς τους καπιταλιστές, παρομοίως, κάνουν την εμφάνισή τους μόλις κατά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Τότε ακριβώς είναι που βλέπουμε το κράτος να υποβαθμίζεται από τον ρόλο του θεματοφύλακα της λαϊκής κοινότητας, σε εκείνον του θεματοφύλακα των καπιταλιστικών συμφερόντων. Αυτή η εξέλιξη έφθασε στο αποκορύφωμά της με τα πολεμικά ομόλογα, τα οποία συναντούμε σε όλες τις χώρες, και τα

οποία υπηρετούν αποκλειστικά, όπως έχουμε αναγνωρίσει, τα μαμωνιστικά συμφέροντα, τα οποία πλέον, μέσω του γιγαντιαίου πιστωτικού οικοδομήματος των διεθνών ομολόγων, θα επιβάλλουν την εξουσία τους.

Αυτές οι σύντομες ανασκοπήσεις οφείλουν να καταστήσουν ευκολότερο τον τερματισμό της αντίληψης ότι θα πρέπει να προσκολληθεί στο δανειακό κεφάλαιο μια απόκοσμη δύναμη, μια δύναμη που θα αναπτύσσεται διηνεκώς και ατελεύτητα, από τον εαυτό της, που είναι προικισμένη με μια τρομακτική δύναμη ρουφήγματος. Θα πρέπει να τερματίσουμε την αντίληψη ότι το δανειακό κεφάλαιο, ανεπηρέαστο από τα διεθνή γεγονότα και τα αδικήματα, ανεπηρέαστο από τα εφήμερα, ανεπηρέαστο από τις καταστροφικές δυνάμεις και ανεπηρέαστο από τα βλήματα των τεράστιων πυροβόλων μας, οφείλει να κάθεται ενθρονισμένο, με θριαμβευτικό τρόπο, επάνω στα σύννεφα. Διότι παρόλο που τα σπίτια και οι καλύβες, οι σιδηρόδρομοι και οι γέφυρες μετατρέπονται από τα βλήματα σε στάχτη και σκόνη, οι υποθήκες θα συνεχίζουν να υπάρχουν· τα σιδηροδρομικά και κρατικά ομόλογα δεν θα υποστούν διαγραφή. Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αν τα χωριά και οι πόλεις, αν ολόκληρες επαρχίες γίνουν θύματα της καταστροφικής μανίας του πολέμου; Κάτι τέτοιο θα σημαίνει, πολύ απλά, νέα ομόλογα. Με μάτια που άστραφταν απληστία, ο διεθνής χρυσός ενθρονίστηκε με θριαμβευτικό τρόπο επάνω στα σύννεφα, κοιτάζοντας την πρεμούρα της ανθρωπότητας. Και δεν αργεί ο καιρός κατά τον οποίο ολόκληρο το ανθρώπινο γένος, τελικά, ως σκλάβος του τόκου, θα υπηρετήσει τον Μαμωνισμό…

Το δανειακό κεφάλαιο είναι η μάστιγα της ανθρωπότητας.

Η ιδέα είναι παγκόσμια· θα πρέπει να απελευθερώσει όλον τον κόσμο. Χαίρε στο έθνος εκείνο που θα τολμήσει, πρώτο, να κάνει το γενναίο βήμα. Σύντομα, όλα τα υπόλοιπα θα ακολουθήσουν. Μου κάνουν πολύ συχνά την εξής ερώτηση: «Είναι, τέλος πάντων, αυτή η ιδέα εθνικά εφικτή;» Η απάντηση μου είναι «Ναι». – Είμαστε, εσωτερικά, καταχρεωμένοι. Προς το παρόν, φυσικά, είμαστε ανίσχυροι μπροστά στην απαίτηση της καταβολής τόκων· αυτοί, πολύ απλά, θα πρέπει να εξοφληθούν. Η υπέρμετρη εκροή κεφαλαίων θα πρέπει να εμποδιστεί όσο το δυνατόν περισσότερο. Μα όσο λίγο καθυστερεί ο νομοθέτης να επεξεργαστεί τους νόμους ενάντια στον φόνο, στην ανθρωποκτονία, στην απάτη, κτλ. – διότι πάντοτε θα

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου είναι εθνικά εφικτή, παρά τον διεθνή χαρακτήρα της.

υπάρχουν παλιάνθρωποι – τόσο λίγο θα πρέπει ένας λαός, στο σύνολό του, να καθυστερεί να κάνει το αναγκαίο βήμα για την εξυγίανση της κρατικής δημοσιονομίας του. Η αιτία; Ένα μέρος του λαού, τα όχι και καλύτερα στοιχεία που απαρτίζουν ένα τέτοιο σύνολο, προσπαθεί να μεταφέρει τα πλούτη του στην ασφάλεια, στο εξωτερικό. – Αν, ωστόσο, υποθέσουμε ότι μεταφέρονταν στο εξωτερικό τα εκατοντάδες, ακόμη και χιλιάδες, εκατομμύρια μερίδια των πολεμικών ομολόγων, αυτό το γεγονός, από μόνο του, δεν θα ήταν ο ισχυρός, καθοριστικός παράγοντας για την αδυναμία εφαρμογής της κατάργησης της δουλείας του τόκου. Διότι αναλογικά, από τα περισσότερα από 250 δισεκατομμύρια μάρκα σε εγχώριους επενδυτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου, η μεγαλύτερη πλειοψηφία εξ αυτών θα παραμείνει εντός της χώρας.

Τελικό συμπέρασμα.

Ας συνοψίσουμε λίγο τα πράγματα. – Η κατάργηση της δουλείας του τόκου είναι το δραστικό μέσο για την οριστική και μόνιμη εξυγίανση της κρατικής δημοσιονομίας μας. – Η κατάργηση της δουλείας του τόκου αντιστοιχεί στη δυνατότητα παραίτησης από την απαίτηση αποπνικτικών άμεσων και έμμεσων φόρων, από τη στιγμή που οι κρατικές επιχειρήσεις, και ειδικά μετά τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό των περισσότερο κατάλληλων τομέων (εσωτερική ναυσιπλοΐα, παροχή ρεύματος, αεροπλοΐα, κτλ.), θα παρέχουν επαρκή πλεονάσματα στα κρατικά ταμεία για τη χρηματοδότηση όλων των κοινωνικών και πολιτιστικών έργων του κράτους.

Πέρα από αυτήν την χρηματοοικονομική σκοπιά, η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα χορηγήσει στην παραγωγική εργασία, όλων των επαγγελματικών κλάδων, την προτεραιότητα που δικαιούται. Το χρήμα θα επιστρέψει ξανά στον μοναδικό, πρεπούμενο ρόλο του, σε αυτόν του υπηρέτη της ισχυρής ροής της εθνικής μας οικονομίας. *Θα ξαναγίνει αυτό που οφείλει να είναι: μια απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας.* Έτσι, ο δρόμος θα καθαριστεί προς όφελος ενός ανώτερου στόχου, προς όφελος της απομάκρυνσης από τη μαινόμενη φιλοχρηματία που χαρακτηρίζει την εποχή μας.

Αυτή η ιδέα δείχνει προς την κατεύθυνση της εδραίωσης ενός ενωμένου μετώπου από το σύνολο του εργαζόμενου πληθυσμού, από τον άκληρο εργάτη που, όπως έχουμε δει, επιβαρύνεται με

εξοντωτικούς, έμμεσους φόρους για την τέρψη του δανειακού κεφαλαίου, από το σύνολο του στρώματος της αστικής τάξης των δημοσίων, και μη, υπαλλήλων, από το σύνολο της μεσαίας τάξης που απαρτίζεται από αγρότες και μικροεπιτηδευματίες, οι οποίοι νιώθουν την ανηλεή τυραννία του χρήματος με τη μορφή της άθλιας διαμονής, των έγγειων τόκων, των τραπεζικών τόκων, κτλ., μέχρι, τέρμα ψηλά, τις ηγετικές κεφαλές, τους εφευρέτες και διευθυντές της μεγάλης βιομηχανίας μας, που όλοι τους, λίγο ή πολύ, βρίσκονται μέσα στις αρπάγες του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου και για τους οποίους ο πρωταρχικός σκοπός στη ζωή ήταν πάντοτε: η εργασία για εισοδήματα, τόκους και μετοχικά μερίσματα, προς όφελος των χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας, οι οποίοι παίζουν πίσω από τα παρασκήνια. Το ίδιο ισχύει και για όλους τους κύκλους των διανοουμένων, των καλλιτεχνών, των συγγραφέων, των ηθοποιών, των επιστημόνων, όπως και με τα υπόλοιπα μέλη των ελεύθερων επαγγελματιών.

Παρόλο που το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο, ως μια ομάδα φυσικών προσώπων, ή ως η προσωποποίηση της αρχής του τόκου, επιζητά συνειδητά ή ενστικτωδώς την απόκρυψη της απεριόριστης δίψας του για έλεγχο, και παρόλο που η νομολογία μας, η οποία είναι εξ ολοκλήρου βασισμένη στο ρωμαϊκό Δίκαιο, εξυπηρετεί, ως εκ τούτου, την προστασία μιας πλουτοκρατίας, βάζοντας την προστασία της ιδιοκτησίας στο προσκήνιο, που παρεισφρέει, κατ' αυτόν τον τρόπο, στο περί δικαίου αίσθημα του λαού μας, *η κατάργηση της δουλείας του τόκου των χρημάτων θα πρέπει να έλθει ως η μόνη διέξοδος από την απειλητική οικονομική σκλαβιά όλου του κόσμου από τον διεθνή χρυσό, ως ένας από τους τρόπους για να αποβληθεί το δηλητήριο και το τέλμα του Μαμωνισμού, η μόλυνση του τρόπου σκέψης της εποχής μας από τον Μαμωνισμό.*

Η Μετατροπή των Πολεμικών Ομολόγων σε Τραπεζικό Πιστωτικό Υπόλοιπο

Η απαίτηση της δήλωσης της παραγράφου § 1 σχετικά με τη μετατροπή των μεριδίων των πολεμικών ομολόγων, κ.ά., σε νόμιμο χρήμα, έχει επανειλημμένα συναντήσει την ένσταση ότι κάτι τέτοιο θα προκαλούσε την υπέρμετρη πλημμύρα των αγορών με ρευστό. Αυτή η ένσταση είναι από μόνη της αρκετά εσφαλμένη. Για να προκύψει πληθωρισμός, αρκεί απλά η ύπαρξη ενός πολεμικού ομολόγου. – Εντούτοις, παρά τον παραλογισμό αυτής της ένστασης, είναι ορθή η σκέψη ότι η φυσική ύπαρξη αυτού του μέσου πληρωμής, που θα έχει πλέον εκδοθεί σε χαρτί, δεν αρκεί από μόνη της για να ηρεμήσει τα πράγματα. Παρά την πλασματικότητά της, λοιπόν, αυτή η ένσταση θα μπορούσε να παράγει δυσάρεστες παρενέργειες, όμοιες με την ύπαρξη ενός νέου πληθωρισμού. Συνεπώς, με την τροπολογία της παραγράφου § 1, απαιτούμε, μετά τη νόμιμη κατάργηση της υποχρέωσης του τόκου, τη *μετατροπή* των μεριδίων των πολεμικών ομολόγων, μαζί με τα υπόλοιπα κρατικά ομόλογα, σε τραπεζικό πιστωτικό υπόλοιπο.

Κάτι τέτοιο θα είχε το μεγάλο πλεονέκτημα της παύσης της φυσικής ύπαρξης των πολεμικών ομολόγων σε μορφή χρεογράφων· μέσω των τραπεζών, των τραπεζιτών, των ταμιευτηρίων, κ.ά., τα μερίδια των πολεμικών ομολόγων θα παραδίδονταν στην Τράπεζα του Ράιχ και θα καταστρέφονταν μετά την έκδοση πίστωσης του αντίστοιχου ποσού. Ως εκ τούτου, αυτό θα σήμαινε, λίγο-πολύ, ότι κάθε Γερμανός πολίτης θα λάμβανε ένα τραπεζικό πιστωτικό υπόλοιπο, έναν ανοιχτό τραπεζικό λογαριασμό στη διάθεσή του.

Μια τέτοια αντιμετώπιση θα είχε επίσης το μεγάλο πλεονέκτημα της παρεμπόδισης της διατήρησης των μεγάλων επενδύσεων σε ιδιωτική ιδιοκτησία, από τη στιγμή που, μετά τη λήξη μιας καθορισμένης προθεσμίας, τα ανεπίδοτα μερίδια των ομολόγων θα κηρύσσονταν άκυρα. Συν τοις άλλοις, θα ήταν εφικτός ο έλεγχος όλων εκείνων των ποσών των πολεμικών ομολόγων που διοχετεύθηκαν στο εξωτερικό. Το τελευταίο σημείο, ωστόσο, δεν θα πρέπει, με κανέναν τρόπο, να εμποδίσει την εφαρμογή της κατάργησης της δουλείας του τόκου. Λόγω του ότι, στην πραγματικότητα,

νιώθουμε υπερβολικά αδύναμοι μπροστά στις ξένες δυνάμεις, θα πρέπει να ικανοποιήσουμε μονάχα τους εισπρακτέους τόκους που εγείρονται από το εξωτερικό, αν κι εγώ, προσωπικά, είμαι ολοκληρωτικά υπέρ της άποψης ότι η δήλωση κατάργησης του τόκου θα πρέπει να ισχύει ακόμη και για τους ξένους κατόχους ομολόγων. Δεν θα πρέπει να ανησυχούμε για το ενδεχόμενο οι ξένες απαιτήσεις καταβολής τόκων να επιβληθούν σε μας μέσω της χρήσης των όπλων, μα ούτε και να αναμένουμε κάτι τέτοιο, ειδικά από τη στιγμή που έχει υπάρξει μια διαδικασία επιστροφής σε κάτι που θυμίζει «αναγεννημένη αυτοπεποίθηση». Εκτός αυτού, ποτέ μέχρι τώρα στην ιστορία δεν έχει υπάρξει πολεμική δράση εναντίον μιας μεγάλης χώρας λόγω κάποιων οικονομικών μέτρων προς όφελος των απλών πολιτών. Είναι ασύλληπτη η σκέψη ότι ο λαός της Γαλλίας θα έθετε τελεσίγραφο στη Γερμανία λόγω των απαιτήσεων καταβολής τόκων των γερμανικών πολεμικών ομολόγων στους κ. Μάγιερ, Σούλτζε και Κον από τη Γερμανία, ομόλογα που εκείνοι μετέφεραν στο εξωτερικό, πέρα από τα σύνορά μας.

Επιπλέον, πέραν αυτού, για να αποφευχθεί στο εξωτερικό, στον υπόλοιπο κόσμο, ακόμη και η αστραπιαία λάμψη μιας ενδεχόμενης κρατικής πτώχευσης, θα ήταν εφικτό να διεξαχθεί με ευκολία μια κλήρωση των πολεμικών ομολόγων, που θα βασίζεται στις συμπαθητικές στατιστικές, αντλημένες χάρη στην υποχρεωτική παράδοσή τους. Έτσι λοιπόν, θα ακολουθούσε πρωτίστως η κλήρωση των αριθμών που θα γίνονταν αποδεκτοί στο εξωτερικό, και τα ποσά θα καταβάλλονταν σε μορφή τραπεζογραμματίων του Ράιχ. Ακόμη, ένα τρίτο σημείο αναφοράς θα ήταν η καλοδεχούμενη εκτίμηση της κατανομής των πολεμικών ομολόγων και η επακόλουθη, κατάλληλη δυνατότητα μιας έκτακτης, απλής είσπραξης του φόρου περιουσίας. Για παράδειγμα, για να γίνει η χρέωση των φόρων στον λογαριασμό του κ. Ν. Ν. με τόσα και τόσα μάρκα, θα αρκεί απλά οι φορολογικές αρχές να δώσουν τις απαραίτητες οδηγίες στις υπηρεσίες της Τράπεζας του Ράιχ. Τοιουτοτρόπως, η πληρωμή των φόρων θα γίνει μια πολύ πιο ανώδυνη διαδικασία. Φυσικά, το δικαίωμα των φορολογούμενων, αυτό της εναντίωσης, θα διατηρηθεί σε πλήρη ισχύ.

Αναμφισβήτητα, από τη στιγμή που εκείνοι οι οποίοι έκαναν μικρότερες επενδύσεις στα πολεμικά ομόλογα – και συνεπώς, όλοι εκείνοι που προχώρησαν σε μικρές συνεισφορές κατά την έκδοση των πολεμικών ομολόγων – θεώρησαν αυτήν τους την πράξη ως μια πατριωτική δράση, με μια τέτοια μεταμόρφωση (μετατροπή) των πολεμικών ομολόγων σε τραπεζικό πιστωτικό υπόλοιπο, θα μπορούσε να επιτευχθεί, εκτός των

άλλων, και η κοινωνική εξισορρόπηση. Κατά συνέπεια, λέμε ότι τα ποσά μέχρι 5 ή 10.000 μάρκα θα πιστωθούν στο άρτιο, ενώ όλες οι μεγάλες συνεισφορές θα πιστωθούν στην τρέχουσα τιμή. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο θα διευθετηθούν και οι πιστώσεις για τους υπόλοιπους κρατικούς τίτλους.

Ειδικά επεξηγηματικά σχόλια σχετικά με την απαίτηση του Νόμου αυτού του Μανιφέστου

Για την παράγραφο § 1)

Είναι απολύτως απαραίτητο όλα τα κρατικά και δημοτικά ομόλογα να αντιμετωπιστούν με τον ίδιο τρόπο, από τη στιγμή που δύναται, σήμερα, να εφαρμοστεί μια ενιαία, γενναιόδωρη ρύθμιση ολόκληρου του νομισματικού συστήματος, χέρι-χέρι με την κατάργηση της δουλείας του τόκου.

Για την παράγραφο § 2)

Εκ θεμελίων, είναι ήδη ξεκάθαρο το γεγονός ότι η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα πρέπει να εφαρμοστεί και σε όλα τα υπόλοιπα χρεόγραφα σταθερού επιτοκίου, ταυτοχρόνως, ούτως ώστε να μην προκληθεί μια ραγδαία και παράλογη άνοδος των τιμών τους· κάτι τέτοιο θα συνέβαινε, προφανώς, αν τα κρατικά χρεόγραφα, από μόνα τους, κηρύσσονταν άτοκα. Η εξόφληση του χρέους, αυτή καθαυτή, θα υλοποιηθεί μέσω της ετήσιας αποπληρωμής, η οποία θα οδηγήσει στην εφαρμογή μιας σταθερής, συνεπούς διαγραφής των χρεών όλων των επιβαρυμένων περιουσιών.

Για την παράγραφο § 3)

Αυτή η παράγραφος είναι πολύ στενά συνδεδεμένη με τις προηγούμενες, όπως επίσης και με την απαίτηση για κρατικοποίηση της πίστωσης για ακίνητη περιουσία της παραγράφου § 5. Ο αγρότης ή ιδιοκτήτης κατοικίας που είναι επιβαρυμένος με υποθήκες, συνεχίζει, όπως και πριν, να πληρώνει το ποσό που οφείλει στους πιστωτές του, όχι όμως με τη μορφή του διηνεκούς τόκου, μα ως απλή αποπληρωμή. Έτσι, μετά από 20, 25 ή 30 χρόνια, ανάλογα με το ύψος του έως τώρα επιτοκίου, η ιδιοκτησία του ακινήτου και της κατοικίας θα απελευθερωθεί από τον τόκο. Παρομοίως, από τη μεριά της, η κτηματική τράπεζα δύναται φυσικά, και μόνο κατά τη διάρκεια αυτού του διαστήματος, να συνεχίζει να πληρώνει τους αντίστοιχους τόκους

των ομολογιών ενεχύρων στους κατόχους ομολογιών ενεχύρων. Χέρι-χέρι με αυτήν τη απαλλαγή από το χρέος, θα εγερθεί: το δικαίωμα νομής της κοινότητας στην ακίνητη περιουσία, απελευθερωμένη, πλέον, από υποθήκες.

Προτεραιότητα θα έχουν οι κοινές κατοικίες, και αντίστοιχα, το κτηματολόγιο ακίνητης περιουσίας, από τη στιγμή που η – απελευθερωμένη από χρέη – ακίνητη περιουσία θα έχει, φυσικά, το δικαίωμα της αποπληρωμής του επενδυμένου κεφαλαίου, όπως επίσης και το πάγιο δικαίωμα σε ένα μέρος του ενοικίου, ώστε να καλυφθούν όλα τα έξοδα, οι δαπάνες, κτλ. που συνοδεύουν την ακίνητη περιουσία, μα και για να αποζημιωθεί ο ανάλογος κόπος του ιδιοκτήτη.

Θα το διευκρινίσουμε αυτό, σε γενικές γραμμές, με το παράδειγμα της αστικής συλλογικής κατοικίας. Η κατοικία έχει αξία 100.000 μάρκων. Σε αυτήν, βασική προτεραιότητα έχει η καταγεγραμμένη απαίτηση 50.000 μάρκων από μια κτηματική τράπεζα, με 4 τοις εκατό, και κατά δεύτερο λόγο, η απαίτηση 20.000 μάρκων από έναν ιδιώτη, με 5 τοις εκατό. Τέλος, το χρηματικό ποσό με το οποίο συνέδραμε ο ίδιος ο ιδιοκτήτης της κατοικίας, ανέρχεται στα 30.000 μάρκα. Το εισόδημα από τα ενοίκια είναι 7.000 μάρκα. Από αυτό το ποσό, 2.000 μάρκα θα πρέπει να καταβληθούν για την πρώτη υποθήκη, 1.000 μάρκα για τη δεύτερη και 1.000 μάρκα για έξοδα, εισφορές, κτλ.: συνολικά, 4.000 μάρκα. Ως εκ τούτου, απομένουν στον ιδιοκτήτη της κατοικίας 3.000 μάρκα για την πληρωμή του τόκου του δικού του δαπανημένου κεφαλαίου των 30.000 μάρκων.

Μετά από δέκα χρόνια, και με την εφαρμογή της νόμιμης απελευθέρωσης από τον τόκο των χρημάτων, η κατάσταση θα έχει διαμορφωθεί ως εξής: 1η υποθήκη, 30.000 μάρκα, 2η υποθήκη, 20.000 μάρκα. Ο ιδιοκτήτης της κατοικίας θα έχει, εξ ολοκλήρου, ανακτήσει το επενδυτικό του κεφάλαιο, μα από την άλλη, υπάρχει ένα νέο, κρατικό, δικαίωμα νομής, που ανέρχεται στο ποσό των 50.000 μάρκων. Με αυτόν τον τρόπο εδραιώνεται για το κράτος το δικαίωμα της συναπόφασης των μελλοντικών εισοδημάτων από τα ενοίκια, όπως επίσης και του καθορισμού των τιμών των ενοικίων. Θα ήταν άδικο, εις ό,τι αφορά την αποπληρωμή, να εξισώσουμε τον ιδιοκτήτη της κατοικίας με τις υποθήκες. Διότι το κεφάλαιό του δεν είναι, με τη στενή έννοια του όρου, και μετά την κατάργηση της δουλείας του τόκου, ένα απλό δανειακό κεφάλαιο· στη συγκεκριμένη περίπτωση, μιλάμε για ένα

κεφάλαιο «υψηλού κινδύνου», και πιο συγκεκριμένα, για χρήματα που έχουν μετατραπεί σε ένα πολύτιμο αγαθό, και ακόμη πιο συγκεκριμένα, σε μια κατοικία. Συνεπώς, είναι στην κρίση του ιδιοκτήτη της κατοικίας εάν επιθυμεί μια παρατεταμένη συνέχιση των πληρωμών ή την παραχώρηση στον ίδιο ενός αντίστοιχου, μόνιμου ποσοστού, που θα αφορά τα διοικητικά έξοδα της κατοικίας.

Δεν είναι πρόθεσή μας εδώ, από αυτό το βήμα, να κάνουμε τυχόν δεσμευτικές εισηγήσεις· εδώ, γίνονται μονάχα υπαινιγμοί *ότι* θα μπορούσαν να υπάρξουν προτάσεις σχετικά με το *πώς* θα ήταν εφικτό να συντελεστεί μια ομαλή μεταφορά στον τομέα της ακίνητης περιουσίας. Μια μεταφορά από την οικονομική πολιτική των τόκων, στην, απελευθερωμένη από τόκους, οικονομία. Για να ολοκληρώσουμε το παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι η κατάσταση πλέον, μετά από 25 χρόνια, θα έχει ως εξής: μέχρι τότε, όλες οι υποθήκες θα έχουν αποπληρωθεί· μόνο τα μόνιμα έξοδα θα έχουν παραμείνει ίδια ή, λόγω της μεγάλης ηλικίας της κατοικίας, θα έχουν αυξηθεί από 1.000, σε – περίπου – 1.500 μάρκα. Επίσης, τα προκαθορισμένα τέλη που οφείλει να καταβάλλει ο ιδιοκτήτης της κατοικίας, θα είναι περίπου 1.000 με 1.500 μάρκα· έτσι, αναλόγως, βλέπουμε ότι περίπου 3.000 μάρκα από τα εισοδήματα των ενοικίων καλύπτουν, στην πραγματικότητα, τα μόνιμα βάρη, ενώ τα εναπομείναντα 4.000 μάρκα από το αρχικό ποσό των 7.000 μάρκων του εισοδήματος των ενοικίων, μένουν ελεύθερα και διαθέσιμα. Με αυτόν τον τρόπο, το κράτος έχει τη δυνατότητα να κατεβάσει τα ενοίκια σε τιμές χαμηλότερες του μισού· αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί, για παράδειγμα, στις εργατικές κατοικίες. Διαφορετικά, το κράτος θα μπορούσε να μειώσει τα ενοίκια μονάχα κατά 20, 30 ή 40 τοις εκατό, μα να κερδίσει, έτσι, από αυτήν την ισχυρή διαφορά, μια τεράστια πηγή εσόδων για άλλες κρατικές ανάγκες, υπεράνω όλων, φυσικά, για την προώθηση της οικοδόμησης νέων πολυκατοικιών. Αναφορικά με τις επαύλεις, τα ενοίκια δεν θα μειωθούν, και δεν θα μειωθούν περισσότερο στο μέλλον, κι έτσι, πολλοί πρόσθετοι, σημαντικοί, πόροι, θα γίνουν διαθέσιμοι για καλύτερες πολυκατοικίες και για ειδικούς, κοινωνικούς σκοπούς. Παρ' όλα αυτά, αυτή η μελλοντική κατάσταση των πραγμάτων αποκαλύπτει – και το εκλαμβάνω αυτό ως μια πολύ παραγωγική προοπτική – το εσωτερικό δικαίωμα να συμμετάσχει η κοινότητα (κράτος), ακόμη και τώρα, στον καθορισμό της τιμής του ενοικίου, με τον τρόπο που έχω προαναφέρει,

με τη μείωση του ενοικίου των εργατικών κατοικιών. Στο εγειρόμενο μετοχικό δικαίωμα του κράτους να συμμετάσχει στην ακίνητη περιουσία, ενυπάρχει επίσης η ίδρυση μιας θεμελιωμένης εκδοτικής τράπεζας και η έκδοση πίστωσης, ενάντια στους ενυπόθηκους δανειστές.

Για τις παραγράφους §§ 4 και 5)

Αυτές οι παράγραφοι απαιτούν τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό του νομισματικού συστήματος. Το χρήμα είναι αποκλειστικά, και μόνο, μια απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας, που εκδίδεται από μια κοινότητα που έχει το δικό της κράτος. Η έκδοση νομισματικής μονάδας είναι ένα από τα κυρίαρχα, θεμελιώδη δικαιώματα του κράτους. Η πλαστογράφηση της κρατικής νομισματικής μονάδας υπόκειται στις πιο αυστηρές ποινές· συνεπώς, στην πραγματικότητα, είναι μια επιτακτική κοινωνική απαίτηση το νομισματικό σύστημα να τεθεί κάτω από τον έλεγχο του συνόλου. Η απόδοση εργασίας του συνόλου είναι το μοναδικό υπόστρωμα της νομισματικής μονάδας και είναι μονάχα η υποτίμηση αυτού του θεμελιώδους γεγονότος, η αιτία που έχει οδηγήσει, σε γενικές γραμμές, στην επιδείνωση της κρατικής μας δημοσιονομίας και στην ολοκληρωτική αναρχία του νομισματικού συστήματος.

Με την παραχώρηση της προσωπικής και καταναλωτικής πίστωσης στους ιδιωτικούς τραπεζίτες που προτείνεται στην παράγραφο § 5, θα συντελεστεί μια βαθιά τομή στο σύνολο του πιστωτικού συστήματος. Στο κρατικό πιστωτικό σύστημα, όπως επίσης και στο δημοτικό, μα ακόμη και για την πίστωση ακίνητης περιουσίας, θα πρέπει να διατηρηθεί η ιδέα της κατάργησης της δουλείας του τόκου, με τη μέγιστη συνέπεια μα και ενέργεια, διότι, εν γένει, αυτή είναι η απολύτως απαραίτητη προϋπόθεση για το κοινωνικό κράτος.

Στο ζήτημα της προσωπικής πίστωσης, η κατάσταση είναι διαφορετική. Μα κι εδώ, επίσης, απαιτούμε την απουσία του τόκου από την προσωπική πίστωση· ωστόσο, αυτή η απαίτηση δεν κομίζει την ίδια τεράστια και πρωτεύουσα σημασία. Αρκεί να θυμηθούμε τα 250 δισεκατομμύρια του δανειακού κεφαλαίου με σταθερό επιτόκιο, συγκριτικά με τα 12, μονάχα, δισεκατομμύρια των μετοχικών μερισμάτων μεταβλητού επιτοκίου. Όλες οι πιστώσεις, οι μετοχές, οι τίτλοι συμμετοχής, οι μεταλλευτικές μετοχές, οι συμμετοχές, κτλ. τέτοιου

είδους, αποτελούν κεφάλαιο «υψηλού κινδύνου». Τα κέρδη αυτού του κεφαλαίου βασίζονται στην επιμέλεια και στην αποδοτικότητα εκείνων των ατόμων στους οποίους ανατέθηκε αυτό το χρηματικό ποσό. Εδώ, ως εκ τούτου, υπεισέρχεται το στοιχείο του ρίσκου, του κινδύνου της ζημίας, όπως και το ζήτημα της προσωπικής εμπιστοσύνης. Γι' αυτό, μια ορισμένη αποζημίωση, ειδικού χαρακτήρα, δείχνει απαραίτητη. Ο κάτοχος μετοχών, για παράδειγμα, δεν αποζημιώνεται ή ωφελείται με κανέναν τρόπο αν η επιχείρηση στην οποία έχει εμπιστευθεί τα χρήματά του δεν έχει καθόλου κέρδος. Αν η επιχείρηση καταρρεύσει, θα χάσει το σύνολο των χρημάτων του. Για παράδειγμα, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά για τους κατόχους των ομολόγων του Σιδηροδρόμου του Ράιχ. Με την απώλεια της Αλσατίας-Λωρραίνης, οι σιδηρόδρομοι του Ράιχ εκεί, χάθηκαν παντελώς. Ωστόσο, ο κάτοχος των σιδηροδρομικών ομολόγων συνεχίζει να λαμβάνει τόκους. Από ποιόν; Από τους φόρους του συνόλου. Οι σιδηρόδρομοι ίσως να λειτουργήσουν με ελλειμματικό ισοζύγιο, όπως συνέβη πέρυσι στην Πρωσία και στη Βαυαρία, ενώ ταυτόχρονα, οι κάτοχοι ομολόγων θα συνεχίζουν να λαμβάνουν τους τόκους τους. Από ποιόν; Από τα τέλη του εργατικού δυναμικού και από την καταναλωτική διάθεση του εργαζόμενου πληθυσμού.

Για να γίνει επιτέλους γνωστό σε ποιο, ακριβώς, σημείο το βαμπίρ ρουφά το εργατικό δυναμικό του λαού, αρκεί να γίνει ξεκάθαρη αυτή η βασική διαφορά. Έτσι λοιπόν, η προσωπική πίστωση θα πρέπει να παραμείνει ως έχει, ή μάλλον καλύτερα, να προσδιοριστεί ξανά, μέσω της ιδιωτικής τράπεζας. Η προσωπική αποδοτικότητα εκείνου που ζητά πίστωση, τον οποίο ο τραπεζίτης γνωρίζει προσωπικά, θα πρέπει να είναι, και πάλι, ο καθοριστικός παράγοντας για την έκδοση προσωπικής πίστωσης. Τα, καθορισμένα από το κράτος, τέλη θα ρυθμιστούν από μόνα τους, σε πλήρη συμφωνία με τη ρευστότητα του χρήματος, που ούτως ή άλλως θα τεθεί σε ισχύ με την κατάργηση της δουλείας του τόκου.

Για την παράγραφο § 6)

Πιο συγκεκριμένα, η βασική αρχή της παραγράφου § 5 ισχύει επίσης και για τα μετοχικά μερίσματα ομολόγων. Για το συμφέρον της κοινωνικής κοινότητας του κράτους, ωστόσο, θα πρέπει να απαιτηθεί η επιδίωξη της αποπληρωμής και του δανειζόμενου κεφαλαίου των βιομηχανικών επιχειρήσεων – ούτως ώστε να προξενηθεί, κι εδώ, μια

μείωση του χρέους των ατομικών βιομηχανικών έργων προς εκείνους που είναι, απλά, οι χρηματοδότες. Διότι, στην πραγματικότητα, αυτά που παρατηρήσαμε στη σχέση μεταξύ του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου και όλων των λαών, επαναλαμβάνονται κι εδώ, σε μικρότερο βαθμό. Κι εδώ, επίσης, ο καπιταλιστής εκμεταλλεύεται τον εργάτη, τον εργοδηγό, τον μηχανικό, τον επιχειρηματία, όλους το ίδιο, διότι προτεραιότητα έχει η ανάγκη να κερδηθούν μετοχικά μερίσματα. Αν, ωστόσο, καταφέρουμε να απελευθερώσουμε τις βιομηχανικές και τις επαγγελματικές επιχειρήσεις από την αιώνια βδέλλα που ονομάζεται τόκος, τότε, θα καθαρίσει ο δρόμος για τη μείωση των τιμών, των προϊόντων, των εισφορών και της κατανομής της υπεραξίας, μερικώς στην κοινότητα, μερικώς στους εργάτες, στους υπαλλήλους και στους διευθυντές όλων των διαφόρων επιχειρήσεων, και συνεπώς, σε όλους εκείνους που πραγματικά δημιουργούν την παραγωγή των αγαθών και των αξιών.

Για την παράγραφο § 7)

Σε αυτήν την παράγραφο, φυσικά, έρχεται στο προσκήνιο το συνολικό πεδίο του ασφαλιστικού κλάδου, το οποίο μπορεί να χτιστεί επάνω σε μια ανάλογη, απελευθερωμένη από τον τόκο, βάση. Το καταβληθέν ασφάλιστρο δεν δύναται να αναπτυχθεί με την προσθήκη του τόκου· μα οι ασφαλιστικές εταιρείες, από την άλλη, δύνανται να γίνουν ταμιευτήρια, με άλλα λόγια, παραμένει το ασφαλιστικό ρίσκο και η ασφαλιστική παροχή. Σε αυτήν την περίπτωση, θα είναι η κρατική κοινότητα εκείνη που θα πληρώσει αυτήν την παροχή.

Για την παράγραφο § 8)

Αναφορικά με την υποτίμηση του χρήματός μας, που προέκυψε αποκλειστικά και μόνο από την τεράστια μάζα των αναρίθμητων ομολόγων, απαιτούμε μια ισχυρότερη κλιμακωτή εισφορά περιουσίας. Δίνουμε έμφαση στο «ισχυρότερη κλιμακωτή». Και αυτό, διότι σήμερα μια εισφορά περιουσίας, μια σφράγιση των χαρτονομισμάτων, κτλ., δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια αυταπάτη με την οποία πετιέται άμμος στα μάτια του λαού. Διότι αν εγώ δημεύσω το μισό όλων των περιουσιών κι επιτρέψω την πληρωμή τους σε χρεόγραφα, και αυτά, εν συνεχεία, πολτοποιηθούν, το αποτέλεσμα δεν θα είναι παρά η επίτευξη της υποτίμησης του χρεογράφου, και παράλληλα, η σε ίσα μεγέθη αύξηση

της πλασματικής αξίας από τον συντελεστή μετατροπής. Η πραγματική αξία θα ανήκει, πάντοτε, μονάχα στα αγαθά για κατανάλωση και στα αγαθά για χρήση, ποτέ στη χάρτινη απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας. Ένα ακόμη ζήτημα είναι το εάν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας του νομίσματός μας, του μάρκου. Στην τελική όμως, ακόμη και αυτή η βελτίωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας θα βασίζεται και πάλι, μονάχα, στο εργατικό δυναμικό και στην παραγωγή, με άλλα λόγια, στις δυνατότητες παραγωγής της συνολικής εθνικής μας οικονομίας.

Οι Ενστάσεις και η Αντίκρουσή τους

Ποτέ μέχρι σήμερα δεν έχει καταφέρει να εδραιωθεί μια ιδέα χωρίς διαμαρτυρίες, πόσο μάλλον μια ιδέα που κόβει ριζικά τις σχέσεις της με τις καθιερωμένες αντιλήψεις της αγιότητας και του απαραβίαστου του τόκου. Στην περίπτωση των ενστάσεων που έχουν ήδη εγερθεί, κι εκείνων που αναμένονται, θα πρέπει να παρατηρούμε πάντοτε δύο πράγματα: πρώτον, θα πρέπει να εξεταστεί σε τι βαθμό αυτές οι εγερθείσες ενστάσεις βασίζονται στη σκόπιμη διαστρέβλωση της ιδέας της κατάργησης της δουλείας του τόκου, και δεύτερον, ποια θα είναι η απάντηση σε όλες τις ειλικρινείς και αντικειμενικές ανησυχίες.

Η πιο συχνή ένσταση είναι ο εξής ισχυρισμός: χωρίς το κέρδος από τον τόκο, κανείς δεν θα δανείζει τα χρήματά του.

Στην πραγματικότητα, δεν θέλουμε να δανείζει κανείς πια τα χρήματά του. Η πίστωση ήταν το τέχνασμα, η παγίδα μέσα στην οποία εισήλθε η οικονομία μας και μέσα στην οποία είναι, πλέον, αβοήθητα μπλεγμένη. – Αν ο λαός μας χρειαστεί, κατ' επειγόντως, μεγαλύτερο κεφάλαιο, τότε θα λάβει το αναγκαίο χρήμα από το Κεντρικό Δημόσιο Ταμείο, άτοκα, με μόνη προϋπόθεση την αποπληρωμή. Ενδεχομένως να υπάρξει έκδοση νέων χαρτονομισμάτων. – Γιατί να πρέπει, σώνει και καλά, να υπάρξει έκδοση τοκοφόρων πιστοποιητικών;! – Είτε το χαρτί είναι τοκοφόρο, είτε όχι, δεν έχει καμία διαφορά! – Πίσω του βρίσκεται, αποκλειστικά και μόνο, το εργατικό δυναμικό, το φορολογούμενο δυναμικό του λαού. Για ποιον λόγο να επιβαρυνθεί κάθε κρατική δαπάνη, ευθύς εξαρχής, με το βαρίδι του αιώνιου τόκου;!!

Ναι, μα πώς θα μπορέσει το κράτος να εκπληρώσει τα πολιτιστικά έργα της κοινότητας; Χρειάζεται χρήμα, και θα μπορέσει να ανταποκριθεί σε αυτήν του την αποστολή μόνο μέσω της οδού των δανείων, ενάντια στην επιδότηση επιτοκίου.

Αυτός ο ισχυρισμός είναι βασισμένος, εξ ολοκλήρου, στον μαμωνιστικό τρόπο σκέψης. Μετά τη σχολαστική ανάγνωση αυτού του μανιφέστου, ο ισχυρισμός αυτός κρίνεται σκόπιμα παραπλανητικός· και αυτό, διότι αποδείξαμε αρχικά ότι μετά την κατάργηση της δουλείας του τόκου, όλα τα πολιτιστικά και κοινωνικά έργα του κράτους μπορούν να καλυφθούν με έξοδα των κρατικών επιχειρήσεων, με τα έσοδα του ταχυδρομείου, του σιδηροδρόμου, των ορυχείων, των δασαρχείων, κτλ. Δεύτερον, το κυρίαρχο

λαϊκό κράτος έχει τη δύναμη, οποιαδήποτε στιγμή, να μεριμνήσει για τα ειδικά, πολιτιστικά έργα, μέσω της έκδοσης άτοκων αξιογράφων – αντί των τοκοφόρων χρεογράφων, που κατά τη διάρκεια του μαμωνιστικού κράτους, ήταν ο κανόνας. Δεν είναι καθόλου ξεκάθαρο το γιατί θα πρέπει το κράτος να κάνει πιο ακριβά αυτά τα ειδικά, πολιτιστικά έργα, όπως είναι για παράδειγμα οι σιδηρόδρομοι, οι διώρυγες και τα υδροηλεκτρικά έργα, με την αιώνια υπόσχεση του τόκου, ο οποίος είναι, πέρα για πέρα, περιττός. Αν δεν δύναται να πληρώσει, για παράδειγμα, τα έξοδα οικοδόμησης από τους υπάρχοντες πόρους των επιχειρήσεών του, τότε δεν υπάρχει κάποιος λόγος το κράτος να μην συσσωρεύσει από αλλού το απαραίτητο χρηματικό ποσό· όντως, θα πρέπει να το πληρώσει ο κυρίαρχος λαός, αναγνωρίζοντας το χρήμα ως ένα μέσο πληρωμής. – Γιατί όμως να πρέπει ο λαός, με το σύνολο του εργατικού και φορολογούμενου δυναμικού του, να σταθεί πίσω από ένα ακόμη παλιόχαρτο (το τοκοφόρο δάνειο), που δεν επιβάλλει στον λαό τίποτε άλλο, παρά μόνο την αιώνια υποχρέωση του τόκου, προς όφελος του καπιταλιστή!; Απορρίψτε, λοιπόν, αυτήν την έμμονη ιδέα του μαμωνιστικού κράτους.

Και τότε, οι καπιταλιστές θα αναγκαστούν να συγκεντρώσουν τα διαθέσιμα χαρτονομίσματα και να συσσωρεύσουν το χάρτινο χρήμα.

Ωστόσο, κάτι τέτοιο μπορεί να αντικρουστεί με δύο τρόπους. Πρώτον, θα είχε ήδη εκπληρωθεί, από μόνη της, η αξίωση ότι η απλή κατοχή χρήματος θα πρέπει να είναι στείρα. Έτσι, οι καπιταλιστές, εθελουσίως, θα ωθούνταν προς την κατάργηση της δουλείας του τόκου, από τη στιγμή που ο καπιταλιστής θα συσσώρευε τα χαρτονομίσματά του στην οικία του, έχοντας εγκαταλείψει, με τη θέλησή του, τον τόκο. Δεύτερον, ο φόβος του καπιταλιστή για την απώλεια των χρημάτων του καθιστά αυτόν τον ισχυρισμό απίθανο· αρκεί κάποιος να φανταστεί τις άγρυπνες νύχτες του αποθησαυριστή του χάρτινου χρήματος, που διατηρεί υπέρογκα χρηματικά ποσά συσσωρευμένα στο σπίτι και ο οποίος έχει, συνεχώς, τον φόβο της απειλής της απώλειας της περιουσίας του από τους κλέφτες, τους ληστές, τους διαρρήκτες, τις κατ' οίκον έρευνες, τις φωτιές και τις πλημμύρες. Είμαι πεπεισμένος ότι πολύ γρήγορα, ο ευυπόληπτος πολίτης θα κουραζόταν από αυτές τις αναταραχές, και σύντομα, θα έβρισκε τον δρόμο του προς την κρατική τράπεζα. Η κρατική τράπεζα εκδίδει ένα παραστατικό και είναι πλέον υπεύθυνη για το απόθεμα, μα όχι για κάποιον τόκο. Διαφορετικά, βεβαίως, παραμένει ανοιχτό για όλους εκείνους ένα τρίτο ενδεχόμενο: να εργαστούν με τα χρήματά τους, να δημιουργήσουν αξία και να παράγουν

αγαθά, να συμμετάσχουν στις βιομηχανικές επιχειρήσεις, να καταστήσουν τη ζωή τους ακόμη πιο πλούσια και όμορφη, να υποστηρίξουν την τέχνη και την επιστήμη, εν ολίγοις, να κάνουν ωφέλιμη τη χρήση του χρήματος, απορρίπτοντας τη λατρεία του Μαμωνά.

Δύναται ωστόσο να εμφανιστεί, κατ' επειγόντως, η ανάγκη κάλυψης των απαραίτητων ιδιωτικών κεφαλαιουχικών αναγκών κάποιου σκοπού, όπως για παράδειγμα για τη δοκιμή κάποιων εφευρέσεων, τη στελέχωση των επιχειρήσεων από νέους, εργατικούς τεχνίτες, επιχειρηματίες, κ.ά.

Πρώτον, αυτό δεν έχει καμία απολύτως σχέση με την κατάργηση της δουλείας του τόκου! Διότι, αρχικά, ένας θα πρέπει να υποθέσει ότι, λογικά, ο καπιταλιστής – που μετά την κατάργηση της δουλείας του τόκου δεν θα έχει καμία ευκαιρία να επενδύσει τα χρήματά του με έναν απρόσβλητο, από βομβαρδισμούς, τρόπο, και να κερδοσκοπήσει από τον αδρανή τόκο – θα παρακινηθεί, πολύ περισσότερο από πριν, να ρισκάρει το χρήμα του για τέτοιους σκοπούς, τόσο πολύ, που η ανεπάρκεια ή η ανάγκη θα είναι πολύ μικρότερη απ' ό,τι ήταν μέχρι σήμερα. Εκτός αυτού, δεν έχει κανείς ακούσει, επανειλημμένα από τους ικανούς επιχειρηματίες, από τους εξυπνότερους εφευρέτες, το παράπονο ότι η παροχή χρημάτων από το μαμωνιστικό κράτος για τέτοιους σκοπούς, εκτός κι αν εξασφαλιστεί ένα «κονδύλι», είναι κάτι πολύ δύσκολο; Κατά δεύτερο λόγο, είναι καθήκον του μελλοντικού κράτους να βοηθήσει, μέσω της γενναιόδωρης υποστήριξης, κάθε αξιόλογη δύναμη. Στο παλαιό, γραφειοκρατικό κράτος, είχαν ήδη γίνει προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση· μα ήταν τόσο στενόμυαλες, που αντί να οδηγήσουν σε μια υποστήριξη ουσίας, κατέληξαν, λόγω των παρελκόμενων, ενοχλητικών ρυθμίσεων της παροχής κρατικής υποστήριξης, στον δισταγμό και στη μεμψιμοιρία. Τρίτον, θα πρέπει να τονιστεί ότι με τη χορήγηση μερικών εκατομμυρίων μάρκων, θα μπορούσαν να επιτευχθούν απίστευτα πολλά πράγματα. Είναι τόσο μεγάλη η χαρά για εργασία, ο ζήλος και η επιμονή του Γερμανού εφευρέτη, μηχανικού, τεχνίτη, κτλ., που το πιο πιθανό θα ήταν τα έξοδα να καλύπτονταν από το δικαίωμα συμμετοχής του κράτους στις πετυχημένες εφευρέσεις. (Όπως γίνεται, για παράδειγμα, στην Αγγλία.)

Η κατάργηση της δουλείας του τόκου οδηγεί, υποχρεωτικά, στην εξάντληση του πλούτου.

Ώχου! Μα ποιος ισχυρίστηκε κάτι τέτοιο; Ωστόσο, ναι, ισχύει! Μα μόνο στην περίπτωση εκείνου που έχει προσαρμόσει τη ζωή του στην κατανάλωση των τόκων κεφαλαίου και που δεν μπορεί να πάρει την

απόφαση να εργαστεί: σε 20 χρόνια, λοιπόν, με ένα ετήσιο ποσοστό της τάξεως του 5 τοις εκατό, θα έχει εξαντλήσει, ολοκληρωτικά, τον πλούτο του. Κάτι τέτοιο, βέβαια, είναι εν τάξει! Αυτό που εμείς θέλουμε, είναι, επακριβώς, η κατάργηση της δουλείας του τόκου· θέλουμε να σταματήσει πια να είναι το μη δεδουλευμένο εισόδημα ο ανώτερος στόχος του πολίτη. – *Θέλουμε* να σταματήσει αυτός ο μαμωνιστικός βούρκος, δεν θέλουμε πια να ανεχτούμε εκείνον, όλους εκείνους, που ζουν με άνεση *αποκλειστικά και μόνο* από τους τόκους των δανείων, εις βάρος των υπολοίπων!

Διευκρινίζω: δεν είναι καθόλου αληθές ότι η κατάργηση της κυριαρχίας του τόκου θα οδηγήσει στην κατάργηση και εξάντληση του πλούτου. Τουναντίον, η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα προωθήσει τη δημιουργία πλούτου, βασισμένου στην εργασία που παράγει αγαθά και αξία, απαλλαγμένου και απελευθερωμένου από την αιώνια καταβολή τόκου. Όπως έχουμε δει, η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα οδηγήσει σε μια δραστική μείωση του κόστους διαβίωσης· θα μας απαλλάξει από το υπερβολικό βάρος της φορολογίας, τόσο, που για κάθε εργαζόμενο άνθρωπο, στο μέλλον, η δυνατότητα της αποταμίευσης θα είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι είναι σήμερα. – Α, και κάτι άλλο! Δεν παρεμποδίζονται, με κανέναν απολύτως τρόπο, τα παραγόμενα αγαθά και οι παραγόμενες αξίες της εθνικής οικονομικής εργασίας της βιομηχανίας, του εμπορίου και των επαγγελμάτων. Αντιθέτως, μέσω της κατάργησης της δουλείας του τόκου, θα ενισχυθούν, όσο το δυνατόν περισσότερο.

Τι κερδίζει ο εργαζόμενος, αν οι καπιταλιστές δεν λαμβάνουν, πια, τόκους;

Πραγματικά, πρέπει να πάψει να γίνεται αυτό το ερώτημα! Πρωτίστως, η σταθερή πολεμική κραυγή της εργατιάς είναι το σύνθημα ότι οι καπιταλιστές εκμεταλλεύονται τους εργαζόμενους· κατά δεύτερο λόγο, έχουμε πράγματι δει, ξεκάθαρα και με σαφήνεια, ότι είναι ο εργαζόμενος αυτός ο οποίος, περισσότερος από οποιονδήποτε άλλον, είναι υποχρεωμένος να πληρώσει σε μεγάλο βαθμό τον τόκο των δανείων, με τη μορφή έμμεσων φόρων. Δες τη σελ. 38.

Αν δεν είναι σε θέση κάποιος να αφήσει στα παιδιά του μια περιουσία, οι οικογενειακοί δεσμοί εξασθενούν και φθείρονται.

Τι συμβαίνει σε αυτήν την περίπτωση; Γενικά, πιστεύω ότι το χρήμα έχει μικρή ή μηδαμινή σχέση με τη σημασία της οικογένειας. Ή μήπως έχει κανείς ακούσει ότι τα παιδιά των πλούσιων γονιών βασίζονται περισσότερο στους γονείς τους από εκείνα των φτωχών; Ή μήπως οι πλούσιοι γονείς αγαπούν

τα παιδιά τους περισσότερο από εκείνους που είναι λιγότερο ευκατάστατοι; Τι είναι αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία για τα παιδιά; Να τους εξασφαλίσουν οι γονείς τους την καλύτερη δυνατή ανατροφή και να τους διδάξουν τι είναι το σωστό, μεγαλώνοντας εργατικά, υγιή και γενναία παιδιά, ή να τους αφήσουν όσο δυνατόν περισσότερα χρήματα; Ειδικότερα, θα πρέπει, αναμφισβήτητα, να αναγνωριστεί η δικαιολογημένη προσπάθεια για την οικονομική ασφάλεια του μέλλοντος των παιδιών. Αυτή η προσπάθεια, και κατά συνέπεια, η φειδώ των γονιών προς όφελος των παιδιών τους, δεν θα επηρεαστεί αρνητικά, με κανέναν απολύτως τρόπο, από την κατάργηση της δουλείας του τόκου· τουναντίον. Όταν η εθνική μας οικονομία απελευθερωθεί από την πίεση της δουλείας του τόκου, που επεκτείνεται παντού, η δυνατότητα αποταμίευσης θα γίνει πολύ μεγαλύτερη.

Στην πραγματικότητα, από το παράδειγμα εκείνου του ανθρώπου που έχει εισόδημα 10.000 μάρκα και μη δεδουλευμένο εισόδημα 5.000 μάρκα, έχουμε δει ότι όλες οι μικρές και μεσαίες περιουσίες στερούνται κάθε ευεργετικού αποτελέσματος, λόγω της πλάγιας οδού των άμεσων κι έμμεσων φόρων του στεγαστικού τόκου, κ.ά. Το έχω ήδη αναφέρει πολλές φορές: ο τόκος των δανείων των μικρών και μεσαίων περιουσιών είναι μια απάτη, μια αυταπάτη, ένας φαύλος κύκλος, ενώ το μεγάλο κεφάλαιο, από την άλλη, μέσω των αφοσιωμένων του Μ.Μ.Ε., έχει, με αρκετά διαβολικό τρόπο, διαδώσει και κηρύξει σε όλον τον κόσμο την πίστη στην αγιότητα και στο απαραβίαστο του τόκου. Όλοι δείχνουν να συμμετέχουν σε αυτό το «πανέμορφο», μεθυστικό κέρδος από τον τόκο, αποκοιμίζοντας την «κακιά συνείδηση», η οποία θα πρέπει να συνδεθεί, απαρέγκλιτα, με αυτό το νωθρό, και δίχως να προηγηθεί εργασία, κέρδος από τον τόκο. Παράλληλα, προσπαθούν να προσελκύσουν «συντρόφους» στον «αγώνα» για την υπεράσπιση αυτού του μαμωνιστικού «ανώτερου καλού».

Ο δημόσιος υπάλληλος, ο πολιτικός, θα πει: «Το κράτος δεν μπορεί να αρνηθεί αυτήν την υποχρέωσή του προς τους πιστωτές του, η οποία έχει ήδη ληφθεί.»

Τι σημαίνει «υποχρεώσεις»; Πόσο ηθικά ορθή είναι η λήψη υποχρεώσεων, τις οποίες το κράτος οφείλει να γνωρίζει – εξαρχής – ότι θα μπορέσει να εκπληρώσει μόνο αν μειώσει τον τόκο προς τους πιστωτές μέσω ενός αντίστοιχου ποσού, δηλαδή, με άμεσους και έμμεσους φόρους; – Πού είναι η ηθικότητα σε κάτι τέτοιο;! Δεν θα ήταν περισσότερο ειλικρινές να παραδεχθεί: «Μπορώ να πληρώσω τον τόκο μονάχα εάν συγκεντρώσω το αντίστοιχο ποσό μέσω φόρων – μα τότε, κατά τη διάρκεια του πολέμου,

χρειαζόμουν πάση θυσία χρήματα, κι έτσι, διέπραξα αυτήν την απάτη των πολεμικών ομολόγων. Αγαπητέ μου λαέ, συγχωρεσέ με· εν τέλει, όλα έγιναν για σας, και τώρα, δεν θέλω πια να πληρώσω ξανά τόκους, κι εσύ, φορολογούμενε πολίτη, δεν θα χρειαστεί να πληρώσεις φόρους για τον τόκο. Κάτι τέτοιο θα απλοποιήσει, σε σημαντικό βαθμό, τις συναλλαγές μας, θα αποφύγουμε την τεράστια γραφειοκρατία των φορολογικών μηχανισμών, όπως επίσης και την τεράστια γραφειοκρατία των υπηρεσιών του τόκου. Εντάξει; Είμαστε σύμφωνοι;»

Κι εσύ, κ. Σάιντεμαν, μην ξαναβάλεις το όνομά σου σε κάθε διαφημιστική κολόνα, ως «ο υφυπουργός» του κράτους της παλιάς, συμβιβασμένης κυβέρνησης, κάτω από γελοίες διακηρύξεις σχετιζόμενες με την ασφάλεια και το απαραβίαστο των πολεμικών ομολόγων. Εκθέτεις τον εαυτό σου· τα κέρδη ολόκληρης της απάτης έχουν αποκλειστικό αποδέκτη το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο.

Οι, σχετιζόμενοι με τη δημοσιονομία, πολιτικοί και οι ειδικοί σε οικονομικά θέματα, δηλώνουν ότι η κατάργηση της δουλείας του τόκου των πολεμικών ομολόγων και των δημοσίων χρεών είναι ανέφικτη, διότι κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με την κρατική πτώχευση.

Συγχωρήστε με – σύμφωνα με τις ομιλίες σας, έχουμε ήδη, κρατικά, πτωχεύσει, ή θα πρέπει να πτωχεύσουμε. Μια δημόσια κήρυξη κρατικής πτώχευσης, ωστόσο, θα ήταν η μεγαλύτερη ανοησία που θα μπορούσαμε να πράξουμε· κάτι τέτοιο θα επιβεβαίωνε την πραγματική ανικανότητα των σημερινών εξουσιαστών, φέρνοντας πρόωρα την ιστορική επιβεβαίωση αυτής της ανικανότητας.

Γιατί να κηρυχθεί πτώχευση; Εάν πάρω 3 μάρκα από τη δεξιά τσέπη του παντελονιού και τα βάλω στην αριστερή, τότε, σε αυτήν την περίπτωση, δεν οφείλω να κηρύξω την πτώχευση της τσέπης του δεξιού παντελονιού!

Το ίδιο συνέβη και με τα πολεμικά ομόλογα! Το Ράιχ πήρε από τις τσέπες του λαού τα πρώτα, πραγματικά, υπαρκτά, δισεκατομμύρια, και στη συνέχεια, τα χρήματα άρχισαν να ρέουν ξανά· τότε όμως ήρθε το νέο ομόλογο, και, ξανά, το χρήμα άρχισε να ρέει· ήρθε όμως, πάλι, η αντλία, ρούφηξε τα δισεκατομμύρια, και αυτά υποχώρησαν για μία ακόμη φορά. Αυτό το παιχνίδι, τελικά, επαναλήφθηκε εννιά φορές, με το κράτος να έχει δημιουργήσει χρέη 100 δισεκατομμυρίων. Σε αντάλλαγμα, ο λαός πήρε στα χέρια του 100 δισεκατομμύρια σε εκλεκτό, τυπωμένο χαρτί. Στην αρχή, φάνηκε ότι ο λαός έγινε πλουσιότερος· τότε, ήρθε το κράτος και είπε: «Είναι φοβερό· έχουμε χρέη 100 δισεκατομμυρίων και βρισκόμαστε στα πρόθυρα

της πτώχευσης.» – Ναι, αλλά γιατί; Όλο αυτό το πράγμα είναι, απλά, μια αυταπάτη! Εγώ ο ίδιος δεν γίνεται να πτωχεύσω ποτέ, εάν πολύ συχνά παίρνω τα χρήματα από τη μία μου τσέπη και τα βάζω στην άλλη. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να ανησυχούμε για την κρατική πτώχευση, η οποία δύναται να προέλθει από τα εσωτερικά χρέη των πολεμικών ομολόγων μας. Στην πραγματικότητα, δεν χρειάζεται να ανακοινώσουμε μια κρατική πτώχευση, μα να σωθούμε από το τεράστιο βάρος των ανόητων τόκων και των μεγαλύτερων, αν και περισσότερο ανόητων, φόρων. Ας απελευθερωθούμε επιτέλους, ας σταματήσουμε να εφοδιάζουμε τα μαγαζιά του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου! Μόνο το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο ωφελείται από αυτήν την απάτη των ομολόγων-τόκων-φόρων, από τη στιγμή που του μένει ένας όμορφος σβώλος χρυσού και με τον εργαζόμενο λαό να πληρώνει αυτό το πλεόνασμα με τη μορφή των έμμεσων φόρων· εν τω μεταξύ, ωστόσο, οι μικροί και οι μεσαίοι καπιταλιστές, πολύ απλά, κυνηγούν την ίδια τους την ουρά.

Οι, σχετιζόμενοι με τη διεθνή οικονομία, πολιτικοί, λένε: Δεν είναι εφικτό να καταργήσουμε τη δουλεία του τόκου μονάχα εδώ, στη Γερμανία· κάτι τέτοιο θα πρέπει να γίνει παγκοσμίως· διαφορετικά, θα χάσουμε κάθε πίστωση, το κεφάλαιο θα πλεύσει μακριά κι εμείς θα πρέπει να συνεχίσουμε να ανταποκρινόμαστε στις υποχρεώσεις μας προς τον τόκο του εξωτερικού.

Ομολογώ ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα, εγώ, ο ίδιος, ήμουν ο πιο αβέβαιος σχετικά με αυτήν την ένσταση. Είναι η πιο δύσκολη ένσταση, διότι αφορά την αλληλεπίδρασή μας με τον υπόλοιπο κόσμο· ταυτόχρονα, το συγκεκριμένο ζήτημα έχει δύο όψεις. Από τη μία, η ιδέα της κατάργησης της δουλείας του τόκου είναι η πολεμική κραυγή όλων των παραγωγικών ανθρώπων ενάντια στη διεθνή δουλεία του τόκου των χρημάτων, και από την άλλη, είναι το δραστικό μέσο για την εξυγίανση της οικονομικής μιζέριας της χώρας μας. Μα δεν είναι σοβαρός λόγος για την αποφυγή της χρήσης αυτού του εξυγιαντικού μέσου, το γεγονός ότι ο, επίσης άρρωστος, γείτονάς μας δεν θα το εφαρμόσει ταυτόχρονα, την ίδια στιγμή. Θα ήταν, ωστόσο, μία ακόμη ανοησία αν εμείς, εδώ, στη Γερμανία, συνεχίσουμε να τρέχουμε σε κύκλους και να πληρώνουμε φόρους και τόκους, όταν έχουμε ήδη ξεκάθαρα αναγνωρίσει ότι αυτή η γελοία δράση ωφελεί μονάχα τους μεγάλους καπιταλιστές και κανέναν άλλον. Συνεπώς, ας δείξουμε τον δρόμο μέσω του παραδείγματός μας, μέσω της απελευθέρωσής μας· ας απελευθερώσουμε τους εαυτούς μας από τη δουλεία του τόκου των χρημάτων, και, πολύ σύντομα, θα δούμε ότι η ισχύς αυτής της νικηφόρας,

απελευθερωτικής ιδέας θα ξεσηκώσει τους λαούς της γης να μας ακολουθήσουν.

Προσωπικά, είμαι βαθύτατα πεπεισμένος ότι η πρωτοβουλία μας – εάν αυτή η πρωτοβουλία δεν κατασταλεί από τους Γερμανούς μαμωνιστές – θα συνεπάρει τους υπόλοιπους λαούς, ως μια ακατανίκητη αναγκαιότητα.

Ο σπαρτακιστής λέει: Η συνολική ιδέα έχει ως μόνο στόχο την προστασία του κεφαλαίου: εκείνο παραμένει ως έχει· ο φτωχός δεν έχει τίποτα και ο πλούσιος παραμένει πλούσιος.

Ναι, φίλε μου, εντάξει. Γενικά, είναι πολύ δύσκολο να γίνει διάλογος μαζί σου αν είσαι, βαθιά μέσα σου, ένας πραγματικός κομμουνιστής και υποστηρίζεις πραγματικά ότι «όλα ανήκουν σε όλους» και αν, μαζί με αυτό, είσαι πραγματικά οικείος με τις ιδέες των «σπουδαίων» μπολσεβίκων ηγετών της Ρωσίας, και ειδικότερα του Λένιν, θεωρώντας και νιώθοντάς τες ως ορθές, όπως και αν, αντίστοιχα, θεωρείς ανθρωπίνως εφικτή την επόμενη αποστολή της Σοβιετικής Δημοκρατίας που έχει περιγραφεί από τον Λένιν ως «καθολική απόδοση των λογαριασμών και έλεγχος όλης της παραγωγής και της διανομής». Αν, όμως, έχεις την πρόδηλη γνώση ότι αυτή η «αποστολή» – αν ποτέ επιτευχθεί – είναι εφικτή μονάχα κάτω από μια φρικτή τυραννία, και συνεχίζεις να παραμένεις, βαθιά μέσα σου, ένας αμετανόητος κομμουνιστής, σπαρτακιστής, κτλ., τότε δεν έχει νόημα να συνεχιστεί η διαφωνία μεταξύ μας· πολύ απλά, δεν καταλαβαινόμαστε, μιλάμε διαφορετικές γλώσσες. Το μέλλον θα είναι αυτό που κρίνει, είτε υπέρ μιας ζουρλής τυραννίας που θα αναδυθεί από το μπολσεβικικό χάος, όπως είδαμε στην τελευταία περίπτωση, είτε υπέρ ενός νέου κράτους, στο οποίο προσωπικά ελπίζω, με μια οικονομία απελευθερωμένη από τη δουλεία του τόκου.

Από την άλλη, αν βαθιά μέσα στην κομμουνιστική σου ψυχή είσαι ειλικρινής, θα βρεις τον εαυτό σου να συνεχίζει να απορεί γι' αυτό, να συνεχίζει να νοιάζεται για τη σύζυγο και το παιδί, για μια ανθρώπινη ψυχή που στέκεται πιο κοντά σε σένα, παρά για έναν Εσκιμώο ή έναν κάφρο Ζουλού. Αν κατά την εργοστασιακή σου εργασία, που θα διοικείται από έναν Σοβιετικό, πιστεύεις ότι θα ήταν ακόμη όμορφο να κατέχεις το, μοναδικά δικό σου, σπιτάκι, μια μικρή έκταση γης ως κήπο, αν, όντως, στα βάθη της ψυχής σου, νιώθεις ότι δεν σου δίνει αληθινή ικανοποίηση να χρησιμοποιείς, σαν σκυλί, νομίμως, κάθε σκύλα που συναντάς, αν επιθυμείς να καλείς μια κοπέλα «γυναίκα σου», αν διανοηθείς, πολύ απλά, να αποταμιεύσεις ένα ποσό από τον μισθό σου, το οποίο θα ανήκει σε σένα

μόνο, *τότε, δεν θα είσαι πια* ένας κομμουνιστής, τότε, η καρδιά σου θα έχει εγκαταλείψει το θορυβώδες, γνωστοποιημένο σύνθημα του «όλα ανήκουν σε όλους». Τότε, αυτό που δεν θα επιθυμείς, θα είναι όλα τα πράγματα να ανήκουν σε όλους· τότε, θα θέλεις αυτό που επιθυμείς για τον εαυτό σου – μια γυναίκα, ένα παιδί, ένα σπίτι, μια αυλή, οικονομίες. Είτε τα έχεις ήδη αυτά, είτε ελπίζεις να τα αποκτήσεις, αυτά θα πρέπει *να ανήκουν σε σένα μόνο.* Βλέπεις, φίλε μου, ότι αν αυτά τα διανοηθεί, και μόνο, ο εσωτερικός σου κόσμος, θα σου προξενηθεί μια μεγάλη αλλαγή. Αν κάποιος τυχαίος έλθει και σου πάρει όλες τις οικονομίες, εν ονόματι των «όλων», και αν εκείνος σου φέρει ένα άλλο παιδί και πάρει το δικό σου μακριά, μαζί του, διότι όλα τα παιδιά θα ανήκουν «σε όλους», *τότε*, φίλε μου, δεν θα βρισκόμαστε πια σε πλήρη αντιπαράθεση. Τότε, πιθανότατα, θα σε παρακαλούσα να μου πεις την άποψή σου για το εάν το κομμουνιστικό μήνυμα που διακηρύσσει ότι «όλα θα πρέπει να ανήκουν σε όλους» *σημαίνει, πολύ απλά, το τέλος κάθε πολιτισμού*, από τη στιγμή που η απουσία κάθε αντίληψης της ιδιοκτησίας θα ρίξει, με βάση την αδιάψευστη λογική, τους ανθρώπους στο επίπεδο των ζώων.

Αν «όλα ανήκουν σε όλους», αν στην καλύτερη περίπτωση επιβληθεί ένας έλεγχος και μια απόδοση λογαριασμών όλης της δημόσιας παραγωγής και διανομής, κατά την αντίληψη του Λένιν, τότε το καλύτερο πιθανό σενάριο θα είναι να αναδυθεί μια *αποικία μυρμηγκιών.* Σε αυτήν όμως την περίπτωση, θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τη γλώσσα μας, την ψυχή μας και τη σκέψη μας· μουγγοί, μονάχα με τα ένστικτά μας, θα είμαστε σε θέση να εκτελέσουμε την καταναγκαστική μας εργασία. *Αυτό είναι το τέλος του ανθρώπου.*

Αρκετά όμως για τώρα, φίλε σπαρτακιστή. Ας μπει βαθιά μέσα στο κεφάλι σου και στην καρδιά σου αυτή η βασική σκέψη. Μια πιο ακριβής απάντηση στην ένστασή σου θα έλθει αφότου συζητήσεις και με τα υπόλοιπα κόμματα.

Και τώρα, εσείς, σύντροφοι των δύο σοσιαλιστικών ρευμάτων, του συντηρητικού και του ανεξάρτητου!

Δεν μπορώ να φανταστώ ότι μπορούν να προέλθουν από την πλευρά σας σοβαρές αντιρρήσεις ή ενστάσεις ενάντια στην κατάργηση της δουλείας του τόκου, ωστόσο, θα πρέπει να ασχοληθώ μαζί σας με ουσιαστικό τρόπο, με το σύνολο του σοσιαλιστικού κόσμου ιδεών, ξεκινώντας από τον Μαρξ και καταλήγοντας στους σημερινούς αρχηγούς, τον Έμπερτ, τον Σάιντεμαν, τον Κάουτσκι, κ.ά.

1. Η σοσιαλιστική θέληση: *η εξύψωση της εργατικής τάξης* είναι μια *ιδέα* που είναι, ανεπιφύλακτα, προορισμένη να επικρατήσει· *μέχρι τώρα, συμφωνούμε.*
2. Η πεπατημένη οδός για την επίτευξη αυτού του σπουδαίου στόχου είναι, σχεδόν απόλυτα, λανθασμένη, διότι:
3. Βασίζεται σε λανθασμένες εικασίες.
4. Η μαρξιστική σοσιαλιστική ιδέα του κράτους οδηγεί αναγκαστικά στον κομμουνισμό, και κατά συνέπεια, στον αφανισμό.
5. Λόγω του ότι η σοσιαλδημοκρατία έχει έναν διαφορετικό στόχο, την εξύψωση της εργατικής τάξης, και γενικότερα όλων των εργαζόμενων λαών, έχει να αντιμετωπίσει μια φοβερή εσωτερική διχόνοια, λόγω των λογικών συνεπειών του μαρξισμού, που οδηγούν προς την απολύτως αντίθετη κατεύθυνση από τον πρακτικό στόχο του κινήματος των εργαζομένων.
6. Από αυτό το εσωτερικό σχίσμα, προκύπτει η δημόσια ανασφάλεια για την πορεία της κυβέρνησης.
7. Προς όφελος του σπουδαίου πρακτικού στόχου (την εξύψωση της εργατικής τάξης), θα πρέπει να χαραχθεί μια περισσότερο έντονη διαχωριστική γραμμή απέναντι στον Σπάρτακο και στον μπολσεβικικό κομμουνισμό· οι μέθοδοί τους θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με όλη μας την ισχύ. Σήμερα, ωστόσο, η σοσιαλδημοκρατία, που είναι οργανωμένη μέσω των συνδικαλιστών, νιώθει αδύναμη μπροστά σε αυτές τις ριζοσπαστικές ομάδες διότι έχει υιοθετήσει τον μαρξιστικό τρόπο σκέψης ως τη θεμελιώδη αρχή διαπαιδαγώγησης και διότι όλοι οι μαρξιστικοί τρόποι σκέψης, με λογικό τρόπο, οδηγούν στον κομμουνισμό.

Και τώρα η απόδειξη: το σημείο 2 αναφέρει ότι η πεπατημένη οδός της σοσιαλδημοκρατίας είναι, σχεδόν απόλυτα, λανθασμένη.

Ο γενικός αναβρασμός που έχει εξαπλωθεί σε όλη τη χώρα έχει οδηγήσει τον πληθυσμό του έθνους μας σε έναν βαθύ διχασμό. Οι συνεχείς, επαναλαμβανόμενες προσβολές εναντίον των κάθε είδους εργοδοτών, κάθε αστικού επαγγέλματος, ως «εκμεταλλευτές» και «βδέλλες» του, δήθεν απομονωμένου, εργαζόμενου χειρώνακτα, έχουν οδηγήσει την εργατιά σε μια αδικαιολόγητη πικρία και αποθράσυνση, η οποία σήμερα εκφράζεται με την απαίτηση μιας «δικτατορίας του προλεταριάτου» (*«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»*). Η πιο σημαντική απαίτηση του Προγράμματος της Ερφούρτης – δηλ. η μεταφορά όλων των μέσων παραγωγής από την

ιδιωτική ιδιοκτησία στην ιδιοκτησία και λειτουργία από την κοινότητα – έχει σήμερα συμπιεστεί στην κραυγή για «σοσιαλιστικό μετασχηματισμό».

Είναι απολύτως ξεκάθαρο, σε κάθε ειλικρινή πολιτικό, ότι ο πλήρης σοσιαλιστικός μετασχηματισμός του οικονομικού μας ναυαγίου θα ισοδυναμούσε με την απόλυτη κρατική πτώχευση. Κανείς, όμως, δεν τολμά να το ομολογήσει αυτό ανοιχτά κι ελεύθερα στον λαό.

Όχι η *κοινωνικοποίηση*, μα η *αποκοινωνικοποίηση* θα έπρεπε να είναι τώρα το ισχύον τους σύνθημα. Διότι έτσι, επιχειρούν την κάλυψη των κραυγαλέων αποτυχιών κάθε σοσιαλιστικού μετασχηματισμού μέσω ανέφικτων φορολογικών σχεδίων και μέσω αυτής της συγκεκριμένης οδού, της, για δεύτερη φορά, «απαλλοτρίωσης των απαλλοτριωτών». Όλα αυτά, ωστόσο, δεν σημαίνουν τίποτε άλλο από την εγκατάλειψη της εθνικής μας οικονομίας στην απόλυτη ερήμωσή της. Αντί για ανάπτυξη (τίθεται εκτός θέματος ο διπλασιασμός της παραγωγής, τον οποίο υπόσχονταν τα σοσιαλιστικά κείμενα της περιόδου μετά την επανάσταση), έχει συμβεί το απολύτως αντίθετο.

Παρ' όλα αυτά, το χειρότερο που θα μπορούσε να συμβεί θα ήταν η παρούσα σοσιαλιστική κυβέρνηση να εξετάσει τη λήψη μεγάλων ομολόγων από το εξωτερικό. Κάτι τέτοιο όχι μόνο θα σφράγιζε την οικονομική μας παρακμή, μα θα μας οδηγούσε επίσης, σε απόλυτο βαθμό, στη δουλεία του τόκου της Αντάντ, από την οποία δεν θα υπάρξει πιθανότητα επιστροφής.

Το θεμελιώδες λάθος, το βασικό σφάλμα επάνω στο οποίο έχει χτιστεί αυτή η εσφαλμένη αλυσίδα εκβάσεων, απαιτήσεων και υποσχέσεων προς τον λαό μας, είναι η απολύτως λανθασμένη τοποθέτηση απέναντι στο βιομηχανικό και στο δανειακό κεφάλαιο. Το *«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»*, το Πρόγραμμα της Ερφούρτης, ο Μαρξ, ο Ένγκελς, ο Λασσάλ, ο Κάουτσκι, δεν έχουν αναγνωρίσει τη *βαθιά διαφορά* μεταξύ του βιομηχανικού κεφαλαίου και του δανειακού κεφαλαίου.

Σε αυτό το σημείο, όλη η σοσιαλδημοκρατία θα πρέπει να μάθει τα πράγματα εκ νέου· αυτό το βασικό σφάλμα θα πρέπει ξεκάθαρα και ανεπιφύλακτα να αναγνωριστεί και ανυπόκριτα να ομολογηθεί. Τότε, όμως, κάποιος θα πρέπει επίσης, απηνώς, να εξάγει τα μοναδικά πιθανά συμπεράσματα. Αυτά, σηματοδοτούν τη ριζική απομάκρυνση από το άσκοπο, το τελείως εσφαλμένο, μένος εναντίον της βιομηχανίας, εναντίον της εργοδοσίας· ο εργάτης και ο εργοδότης είναι αλληλένδετοι, έχουν τον ίδιο στόχο: την εργασία, την παραγωγή. Διότι χωρίς παραγωγή, χωρίς εργασία, δεν δύναται να υπάρξει ζωή, πολιτισμός, πρόοδος και άνοδος. Οι

αυτονόητες και αναπόφευκτες αντιθέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στους ανθρώπους – λόγω και μόνο του ότι είναι άνθρωποι – είναι κατά πολύ λιγότερο σημαντικές από το σπουδαίο, αμοιβαίο συμφέρον του εργαζόμενου και του εργοδότη. Αυτές οι αντιθέσεις είναι, και υπήρξαν, επιδεκτικές επίλυσης, μέσω των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και της οργάνωσης των επιχειρήσεων, με στόχο την αμοιβαία και αμφίπλευρη ικανοποίηση.

Δεν επιθυμούμε να συνεχίσουμε περαιτέρω αυτά τα ζητήματα, τα οποία είναι επουσιώδη μέσα στο συνολικό πλαίσιο αυτής της πραγματείας μας επάνω στις, κατά πολύ μεγαλύτερες, πολιτικές γραμμές ισχύος. Εντούτοις, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι το συμφέρον της συνολικής εργατιάς είναι απολύτως ευθυγραμμισμένο με αυτό της εθνικής μας βιομηχανίας, με αυτό της εθνικής οικονομίας του λαού μας.

Εκείνος που διδάσκει διαφορετικά και παρουσιάζει σε πρώτο πλάνο τις αντιθέσεις μεταξύ του εργαζόμενου και του εργοδότη, αμαρτάνει με έναν εντελώς ανεύθυνο τρόπο εις βάρος των εργατών, διότι προσγειώνει το τσεκούρι στις ρίζες του δέντρου εκείνου που θρέφει και υποστηρίζει την εργατιά.

Δυστυχώς, αυτό *έχει ήδη πραχθεί* από τη σοσιαλδημοκρατία, και με αυτήν της την πράξη, έχει αποδείξει την αιώνια ενοχή της εις βάρος της γερμανικής εργατιάς· εκτός αυτού, έχει προκαλέσει μια απερίγραπτη μιζέρια στον λαό μας, διότι δεν μπορεί να τηρήσει όλες τις υποσχέσεις της, διότι δεν μπορεί να μας προσφέρει τη γαλήνη της αμοιβαίας κατανόησης, διότι δεν μπορεί να δημιουργήσει εργασία για εμάς, διότι θα πρέπει να ανορθώσει ξανά μια ένοπλη δύναμη, διότι δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα χωρίς τη δημόσια υπαλληλία, διότι θα πρέπει να απαιτείται η υποχρέωση για εργασία, διότι ένα καθολικό, ίσο και άμεσο δικαίωμα ψήφου για τους άνδρες και τις γυναίκες άνω των 20 ετών δεν θα βοηθήσει κανέναν να βγάλει το ψωμί του, διότι χωρίς την κρατική εγγύηση για την ασφάλεια του ατόμου και της ιδιοκτησίας θα διαδραματιστούν χαοτικές καταστάσεις, διότι χωρίς την ενσωμάτωση και την υποταγή του ατόμου στην κοινωνία δεν είναι εφικτή καμία βιωσιμότητα του κράτους.

Ως εκ τούτου, ένα βαθύ, απεγνωσμένο κύμα απογοήτευσης κατακλύζει όλον τον λαό, ακόμη και αν κάποια μεμονωμένα άτομα δεν το αντιλαμβάνονται αυτό. Οι υπουργοί, οι βουλευτές και οι αντιπρόσωποι του λαού, συνεχίζουν με μεγάλη χαρά να ψεύδονται ο ένας στον άλλον ότι οι «κατακτήσεις της επανάστασης» θα πρέπει να υπερασπιστούν απέναντι

στην «αντίδραση»· αν μη τι άλλο, κανένας ειλικρινής πολιτικός δεν θα καταφέρει να πει στον λαό, με σαφήνεια, τι σημαίνουν αυτοί οι δύο όροι.

Οι αρνητικές δραστηριότητες της επανάστασης, η *εκθρόνιση* μιας σειράς δυναστειών που επιβίωσαν στον χρόνο, η *καθαίρεση* των αξιωματικών, η *κατάργηση* της ευγενείας, η *διάλυση* του στρατού, εν ολίγοις, «η μεγάλη Διάλυση», στην πραγματικότητα, δεν αποτελεί «κατάκτηση». Και η «αντίδραση»;! Η ξεπερασμένη, σάπια εξουσία δοσμένη από τον Θεό, «ελέω Θεού», δεν έχει πουθενά, στο σύνολο του λαού, επαρκές ηθικό έρεισμα για την πρόκληση μιας δυναμικής δράσης· η αστική τάξη, εις ό,τι αφορά τουλάχιστον την αληθινή αστική τάξη, είναι πολύ πιο δειλή, πολύ πιο ηθικά διεφθαρμένη, για να συνταχθεί ενάντια στην, ταξικά συνειδητή, εργατιά: συνεπώς, η άρχουσα τάξη των εργατών δεν χρειάζεται να ανησυχεί για μια αντίδραση από την πλευρά των δυναστειών ή της αστικής τάξης.

Ο μεγάλος κίνδυνος, εντούτοις, βρίσκεται στη βαθιά απογοήτευση του λαού αναφορικά με τις επονομαζόμενες «κατακτήσεις της επανάστασης», με άλλα λόγια, στην απουσία μιας πραγματικά αληθινής βελτίωσης της κατάστασης στην οποία έχει πλέον βρεθεί ο λαός. Αυτή η απογοήτευση οδηγεί στη συνεχιζόμενη κατεύθυνση των μεγάλων μαζών προς τα αριστερά, εκεί όπου οι εκστομισμένες υποσχέσεις έχουν ήδη ξεπεραστεί, ή μάλλον καλύτερα, καταρριφθεί.

Ουσιαστικά, κανείς δεν μπορεί πια να κάνει υποσχέσεις του τύπου *«όλα ανήκουν σε όλους»*, κάτι που είναι ξεκάθαρη τρέλα. Κάθε, όμως, σκέψη, κάθε φαινόμενο, κάθε δράση που τεντώνεται και παραφουσκώνεται στο έπακρο, στο τέλος γίνεται τρέλα και μετατρέπεται στο αντίθετό του. Έτσι συμβαίνει λοιπόν με την κομμουνιστική ιδέα ότι «όλα ανήκουν σε όλους», διότι αυτή η υπόσχεση, εν τέλει, φτάνει στο τέλος της και καταλήγει στο «κανένας δεν έχει τίποτα». Η πείνα, η απόγνωση, η μιζέρια, η αρρώστια και η ανάγκη έχουν ήδη καταφθάσει στη Ρωσία· οι άνθρωποι έχουν απωλέσει τα τελευταία απομεινάρια αισιοδοξίας και αγάπης για ζωή.

Επαναλαμβάνω: σε τελική ανάλυση, το τεράστιο, θεμελιώδες σφάλμα του σοσιαλιστικού τρόπου σκέψης εντοπίζεται στην αποτυχία αναγνώρισης της βαθιάς, ουσιαστικής διαφοράς μεταξύ του βιομηχανικού κεφαλαίου και του δανειακού κεφαλαίου. *Το τοκοφάγο δανειακό κεφάλαιο είναι η μάστιγα της ανθρωπότητας.* Δεν είναι το παραγωγικό, που κατασκευάζει αγαθά, βιομηχανικό κεφάλαιο κίνησης, μα η διηνεκής, ακούραστη και ατέρμονη ανάπτυξη του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου, εκείνη που οδηγεί στην εκμετάλλευση της ανθρωπότητας.

Μου είναι δύσκολο, σε αυτό το σημείο, να προσπεράσω την εξέταση του ακόλουθου ερωτήματος: *Γιατί* δεν έχει αναγνωριστεί αυτή η ουσιαστική διαφορά; Είτε, λοιπόν, δεν έχει πραγματικά αναγνωριστεί, είτε έχει αποκρυφθεί προς όφελος του μεγάλου δανειακού κεφαλαίου· οι ταγοί και οι φωνές εναντίον του καπιταλισμού, οι συγγραφείς του *«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»* και του Προγράμματος της Ερφούρτης, όσο και οι σημερινοί αρχηγοί, συνεχίζουν να προελαύνουν με την, απαραίτητα, ίδια, συνείδηση.

Το να αμφιβάλλει κανείς για την ακράδαντη ειλικρίνεια και πεποίθηση του άλλου, είναι το πιο σοβαρό και φοβερό πράγμα· όσο πιο προσεκτικά αναζητά κανείς τα αίτια και τις συσχετίσεις των φαινομένων της ζωής, τόσο πιο σοβαρό δείχνει αυτό. Κατά συνέπεια, δεν επιθυμώ καθόλου να δώσω μια απάντηση σε αυτό το συγκεκριμένο ερώτημα, παρά μόνο να κάνω μια νύξη στις μεγάλες, απόκρυφες συσχετίσεις, παραθέτοντας μια ρήση του Ντισραέλι, του «τρανού», Άγγλου πρωθυπουργού, του επονομαζόμενου λόρδου Μπίκονσφιλντ. Στο διήγημά του *«Ενδυμίων»*, γράφει τα εξής:

> «Κανείς δεν πρέπει να πραγματεύεται με αδιαφορία την αρχή της φυλής, το ζήτημα της φυλής. Είναι το κλειδί της παγκόσμιας ιστορίας. Και αυτός είναι ο μοναδικός λόγος για τον οποίο η ιστορία είναι τόσο συχνά μπερδεμένη, διότι είναι γραμμένη από ανθρώπους που δεν γνώριζαν το φυλετικό ζήτημα και, ταυτόχρονα, τη γνώση που αυτό εμπεριέχει.»

Ο αστός.

Ο αστός, για τον οποίο η αταραξία οφείλει να είναι υποχρεωτικό γνώρισμα του πολίτη, αναμφισβήτητα αναστατώνεται από κάθε νέα επαναστατική απαίτηση, όπως επίσης και από κάθε νέα ιδέα. Για κείνον, κάτι τέτοιο σημαίνει αναταραχή, διότι, πιθανότατα, θα έπρεπε να μπει σε διαδικασία σκέψης. Κάθε αλλαγή του είναι μισητή, επιθυμεί να έχει την ηρεμία του. Αλίμονο σε κείνον που ποθεί το πορτοφόλι του. Σήμερα, πράγματι, υπάρχει κάποιος που ποθεί να πάρει την πληρωμή των τόκων του, του στεγαστικού τόκου του, των τόκων ομολογιών ενεχύρων του, των τόκων υποθήκης του, εν ολίγοις, όλα όσα απαρτίζουν την αταραξία του, την ικανοποίησή του και την ευτυχία του.

Ακόμη κι έτσι, λοιπόν, θα πρέπει να ρωτήσουμε τι έχουν να πουν τα μέλη των τάξεων που έχουν κάποιο δανειακό κεφάλαιο. Σχηματίζουν, πέραν της πραγματικής αστικής τάξης – αστός είναι ένας τύπος ανθρώπου με τον

οποίο δεν δύναται να ξεκινήσει τίποτα απολύτως· η αστική τάξη είναι ένα κλαδί στο δέντρο της ανθρωπότητας που πρέπει να κλαδευτεί, όσο νωρίτερα, τόσο καλύτερα. Είναι οι αυτάρεσκοι, οι αλαζόνες μικροαστοί με τους αξιοθρήνητους, στενούς ορίζοντές τους, που δεν ενθουσιάζονται με τίποτα, που ξοδεύουν τις ημέρες τους: στην αιώνια μονοτονία, πηγαίνοντας με άλλους ανθρώπους για καφέ, με μια πρωινή εφημερίδα, με ένα πρωινό ρόφημα, με μια μεσημεριανή φυλλάδα, με ένα μεσημεριανό γεύμα, με έναν απογευματινό ύπνο, με το κόψιμο κουπονιών, με ένα βραδινό ποτό, με φίλους στο στέκι, το πολύ-πολύ, στον κινηματογράφο. Μην κατανοώντας οτιδήποτε κινείται στον κόσμο, αυτό που ποθεί η νεολαία, όλα όσα χρειάζεται ο λαός, το κράτος και η κοινωνία, είναι αδιάφοροι για τον πόλεμο και τη νίκη, διαβρωμένοι και σάπιοι, και ταυτόχρονα, υπερόπτες και δουλικοί – μια πολύ ευρεία τάξη, που δεν γίνεται να προσπεραστεί.

Συνεπώς: η φειδώ καταστρέφεται μέσω της κατάργησης της δουλείας του τόκου, και οι φτωχοί άνθρωποι οδηγούνται στα πτωχοκομεία.

Θα πρέπει να διαψευστεί κατηγορηματικά η άποψη ότι η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα έχει κάποια επίδραση επάνω στη φειδώ. Η φειδώ έχει όση σχέση με τις σημερινές οικονομικές θεωρίες, όση έχει, για παράδειγμα, η σπατάλη. Ανεξαρτήτως του αν μια εποχή αποδέχεται ή αποδοκιμάζει την ιδέα του τόκου, η φειδώ και η μανία για σπατάλη είναι ανθρώπινα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, που είτε είναι παρόντα, είτε δεν είναι.

Σε μεταβατικούς καιρούς, ίσως δύναται να προωθηθεί μια αύξηση ή μείωση της φειδούς. Σε αυτήν την περίπτωση, ωστόσο, ρέπω πολύ περισσότερο προς την άποψη ότι ένα λογικό άτομο, με κλίση στα οικονομικά, θα πει στον εαυτό του τα εξής: «Στο μέλλον, δεν θα μπορώ πια να βασίζομαι, απλά και μόνο, στον τόκο. Θέλω να ζήσω, όταν φθάσω σε προχωρημένη ηλικία, κι επίσης, θέλω να αφήσω κάτι πίσω στα παιδιά μου· άρα, σήμερα, θα πρέπει να αποταμιεύσω περισσότερα.» Κατά την άποψή μου, η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα πρέπει να προωθήσει αυτόν τον τρόπο σκέψης στην πλειοψηφία των ανθρώπων, διότι διαφορετικά, στα γεράματά τους, θα βρεθούν εξαρτημένοι από τη δημόσια οικονομική υποστήριξη. Και σε αυτό, επίσης, το σημείο, θα πρέπει ρητά να τονίσω ότι, δοθείσας της παρούσας επιβάρυνσης της ιδιοκτησίας, μέσω των άμεσων φόρων και του κόστους διαβίωσης, μέσω των έμμεσων φόρων, τίποτα δεν περισσεύει από τους όμορφους «τόκους», εκτός από την περίπτωση του ατόμου εκείνου του οποίου – και αυτό είναι πράγματι κάτι άδικο και θα πρέπει να καταπολεμηθεί – το συνολικό εισόδημα προέρχεται *μονάχα* από

διηνεκή κεφαλαιουχικά κέρδη. Έτσι λοιπόν, μια μείωση της φειδούς, όντως, δεν θα πρέπει να κρίνεται ανησυχητική.

Είναι το (αξιομίσητο) μεγάλο κεφάλαιο πραγματικά τόσο άκαρπο; Μα δεν έχει δημιουργήσει τα μέσα για τη μεγάλη πρόοδο, τα οποία αποφέρουν σπουδαιότερους καρπούς για την ανθρωπότητα, από όσα ο τόκος του δανειακού κεφαλαίου;

Όχι! Το ερώτημα αποδεικνύει μονάχα ότι η μαμωνιστική φρασεολογία έχει επισκιάσει την καθαρή μας όραση.

Το μεγάλο κεφάλαιο δεν έχει δημιουργήσει τα μέσα για τη μεγάλη πρόοδο· από την άλλη, το μεγάλο κεφάλαιο έχει δημιουργηθεί από την εργασία! Κάθε κεφάλαιο *είναι* συσσωρευμένη εργασία. Το μεγάλο κεφάλαιο, από μόνο του, είναι αντιπαραγωγικό, διότι το απλό χρήμα, από μόνο του, είναι ένα, πέρα για πέρα, άκαρπο πράγμα. Οι αξίες παράγονται και τα αγαθά δημιουργούνται από τον νου, την εργασία και από διαθέσιμες ή ήδη εκμεταλλεύσιμες πρώτες ύλες, μέσω της εργασίας και μόνο μέσω της εργασίας.

Διότι ακόμη και αν κάποιος ρίξει μια μεγάλη ποσότητα χρημάτων στο πιο γόνιμο χωράφι, στο πιο πλούσιο ανθρακωρυχείο, το χωράφι δεν θα παράγει σιτηρά από μόνο του, ούτε το ορυχείο θα φτύσει άνθρακα! Αυτό είναι κάτι που πρέπει να κατανοηθεί από όλους.

Η εφεύρεση του χρήματος από τους ανθρώπους είναι αρκετά χρήσιμη και λογική· διότι σε κάθε σύνθετη οικονομία, ένας χρειάζεται την (καθολικά αναγνωρισμένη) «απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας» του. Μα το γεγονός ότι ενυπάρχει σε αυτές τις «αυτοκρατορίες του χρήματος» μια προοπτική για αιώνια, ανυπολόγιστη ανάπτυξη, από τον εαυτό τους – και το χρήμα το πετυχαίνει αυτό, εάν δύναται να φέρει τόκο – είναι επακριβώς ο λόγος για τον οποίο αντιστέκονται τα μύχια της ψυχής μας ενάντια σε κάτι τέτοιο· αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το χρήμα έχει τοποθετηθεί σε ανώτερη θέση από κάθε άλλο επίγειο φαινόμενο, αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το χρήμα έχει μετατραπεί σε είδωλο. Και αυτό το πράγμα δεν είναι παρά η πιο μεγάλη αυταπάτη της ανθρωπότητας! Τίποτα, τίποτα απολύτως δεν είναι σε θέση να παράγει χρήμα από μόνο του. Το τραπέζι, η ντουλάπα, τα ρούχα, το σπίτι, τα εργαλεία, όλα γύρω μας, κοντολογίς, έχουν κάποια αξία· εν τέλει, ακόμη και το παλαιότερο τραπέζι μπορεί κάποιος να το βάλει στο τζάκι για να ζεσταθεί, μα με ένα χαρτονόμισμα των είκοσι μάρκων δεν μπορεί να κάνει ουδείς τίποτα· δεν μπορώ καν να τυλίξω μέσα του ένα κομμάτι τυρί. Μόνον αφότου οι άνθρωποι θα έχουν συμφωνήσει, χάρη στη

λογική, να διευκολύνουν την ανταλλαγή των προϊόντων κατανάλωσης με μια απόδειξη της εκπληρωμένης εργασίας τους, μόνον τότε το κομμάτι χαρτί δέχεται νόημα και ουσία, και γι' αυτό, είναι πολύ λογικό ο αγρότης να λάβει χρήματα για τα σιτηρά του, και όχι άνθρακα από την επιχείρηση εξόρυξης άνθρακα· είναι, δηλαδή, η απόδειξη μιας διαφορετικής εκπληρωμένης εργασίας, όπως είναι π.χ. τα δίκρανα, τα πιατικά, το άροτρο και το δρεπάνι. Μα εδώ, ακριβώς, θα πρέπει να τελειώνει και η ισχύς του χρήματος.

Βλέπουμε λοιπόν ότι η μεγάλη πρόοδος της ανθρωπότητας δεν έχει συντελεστεί χάρη στα χρήματα, μα χάρη στους ίδιους τους ανθρώπους, στο γενναίο τους πνεύμα, στο υπερήφανο θάρρος τους, στον έξυπνο νου τους, στη δύναμη των χεριών τους, στην *κοινή*, άρα *κοινωνική*, επιμελή εργασία τους. Αυτό πρέπει να το ατενίσουμε με υπερηφάνεια και διαύγεια. Ήταν οι ίδιοι οι άνθρωποι που το πέτυχαν αυτό, και σίγουρα όχι τα άθλια κομμάτια από χαρτί, τα οποία οι άνθρωποι εφηύραν για να απλοποιήσουν την οικονομία.

Πρόσθετο Πρόγραμμα

Ωστόσο, η κατάργηση της δουλείας του τόκου δεν είναι ο τελικός στόχος της νέας πολιτικής τέχνης· θα είναι, όντως, ο πιο καθοριστικός άθλος, ο μοναδικός άθλος που θα ενώσει όλους τους λαούς σε μια πραγματική κοινωνία των εθνών, ενάντια στην τυραννία του Μαμωνισμού, η οποία επεκτείνεται παντού. Μα δεν θα είναι ο τελευταίος. Αντιθέτως, η κατάργηση της δουλείας του τόκου θα πρέπει να προηγηθεί όλων των υπολοίπων βημάτων, διότι όπως έχουμε δει, ο τόκος βρίσκεται στη ρίζα του διεθνούς κακού, και όντως, στην κύρια ρίζα.

Μόνο όταν υλοποιηθεί η βασική απαίτηση για κατάργηση της δουλείας του τόκου, δύναται να καθαρίσει ο δρόμος προς όφελος ενός κοινωνικού κράτους. Αυτό θα πρέπει να γίνει απολύτως ξεκάθαρο, μα και να επιβληθεί, σε πείσμα όλων των μαμωνιστικών δυνάμεων. Ένα σοσιαλιστικό κράτος χτισμένο επάνω σε μια μαμωνιστική βάση – η κραυγή για «σοσιαλιστικό μετασχηματισμό» δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια προσπάθεια να προκληθεί η κοινοπραξία όλων των βιομηχανιών και να δημιουργηθούν παντού μεγάλοι όμιλοι επιχειρήσεων, με το μεγάλο δανειακό κεφάλαιο, μελλοντικά και παρά τις εισφορές περιουσίας, να έχει, φυσικά, τη μεγαλύτερη, την πιο κρίσιμη, επιρροή – είναι ένας παραλογισμός, και οδηγεί στην επιτακτική, εκ φύσεως, ανάγκη ενός συμβιβασμού μεταξύ της σοσιαλδημοκρατίας, που έχει ήδη μολυνθεί ισχυρά από τον Μαμωνισμό, και του μεγάλου κεφαλαίου.

Εμείς, αντιθέτως, απαιτούμε τη ριζική απομάκρυνση από το μαμωνιστικό κράτος και μια ανοικοδόμηση του κράτους σύμφωνα με το αληθινό πνεύμα του σοσιαλισμού, του οποίου η δεσπόζουσα και θεμελιώδης ιδέα είναι η υποχρέωση να θρέψει – μια ιδέα στην οποία βρίσκει τη λογική, και γεμάτη νόημα ικανοποίησή της, μια παλιά, βασική απαίτηση του κομμουνισμού – με την ακόλουθη μορφή: *κάθε* μέλος του λαού έχει το δικαίωμα να λάβει τις πάτριες εδαφικές εκτάσεις που, μέσω της κρατικής κατανομής των σημαντικότερων ειδών διατροφής, του έχουν παραχωρηθεί.

Επιπλέον, ως σκελετό για το νέο κράτος, απαιτούμε μια λαϊκή αντιπροσωπεία μέσω της Βουλής των Εντεταλμένων Αντιπροσώπων του Λαού, η οποία θα εκλέγεται σε ευρεία βάση, και δίπλα σε αυτήν, μια συλλογική Βουλή της Εργασίας, το Κεντρικό Συμβούλιο, μέσω του οποίου οι εργαζόμενοι του λαού μας θα έχουν μια φωνή, ανάλογα με το επάγγελμα και την οικονομική τους τάξη. Τέλος, απαιτούμε την ανώτατη υπευθυνότητα

από τους αρχηγούς του κράτους. Ένα πρόσθετο έργο, το οποίο θα εμφανιστεί σύντομα από τον ίδιο εκδοτικό οίκο, θα πραγματευτεί αυτήν την νέα ανοικοδόμηση του κράτους επάνω σε μια σοσιαλιστική-αριστοκρατική βάση. Η προϋπόθεση γι' αυτήν την ανοικοδόμηση, ωστόσο, παραμένει η κατάργηση της δουλείας του τόκου.

Η ακλόνητη πίστη μου, και όχι, απλώς, η γνώση μου, έχει καταστήσει σαφές σε μένα ότι η κατάργηση της δουλείας του τόκου δεν είναι απλά εφαρμόσιμη, μα ότι θα, και πρέπει να, γίνει αποδεκτή παντού, με απερίγραπτη αγαλλίαση. Διότι πρέπει να σημειωθεί ότι: εν αντιθέσει με όλες τις άλλες καλοπροαίρετες ιδέες, κινήματα και προσπάθειες που στοχεύουν στην πρόοδο της ανθρωπότητας, η πρότασή μου δεν επιζητά την καλυτέρευση της ανθρώπινης φύσης· από την άλλη, στρέφεται ενάντια σε μια τοξική ουσία, ενάντια σε ένα φαινόμενο που έχει επινοηθεί τεχνητά, ή μάλλον, διαβολικά, ένα φαινόμενο που είναι απολύτως αντίθετο των εσώτερων συναισθημάτων του ανθρώπου, που επιθυμεί να αρρωστήσει την ανθρωπότητα, που επιθυμεί να την παγιδεύσει βαθιά μέσα στα δίχτυα του υλισμού, που επιθυμεί να της κλέψει το καλύτερο πράγμα που έχει: την ψυχή. Συν τοις άλλοις, χέρι-χέρι με αυτό το φαινόμενο βαδίζει η φοβερή, άσπλαχνη τυραννία των χρηματοοικονομικών δυνάμεων εξουσίας, για τις οποίες δυνάμεις οι άνθρωποι έχουν γίνει, αποκλειστικά, σκλάβοι του τόκου, προορισμένοι να εργάζονται υπέρ του μη δεδουλευμένου εισοδήματος, να εργάζονται υπέρ του τόκου.

Βαθιά συγκλονισμένοι, βλέπουμε τη φοβερή σαφήνεια και αλήθεια των παλαιών προφητειών της Βίβλου, σύμφωνα με τις οποίες ο Θεός των Ιουδαίων, ο Γιαχβέ, υπόσχεται στον εκλεκτό λαό του το εξής: «Θα σας δώσω όλους τους θησαυρούς του κόσμου· όλοι οι λαοί της Γης θα κείτονται στα πόδια σας και θα ασκείτε την απόλυτη εξουσία επάνω τους.»

Αυτό το παγκόσμιο ζήτημα έχει πλέον ξετυλιχθεί μπροστά στα μάτια όλων σας. Τα παγκόσμια ζητήματα δεν λύνονται εν ριπή οφθαλμού, μα η ιδέα είναι πλέον ξεκάθαρη, όσο καθαρός είναι ο ουρανός. Και ο άθλος θα πρέπει, με προσεκτικό τρόπο, να προετοιμαστεί· πρέπει να εμπεδώσουμε, με σαφήνεια, ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε τον πιο ισχυρό εχθρό, τις χρηματοοικονομικές δυνάμεις εξουσίας, οι οποίες επεκτείνονται σε όλον τον κόσμο. Όση εξουσία κατέχει η αντίθετη πλευρά, τόση δικαιοσύνη βρίσκεται με το μέρος μας, η αιώνια δικαιοσύνη της παραγωγικής εργασίας.

Δώστε μου τα χέρια σας, εργαζόμενοι όλων των χωρών, ενωθείτε!

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

από το

Kukneion Asma

* * * * *

